

Per aspera ad astra

Constelații 5 diamantine

Revistă de cultură universală
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

Anul V, Nr. 3 (43)
Martie 2014

Tiepolo - Caii lui Apollo

În acest număr semnează:

Doina Drăguț, George Filip, Iulian Chivu, Florin Măceșanu, Janet Nică, Gheorghe A. Stroia, Liviu-Florian Jianu, Ioan Mititelu, Constantin Miu, Nicolae Mățaș, Ștefan Dumitrescu, George Petrovai, Marcela Ilinca, Ion Pachia-Tatomirescu, George Baci, Mihai Duțescu, Dan Lupescu, Dumitru Ichim, Mariana Zavati Gardner, Lucian Gruia, Petre Gigea-Gorun, Daniel Marian, Dan Sandu, Jean Băileșteanu, Nicoleta Milea, Constantin Toma, Ionuț Caragea, John Mole, Virgil Ciucă, Stelian Gomboș, Yusuf Yigit, Eugen Deutsch, Mihai Horga, Boris Marian, Nicolae Rotaru, Diana Adriana Matei, Virgil Datcu, Sebastian Golomoș, Valerian Lică, Nelu Vasile, Dominic Diamant, Ecaterina Negara, Leonard Ionuț Voicu, Constantin Iurașcu-Tataia.

Sumar

Doina Drăguț , Cu poetul George Filip, la 75 de ani ai lui	pp.3-5
George Filip , Versuri	pp.5,6
Iulian Chivu , Dedal și Icar - bivalența zborului	pp.7,8
Florin Măceșanu , Giambattista Tiepolo	p.8
Janet Nică , Paradoxuri umoristice	p.9
Gheorghe A. Stroia , Lirica lui Ion Micheci - zvon despre un cântec tandru... ..	pp.10,11
Liviu-Florian Jianu , Versuri	p.11
D. Drăguț , "Veșnicia niciodată nu moare" ..	p.12
Ioan Mititelu , Versuri	p.12
Constantin Miu , Manual de viață spirituală trăită	pp.13,14
Nicolae Măcaș , Versuri	p.14
Ștefan Dumitrescu , Popasuri scriitoricești pe Olt și Olteț	pp.15,16
George Petrovai , Cuvinte-ncumințite	p.17
Marcela Ilinca , La vie a plus infini & Il faut sourire meme si tu souffres	p.18
Ion Pachia-Tatomirescu , Eseuri filosofice și lirosifice... ..	pp.19-21
George Baciu , Fărâme de gânduri	p.22
Mihai Duțescu , ...Din periodice	p.22
Dan Lupescu , Spiritul Brăilei în veacul spectaculos	pp.23-27
Dumitru Ichim , Versuri	p.28
Mariana Zavati Gardner , Versuri	p.28
Lucian Gruia , Speranța	p.29
Petre Gigea-Gorun , Caricaturistul de talie mondială, Ștefan Popa Popa's, un artist de geniu	pp.30-34
Daniel Marian , Nichita Danilov... ..	p.35
Dan Sandu , Versuri	p.36
Jean Băileșteanu , Sub puterea cuvântului ..	p.37
Nicoleta Milea , Viziune, Inspirație, Revelație în "Sonetul" lui Theodor Răpan	pp.38,39
C. Toma , "Jurnalul unui singuratic" ..	pp.40,41
Ionuț Caragea , Sindromul nemuririi	p.41
John Mole , Versuri	p.42
Virgil Ciucă , Versuri	p.42
Stelian Gomboș , Jertfa Sfinților Martiri Brâncoveni	pp.43-47
Yusuf Yigit , Versuri	p.47
Eugen Deutsch, Janet Nică , Duel sonetistic ...	p.48
Mihai Horga , Versuri	p.48
Boris Marian , Versuri	p.49
Nicolae Rotaru , Infractorul Alzheimer ..	pp.50-52
Diana Adriana Matei , Versuri	p.52
Virgil Datcu , Adriana. Cuvinte din iarna vieții	pp.53,54
Sebastian Golomoș , Versuri	p.54
Valerian Lică , Constelații epigramatice	p.55
Nelu Vasile , Constelații rebusiste	p.56
Dominic Diamant , Versuri	p.56
Ecaterina Negara , Versuri	p.56
Leonard Ionuț Voicu , Funia roșie	p.57
C. Iurașcu-Tataia , Constelații epigramatice ..	p.58
Semnal editorial	p.59

Constelații diamantane

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFIȚEI, orientalist, sanscritolog
- Diplomat Petre GIGEA-GORUN, ambasador, scriitor
- Prof. univ. dr. George POPA, scriitor, traducător, eminescolog, critic de artă

Redacția

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Redactori literari:

IULIAN CHIVU

BAKI YMERI

Redactor artistic:

FLORIN MĂCEȘANU

Redactori asociați

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. univ. dr. VIOREL ROMAN, Germania, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia, poetă bilingvă, critic literar, traducător
- GEORGE FILIP, Canada, scriitor

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate în revista *Constelații diamantane* aparține strict autorului care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresele:

constelatiidiamantane1@gmail.comconst.diamantane@gmail.com

ISSN 2069 – 0657

www.scribd.com/doina_dragut

Adresa redacției:

Cartier Lăpuș, Bd. Decebal, bl. S2, ap. 13, Craiova, Dolj,
România, cod: 200440

Ilustrația revistei: *Giambattista Tiepolo*

Fondatori: Al. Florin Țene, Doina Drăguț, Janet Nică, N.N. Negulescu

Doina DRĂGUȚ

Cu Poetul George Filip, la 75 de ani ai lui...

În luna martie a acestui an - 2014 -, ziua 22, Poetul George FILIP va aniversa cele 75 de primăveri strânse în palmaresul vârstei. Nu este o excepție de longevitate, dar evenimentul merită onorat. Cu acest prilej, sărbătoritul ne oferă spre publicare un interviu inedit, realizat între raționalul personajului și poetul în sine. Și concertul se va derula, firește, ca în numărul precedent, sub bagheta mea magică...

Motto:

**nu-s george FILIP, ăsta-i doar un nume,
bătut cu fierul roșu - un stigmat,
să nu mă rup de cârdul meu prin lume
când pe idei mă vreau crucificat...**

Raționalul: De ce ai pus în avangardă strofa aceasta care este, aparent, atât de lucidă, pesimistă, optimistă și, concomitent, așa de imperceptibilă?

Poetul: Catrenul respectiv exprimă chintesența vieții mele lungă, zbuciumată, controversată și etc...

R: Aceasta se înțelege clar, dar nu pari sincer. Doar atâta vrei să ne spui despre pogonul tău de viață? Cred că ne ascunzi multe lucruri...

P: Desigur. N-am chef ca în acest interviu să vă deșir tot letopisețul vieții mele. N-am timp, spațiu, chef. Vă rog mai scormoniți și singuri prin bănuitele arhive ale subsemnatului.

R: Știm, până una-alta, că ai publicat vreo 35 de volume cu versuri. Te-ai întâlnit cu mii de fani iar pe planetă ai zeci de mii de cititori. Fii mai filotim!

P: Cui crezi c-ar folosi spusele mele, scrise?

R: Asta-i culmea! Nouă, oamenilor, românilor.

P: Și cine m-ar crede? Se laudă, vor spune co-planetarii mei, contestatari prin excelență.

Ascultă, măi dragă Rațiune, eu am deja și vreo 35 de ani de exil. Am ajuns la niște concluzii vizibile tuturor, dar de mulți ignorate. Pot spune că românii de acasă sunt total debusolați și că o bandă de politrucii neo-comuniști joacă barbut cu destinul națiunii române. După nereușita și furată revoluție din '89 focarele acestea de antinaționalism au fost exportate și au ajuns până în Canada noastră de adopție. Reține, te rog! În anul 1979, când am ajuns în Austria lui Strauss și a lui Frantz Grillpartzer, eu și noi românii din lagărul de refugiați de la Traiskirchen eram tratați cu HERRN, adică domnule. Banditul de ceaușescu a dat drumul peste granițe pușcăriașilor cei mai înrăiți, i-a trimis după noi, au distrus imaginea aziliatului politic român și în câteva zile am devenit CHAIZE, adică... rahați! Parisul era și el bine infestat cu golani români încă dinaintea asasinatului din '89. Adevărații români se pitulau prin Cartierul Latin al Parisului temători ca în „QVO VADIS DOMINE?” și bătrânul preot Vasile Boldeanu abia de mai aduna câțiva în biserica ortodoxă din strada Jean de Beauve. Acolo, însă, pe slugoi trimiși de București îi contracarau viguros câțiva bravi români, dintre care aș aminti pe regretatul fost ministru Nicolae Penescu, testamentarul politic al lui Maniu, apoi Sergiu Grosu, frații Nițescu, Cicerone Ioanițoiu, studentul George Barbu, prințesa Alexandra Caragea, Faust Brădescu, surorile Ioana și Maria Brătianu, Dan Virgil, Carmen Suci, fostul meu coleg Vasile Boldeanu, poetul Gheorghe Astaloș etc...

R: Ai uitat de Monica Lovinescu și Virgil Ierunca...

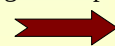
P: Ba, dimpotrivă, le rezerv un spațiu special. Ei zdrăgăneau niște tinichele în studioul de la Paris al Postului „Europa Liberă” strigând „Jos Ceaușescu!... Jos Comunismul!” Mințeau că sunt printre protestatarii români anticomuniști din Piața Trocadero, adică la Turnul Eiffel. De fapt, își sorbeau liniștiți cafeleuțele și numărau dolărașii plătiți de Senatul American. (După căderea relativă a comunismului trupurile lor neînsuflețite au fost duse în România. De către cine și de ce?... mă întreb mereu...)

R: Și ai ajuns la Montreal...

P: Da, la finele lui septembrie 1982. Sincer să fiu, am trecut oceanul de frică, să nu mă ajungă din urmă gheara comunismului. Când mi-au dat pașaportul, securității mă preveniseră: „Bine, mă banditul..., nu te dai cu noi nici în ultima clipă... te vom da noi pe mâna emigrației!” Și m-au dat. Au făcut pe mine probe de asasinat în Austria, în Franța și chiar la Montreal. Dar nu m-au omorât de tot...

R: Și iată-te la Montreal...

P: La aeroportul Mirabel (corcodușă!) nu m-au așteptat românii cu vreo plancardă, cum auzisem, pe care să scrie... „BINE AI VENIT!” M-a umflat un taxi care m-a dus la un hotel de lux. Nu știam că ieșisem de sub oblăduirea birourilor de emigrație din Franța. Trebuia să plătesc. Norocul meu că aveam dolărași berechet. Îi adunasem la Paris, în aproape trei ani, văruind, măturând și zugrăvind pe

unde apucam. ...Ploua. Metropola mi-a făcut o impresie deplorabilă. La biroul de emigrație m-a interceptat omniprezentul meu amic Gheorghe Rusu. Îl cunoscusem la Paris, unde am fost amândoi „luptători”. Peste alte două zile, dar acum însorite, neică!..., eram la Val-david. Toată lumea știa că sunt «poetul care a venit de la Paris». Peste alte două zile dr. Ion Țăranu, longevivul Președinte al ARC-ului, m-a instalat reporter la Ora de Radio. Mi-am schimbat opinia și găseam că Montrealul este minunat. Atunci erau pe aici doar două biserici. Una verde, legionară, și alta roșie, comunistă. Pe dracu... Am înțeles eu repede. Ambele erau doar biserici, numai că Dumnezeu le vizita echipat cu odăjdii diferite!

R: Așa te vreau poete... mai spune.

P: Spun. Știe o lume că sunt vorbăreț și certăreț.

R: Faci aluzie la trusa ta de înjurături?

P: Cred c-ar cam fi cazul. Să-ți explic. Comunitatea română era foarte bine înfiripată. ARC-ul... cu ale lui, bisericile... cu ale lor. Martor la spusele mele îmi este minunatul domn Valeriu Crainic. El mi-a cunoscut toată evoluția mea pe aici. Deci... eram reporter radio. Prin sprijinul regretatului fost ministru al culturii și emigrației pe Quebec, dl. Gerald Godin, am prins funcția de „directoraș” al noului Centru Cultural Român. Alături de veșnic tânărul Eugen Caraghiaur am pus bazele primei televiziuni de limba română din toată emigrația română. Apoi am fost redactor la revista inter-etnică HUMANITAS, condusă de scriitorul C. Stoiciu. Timpul trecea iar eu, din când în când, mă căsătoream. În anul 1990, imediat după pseudorevoluția română, năstrușnicul Dan Fornade, împreună cu harnica lui Aura, au înființat revista „Luceafărul de Montreal”. Ce revistă minunată! O număr ca pe singura revistă adevărată care a funcționat pe aici exact 10 ani. Am lucrat cu drag și voluntar la ea tot timpul.

R: Ai zis că umblai la arsenalul de injurii...

P: Imediat. Măi inecă, iată că au ajuns și la Montreal primele valuri de emigranți postrevoluționari. Inamicii aceștia erau derutați, infatuați, curioși, mincinoși, umblau singuri sau ca lupii răpciugoși, în haite. Intrigile dintre români au început, și se accentuau mereu. La o vreme, Centrul Cultural Român, de-acum funcțional, a găzduit un cârd de personalități venite din România, nechemate de nimeni și n-am înțeles nici DE CE?!? Printre musafiri... Octavian Paler, Ana Blandiana, Petre Băcanu etc. Multora le-a căzut capul în gură când m-au văzut îmbrățișându-mă cu marele jurnalist Paler și cu poeta Ana Blandiana. Pricepeau curioșii că și eu fusesem cineva prin România. Acești incognito ambasadori au ținut o conferință lungă, plictisitoare, în care n-au spus nimic. Nici măcar de

ce au venit la Montreal, apoi au plecat prin America. După care au tăbărit peste noi „ziariști”, ca ciorile migratoare, de-ăștia școliti pe la cluburi de noapte sau cu diplome cumpărate de la chioșcurile-secreariat. Primul ziar NOU a fost „Pagini românești”. Apoi «Tribuna noastră» ...a voastră!, le-am strigat eu la o întrunire publică. Apoi „Zigzag”, „Impact” „Accent”... Toate fițuicile acestea susțin că nu sunt subvenționate. Atunci... cum apar așa... peste noapte?!? Și culmea este că acești extratereștrii nu ne bagă în seamă pe noi,ăștia - veteranii. Parcă sunt buldozere. Limbajul lor este adesea deplorabil, ca al tovarășilor de la București. Aceste „organe” de presă își arogă responsabilități nejustificate. Nu ești inginer, șofer, doctor, frizer, panacodar, biciclist, pilot, sigisbeu, marinar, poet, decât dacă-și dau ei acordul. Laudă arareori anumite personalități, dar întotdeauna cu un scop. Se cunosc aceștia că sunt ciudați, că umblă cu cioara vopsită, după jongleriile lor politice și după opiniile lor - în general. În definitiv, toată această presă este parazitară, trăiește pe gologanii agonisiți prin publicitate. Și imită flăcări aceștia... fără rușine! Comunitatea noastră are de vreo 40 de ani un post de Radio comunitar. Au mai înființat ei încă vreo două. Am avut noi o televiziune adevărată, cu spațiu de emisiune, acordat de guvern, cu program săptămânal... au mai întacâmat și ei alte câteva. Am avut noi - și avem încă - o Asociație scriitoricească pe Canada, au mai făcut și ei una... pe Quebec! Așa, de dragul ca un nimenea oficios și orgolios să se numească și el nea Președintele... Măi frate... o fi el românul născut poet, dar nu chiar așa!

R: Poete, totuși, cum o duci la cei 75 de ani?

P: Splendid! Recent niște secături umane au decretat c-aș fi... ANTISEMIT. O să-i bată Dumnezeu.

R: Cu scrisul?

P: Am pregătite pentru tiparniță încă vreo 10 volume de versuri. Mi-e-n gând să-mi scriu și memoriile. O să umplu precis multe sute de pagini.

R: Cu familia cum îți merge?

P: Ca pe roate. Cu bănuita mea artrită... tot așa.

R: Te vei sărbători din nou, cu mare hai, ca de obicei?

P: Nu. Mă gândeam, inițial, să invit sute de oameni și câteva ambasade străine. La momentul ales de mine vroiam să cer public... renunțarea la cetățenia de român. Dar Maria-mea și prietenii adevărați m-au determinat să renunț la acest gest. Au dreptate: România mea nu este țara derbedeilor trecători prin istorie, și eu - POETUL - n-am voie să-mi abandonez PATRIA - la necaz...

R: Și... cum îți mai faci cunoscută faima ta de „poet total”?

P: Voi reproduce prin toate interviurile ce le voi acorda, și la toate ocaziile, ce a spus și a scris despre mine scriitorul Alex Cetățeanu, ce-i drept, prietenul meu: „CÂNDVA VEȚI SPUNE CU MÂNDRIE CĂ AȚI TRĂIT PE VREMEA POETULUI NOSTRU ROMÂN-GEORGE FILIP.”
Punct.

Doina Drăguț: Ba nu pune punct că nu-mi scapi. Vreau să intrăm un pic în psihologia, în modul de a gândi și reacționa al semenilor tăi emigranți.

George Filip: Refuz expresia acesta „semenii mei!”. Eu am un cult al personalității scrijelat pe caracter încă din pruncie. Niciodată nu mi-au plăcut diminutivile, mi se părea, și acum sunt convins, că dulcegăriile lingvistice și de comportament îmi știrbesc personalitatea. Toți îmi ziceau gigel, gigi mosu, adică frumosu, iepurașul, buric verde, haiducel etc.

DD: Nu-ți plăceau mângâierile...

GF: Nu. Toate îmi păreau niște coțcării. De altfel... mie nu-mi place să mă numesc în niciun fel. M-au întrebat pe mine dacă am fost de acord să mă nasc, să mă boteze GHEORGHE, să mă declare ortodox etc?!?

DD: Păi, ai fi vrut să fii păgân?

GF: Păgân?... ce e acela un păgân? Și-asta este tot o scorneală de-a lumii. Doamnă... Omul este Om - și-atât. Restul... vai și-amar... HOMO HOMINILUPUS!, draga mea... și nu putem contrazice adevărul filozofic.

DD: Nu-ți place societatea... și nici nu ești prea sociabil?

GF: Nu există nici-o societate perfectă! Sociabil?... sunt, de frică, fiindcă oamenii au scornit niște legi pe care noi, indivizii, suntem obligați să le respectăm. Că de nu... stâlpul infamiei ne așteaptă!

DD: Ești un revoltat!

GF: Nu, sunt un realist! Jocul acesta de-a dragostea ni l-a elucdat perfect Eminescu: „ce e amorul?... e un lung prilej pentru durere și lacrimile nu-ți ajung și tot mai multe cere...”

DD: Nu prea se leagă...

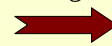
GF: Ba bine că nu? De când ne naștem noi suntem datori. Plătim chiar pentru consumul elementelor fundamentale ale vieții: aerul, apa, timpul!

DD: Ești pesimist... fatalist... poete?

GF: NU! Sunt un realist, un analist, un OM. Psihanalistul din mine veghează mereu. Ai auzit, desigur, despre dezvoltarea în spirală a societății...

DD: Da.

GF: Ei bine, nu ne-am îndepărtat deloc de epoca primitivă. Tribul... ginta... Și-n prezent toate țările sunt formate din triburi sau ginte

mai mari: cătunul, satul, comuna, orașelul, orașul, provincia, regiunea... ȚARA! Colegul Kafka a sesizat și el: Cătunul, Conacul, Orașul...

DD: Mă cam aiurești...

GF: Așa-ți trebuie dacă te iei de mine.

DD: Nu vrei să mă menajezi?

GF: Pe nimeni... niciodată. Nu-mi plac convenționalismele. O fac însă adesea, de protocol.

DD: Mergem mai departe?

GF: Nu, ne oprim aici, că am ajuns în Canada, țara bună de adopție și cam a tuturor liber-tăților.

DD: De ce zici cam?

GF: Fiindcă acest calificativ îl poartă de mult americanii.

DD: Cum?... spune...

GF: Ce să-ți spun? Vede toată lumea. Canada este cea mai îngăduitoare țară de emigrație de pe planetă. Venim aici, mâncăm bine, nu prea dăm buzna la munculiță și ne punem pe filozofeală. Roșiile n-au gust ca la noi, carnea de purcea este cam fadă... chebecuazii nu știu franțuzește etc... etc. Dar vin eu și vă spun că țara aceasta lungă și largă cât un continent nu are de fapt o perfectă organizare statală. Este formată din zece provincii și două teritorii. Țara aceasta minunată nu are o limbă oficială! Se vorbesc infinite limbi, infinite dialecte și... haida-de să ne-nțelegem!

DD: Întoarce-te la românii tăi, poete...

GF: Desigur. Românii mei sunt integrați, de fapt amestecați, în amalgamul acesta social. Țara este bogată, ne hrănește, ne dă pensii sociale și chiar locuințe la prețuri modice. Și în atari situații, cam îmbuiabați cu de toate, românii mei... ne punem pe politică și filozofeală. Fiecare dintre români este mai deștept decât celălalt. O democrație fals înțelege și urât aplicată a generat bârfa iar aceasta... ura între semenii. Domnul X sau domnul Y se trage cu tine de șireturi, te defăimează, te-njură de mamă. Observ însă că acești indivizi sunt constituiți în triburi sau ginte, ca în preistoricul despre care vorbeam. Din grotelile lor, aceștia emit valuri de ipocrizie, după marele dicton latin DIVIDE ET IMPERA! Așa se face că pe aici toți suntem filozofi, doctori, ingineri, pictori, poeți etc... de nu se mai înțelege om cu persoană!

DD: Am impresia că vrei să-nchidem prăvălia...

GF: Da!

DD: Îmi promiți încă un dialog pentru aprilie?

GF: Desigur, doamna Doina Drăguț.

(continuare în numărul viitor)
(10.03.2014 - conversație telefonică)

George FILIP
(Canada)

Versuri

POEM PENTRU MAMA

Mama-și poartă toamnele la vale
Multe, câte-ncap în vreo optzeci.
Vine dintr-o margine de jale
Urcând demnă-a timpului poteci.

Are riduri mama cât o Țară
Care-și pierde pruncii la război,
Dar, ne-ncovoiată sub povară,
Nu privește, plânsă, înapoi.

Calcă românește, cu mândrie,
De la piept i-au supt șase feciori
Dintre care - toți au fost să fie
La condei sau sapă, muncitori.

Nu se-nchină maica niciodată.
N-a avut ea timp de rugăciuni.
Prea a fost cu riduri scrijelată
Să mai creadă-n sfinți sau în minuni.

Dar de-un timp, prin somn se tânguiește.
Strigă după taica - și mă tem
Că măicuța mea se primenește
Să se urce-n marele poem.

*

...Și-ntr-o zi, măicuța mea s-a dus.
Unde?...niciodată nu mi-a spus.
Am aflat că a urcat la cer
Într-un car de foc și lerui-ler
Și-acum cred că mama-n sfântul Soare
Spală Dumnezeu pe picioare.

Eu mă scald în lacrimi, uneori
Și aștept, din paradis, scrisori,
Dar, din infinitul său abis
Îngeri buni mi se coboară-n vis,
Mă vestesc să ard cuptoru-n curte
Și să-mpart la lume vin și turte.

Îmi spăl mâna, cea cu care scriu.
În oglinda veche-s încă viu.
Prin vârtoarea timpului mă zbat.
Se ascunde-n mine un bărbat
Care fură lacrimi de la stele
Și stropește florile, cu ele.

Am sădit, măicuță, floarea ta.
Floarea mea de dor - nu mă uita
Și-o culeg și mi-o ascund în sân;
E prea trist să fii copil bătrân...
Îmi e dor, sunt mândru și mi-e teamă
C-aș putea să fiu poet de seamă

În această lume de bănat,
Iad în care vii se mai zbat,
Unde doina plânge printre lunci,
Nu mai dau muierile dalbi prunci,
Grâul crește vested și se-ndoaie
Fiindcă Dumnezeu nu mai dă ploaie.

E Pământul ros de veșnicii
Și-are putregai la temelii.
Comunismul, morbul infantil,
Linge crucea timpului umil.
Prind românii calea-nstrăinării
Iar Irozii vând copiii Țării.

E mai bine, măică, să te știu
C-ai plecat în cer de timpuriu.
Dac-ai mai fi stat, te-ai fi uimit
Trista mea... și tot ai fi murit;
Îngerii, din lumea lor albastră
Știu că-i un infern planeta noastră.

...Foaie verde, timp de putregai,
Multe cazne trupului că-mi dai.
Plin de cicatrici și de dureri
Regret astăzi c-ai fugit din ieri
Să anunți, prin Sfinte-Bethleemii,
Cât de păcătoși sunt pământeni...

*

Din tot ce-a fost, mai e și n-o mai fi
Rămân vlăstarul vrierii de-a trăi
Și din răspântii, timpul mă tot cheamă
La sărbătoarea ta, acasă, sfântă mamă.
Și eu mă-ntorc din larg, precum cocorii
Și observ trist că foarte triști sunt norii
De când te-ai dus în cer, la al bătrân,
Cu busuioc și izmă verde-n sân;
Măicuța mea, din marele amin,
Așteaptă-mă, că și eu o să vin...

MĂRȚIȘOR PLANETAR

Motto:

*inimă, fluviu rotund,
fără țarm sau punct profund,
tu mă duci, sau eu te port
într-un trup și viu și mort?
într-un corp cu fără grai
care-a evadat din rai,
și-amândoi și sclavi și regi
pe Pământul rob - la regi...*

Dacă planeta noastră n-ar plânge
Cu râuri amare și lacrimi de sânge,

Dacă nu ne-am vinde crezul - mereu,
Și nu-L băteam în cruce pe Dumnezeu,

Dacă n-am lua chipul mamei, cu noi
Când plecăm triști și gata morți, la război,

Dacă n-am zbura, trădători, către cer,
Arzând - în rachete - eternul eter,

Dacă n-am crede în imnuri sonore,
Dacă-am șterge din hărți Sodome... Gomore,

Dacă ne-am scălda în același recif,
Dacă-am da cu odihna-n bătrânul Sisif,

Dacă târgul de copii și cei vii s-ar opri,
Dacă n-am scuipa crucea, măcar pentru-o zi,

Dacă s-ar aboli, dintre legi ghilotina
Pe planetă, de la Tuzla natală - în China,

Dacă n-ar mai cânta cele mai triste harpe
Și nu ne-am mai hrăni cu lapte de șarpe...

*

...Și de eroii noștri-au vrut să treacă-n
Sfințirea albă-a crucii de mesteacăn,
Nu-ngropați stafii lângă morții noștri
Când somnul rațiunii naște monștri.

Opriti aceste spasme comuniste
Și nu visați pomeni capitaliste;
Să smulgem masca monstrului barbar,
Cu dinți hulpavi de rublă sau dolar.

Ne-am pervertit. Prin clipele incerte
Chemați Hristosul iarăși, să ne ierte,
Acum, contaminați de prea nociv
Prin secolul bolnav - și agresiv.

Să nu mai punem barzii să danseze
Pe fantezii de tâmpete metereze
Și nu ne mai prăsiți prin abatoare;
Copiii ning din mame și din Soare,

Iar de-ascultăm scripturile din vers
Să nu mai dăm cu bâta-n univers;
Mai vin poeți - cu inimile lor
Și i le pun, planetei - MĂRȚIȘOR.

VĂ SPUN...

celor care mă hulesc

mă voi mândri în veci că sunt român.
n-o să vă iert c-ați dat cu pietre-n mine.
voi l-ați hulit chiar pe Hristosul sfânt
și ați urât creștinii prin destine.

planeta, dragi tovarăși, n-are baci
s-o mulgă ca pe-o oaie - prin ponor.
stăpânii lumii-s oamenii săraci
și creștinismu-i pâinea tuturor.

celor ce-mi intră-n casă pe furis
le pun în fund o talpă de bocanc.
la poarta-mi ortodoxă pun afiș:
aici nu vindem CINA pe un franc.

argintii... toți argintii sună fals
și pruncii noștri nu sunt de vânzare.
moș-Dumnezeu ne-a dat Iisusul sfânt,
ce l-a creat în Steaua sus răsare...

poverile ce-n umeri mi le port,
nu-mi sunt prea grele, fiindcă sunt creștin.
sunt ortodox cu veșnic pașaport
și-n ȚARA mea - eu sunt stăpân: AMIN!

SENTIMENT NAȚIONAL

tuturor românilor

patria mea este Limba Română.
limba română este patria mea.
șapte guri de rai pe plai se îngână.
destinul nostru este scris într-o stea.

uneori - cu Tricolorul pe piept
luptăm să devenim nemuritori.
creștinii mei au un mare precept:
sub tricolor e frumos... și să mori.

la Masa tăcerii ne șezum străini.
în capătul mesei le șade bine,
dar când ne-nchinăm la Sfinte-Treimi
ne'ocărâsc, trufași, ale noastre destine.

dar noi mai avem și poeți prin cetate.
iar eroii noștri se numesc - cetățeni.
ne iubim de veci - frate cu frate
transilvani, moldoveni, dobrogeni și olteni.

de ZIUA ROMÂNIEI ieșim în prag,
pe pragul Țării - pe veci aici stăpână
și cântăm și ninge și mult ne e drag
să ne iubim la noi - în Limba Română.

RUGA DIN URMĂ

Eu n-am fugit nicicând din Țara mea.
Din țara mea eu fost-am prigonit
De-o bandă de bandiți vopsiți în roșu
Care - și pe Hristos - l-au răstignit.

Dacă trăiesc și iată-mă, trăiesc,
Mă-nchin smerit lui bunul Dumnezeu,
Că-n neodihna Lui, fără prihană,
A ocrotit mereu poporul meu.

Pe mine nu m-a dus destinul-n spate
La porți de mari prințese sau de regi.
Eu mi-am găsit sălaș, ca tot românul,
Ce nu se frânge de vecii întregi.

De mi-au furat și Țara și părinții,
Să nu mă răzbunați - nepoții mei.
Eu am dorit să fiu pescar de oameni
Prin fluviile lumii... *pantha rei*...

Am strâns în plete munți de-nțelepciune.
M-au dus potoape-n piscuri Ararat
Și-am navigat prin timp fără busolă,
Dar unde îmi e țara, n-am uitat.

Acolo unde este țara mea,
Unde poporul meu mai e stăpân,
Cu lira mea să mă întorc, aș vrea
Acolo-aș vrea eu să mă mor - bătrân.

Cu sufletul îl rog pe Dumnezeu
Să nu ne emigreze - niciodată.
E ruga ce o-nalț mereu la ceruri
Și poate mă auzi - bătrâne Tată...

Să scrie în ceasloave - peste timp,
Că puiul Mării Negre nu se-ndoaie.
El știe să vâslească ne-ncetat
Printre furtuni, prin pravile, noroaie.

Nu teleleu m-am dus peste pustii,
Să strâng în traistă vrafuri de posmagi.
Eu am cântat și-am plâns cu robii lumii;
Să știe lumea - oamenii mi-s dragi.

Eu n-am fugit nicicând din Țara mea.
Tu poate mă auzi - bătrâne Tată.
Poeț bătrân - mă rog lui Dumnezeu:
Oprește emigrarea blestemată!...

Iulian CHIUU

Dedal și Icar - bivalența zborului

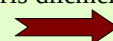
Modelul zeului, conceput ca perfecțiune fizică, indiferent de mitologia în care a fost afirmat, a constituit pentru muritori o aspirație cel puțin pentru unele atribute ale lui. Mitologiile cele mai vechi au venit, printre altele, și cu modele de parcurgere rapidă a spațiului, stăpânite de zei, care au devenit mai apoi scop al unor născociri și imitații printre muritori, dar care nu puteau depăși un anumit orizont tehnic, totuși, în plan simbolic, exprima o năzuință care abia în epoca modernă va deveni realitate încă perfectibilă. De la Indra și carul lui de foc, la Etana și Hermes, zeul a înfruntat timpul din perspectiva nemuritorului și a străbătut spații inaccesibile omului de rând altfel decât acesta, atribut preluat și în religiile moderne. Și cu toate acestea, simbolurile s-au născut printre muritori și doar în legătură cu ei, grație ingeniozității lor, ori a unor trăsături morale afirmate cu tenacitate în condiții extreme.

Fiul prolificului erou atenian Erechtheus, Dedal a fost cel mai mare pictor, sculptor și arhitect al grecilor, inventator de unelte, autor al unor statui de o perfecțiune umană greu de egalat. Doar fiul surorii sale Perdix, pe nume Talos, îl urma și promitea să-l și depășească în istețime și măiestrie. Dedal văzuse asta și puse gând să-l piardă pe copil. Pentru asta, când se aflau împreună pe înalta Acropole, Dedal observă că sunt singuri și îl împinse pe copil de pe stâncă, iar acesta se prăbuși în prăpastie și muri. Crezând că e de datoria lui să șteargă urmele faptei sale, hotărî să-l îngroape pe furiș. Fuse în schimb văzut și dat pe mâna areopagului care îl condamnă la moarte. Înainte însă de executarea sentinței, Dedal reuși să fugă și găsi scăpare la regele Minos, în Creta. Bogatul rege avuse astfel la dispoziție măiestria lui Dedal care îi dăruie opere de artă valoroase și, mai presus de toate, îi construi vestitul labirint în care îl închise pe Minotaur, fiul soției sale Pasifae cu taurul lui Poseidon, trimis ca semn lui Minos cum că el este regele dorit de zeu iar nu fratele său. Pasifae îi ceruse în taină lui Dedal să îi încropească un chip de vacă în care să se ascundă pentru a se împreuna cu taurul. Drept pedeapsă, Minos îl închise alături de Minotaur și pe

Dedal în labirintul al cărui arhitect fusese, dar din care nimeni nu putea să mai iasă. Prevăzător totuși, Minos puse ca Dedal să fie păzit strașnic. Văzând asta, artistul găsi scăpare pentru el și pentru fiul său, Icar încropind din pene de păsări legate în ceară de albine aripi cu care să zboare salvându-se. Înainte de zbor el îl preveni pe fiul său să nu zboare nici prea jos ca valurile mării să-i ude cumva aripile, dar nici prea sus cât soarele să topească ceara și să se piardă în valuri. Vrajit de zbor, tânărul Icar uită de sfatul tatălui său și se avântă cât de sus dori, însă aripile i se risipiră fiindcă ceara se topise, iar el se prăbuși în apele Mării Egee, între Samos și Paros, mare care îi va purta numele Marea Icariei. Acolo trupul lui inert fuse găsit de Hercule și îngropat cum se cuvine, iar Dedal își găsi îndurarea salvarea tocmai în Sicilia, la regele Kokalos. Minos îl urmărise însă și-i cerea regelui sicilian să i-l predea pe fugă, dar avuse noroc cu fetele lui Kokalos care, încălcând regulile ospetiei, îl uciseră pe Minos în baie cu apă clocotită. În cele din urmă, Dedal se întoarse în Atena, unde fusese iertat de pedeapsă, și acolo și-a continuat cariera artistică întemeind totodată neamul de artiști al Dedalizilor.

Se știe că simbolurile nu există ca atare în afara unui fapt desfășurat de un erou în condiții excepționale, împotriva unor forțe ostile și, în consecință, nici omul zburător nu putea să consacre un astfel de simbol dacă nu exista o constrângere căreia să îi răspundă cu o soluție ingenioasă. Indra, Etana și Hermes nu sunt simboluri ale zborului din cauză că nu sunt muritori și fiindcă pentru ei zborul este un atribut de castă și nu un mijloc ocazional de străbateră rapidă a distanțelor. Dedal este un artist care, pe lângă măiestria lui desăvârșită, este și o inteligență prolifică a ingeniozității (*polypramosyne*); nici nu s-ar fi putut altfel. Labirintul nu se realizează ca o operă de artă, ci ca ingeniozitate sau/și inteligență tehnică sub trufia de a avea o soluție pentru o necesitate. Creația se desăvârșește pentru început în subconștientul tehnic al artistului scăpându-i ideea de libertate împotriva căreia lucrează cu dăruire și conștiinciozitate. Mai târziu își dă seama

că este captivul propriei inteligențe, penitența pentru o culpă exterioară salvat în cele din urmă tot prin propria-i inteligență. Zborul pentru Dedal va fi salvare, pe când pentru Icar, fiul său, el va avea altă semnificație. Pentru culpa de a fi fost complicele Pasifaei în monstrozitatea comisă, captivul Dedal nu va trebui să-și distrugă opera (labirintul) pentru a se salva, ci dovedește destulă iscusință cât să inventeze altceva. Probabil că așa ar fi făcut și alte inteligențe tehnice (*polypramosyne*) cum ar fi de pildă Leonardo da Vinci. Căzul acestuia însă nu devine simbol pentru că invențiile lui sunt doar în numele posibilității, nu al unei necesități superioare; oricât ar fi de geniale, ele rămân doar invenții tehnice. De fapt mitul lui Dedal și al lui Icar satisface o bivalență a ideii de zbor după scop. Icar, fiul lui Dedal, nu este un condamnat, privarea lui de libertate este strict legată de tatăl său de care era dependent. Icar nu era o inteligență proeminentă și concurentă cum ar fi fost Talos, cel eliminat de Dedal din vanitatea de a rămâne inegalabil. Ingeniosul Dedal inventează zborul ca să poată scăpa din captivitatea care ar fi putut să-i stânjenească și libertatea creației; de altfel, în captivitate el nu a creat nimic în afara aripilor. Salvându-și ființa, Dedal își salva cu siguranță și atributele, darurile ei. Zborul lui va fi unul cumpătat (*sophrosyne*), controlat în superioritatea cultivată a spiritului său (*paideia*). Spre deosebire de el, Icar se situează în limitele descumpănirii nu atât datorită vârstei sale, cât mai ales datorită naturii sale spirituale (*a-dikaioi*, dar și *a-sophros*). Icar este, așadar, cea de a doua valență a zborului, tradusă în aspectul lui pierzător de sine, al accidentului. Dedal își va fi prevenit fiul de riscurile zborului. Icar nu trebuia să zboare nici prea jos ca să nu i se ude aripile de stropii valurilor și să se prăbușească, dar nici să se înalțe prea sus ca să nu i se topească legăturile de ceară sub razele iuți ale soarelui. Însă cumpătul lui se lasă paralizat de farmecul zborului și al înălțimii. Dintr-o perspectivă creștină, interpretarea eșecului lui Icar se referă la imposibilitatea sufletului de a se salva prin improvizații care ies din spiritul dogmatic, dar rămâne circumscripționat dilemei

subtile a Eclesiastului (11.9): *Bucură-te, tinere, în tinerețea ta, fii cu inima veselă cât ești tânăr, umblă pe căile alese de inima ta și plăcute ochilor tăi; dar să știi că pentru toate acestea te va chema Dumnezeu la judecată.* Sanctiunea mitului păgân este mult mai dură: moartea imprudentului erou. Dedal se zbuciumă mult la dispariția fiului său în apele mării, dar el își reconsideră destinul, se reculege, și își continuă zborul salvându-se în Sicilia lui Kokalos. El este omul păcătos, pierdut civic pentru păcatele sale, și artistul de geniu în care se salvează și cel dintâi. Icar nu este decât *inima veselă* de care vorbește Eclesiastul și care *umblă pe căile alese de inima sa* pierzându-se pentru asta. Din aceste două planuri vine bivalența simbolului propus de mitul grec al zborului. Muritorii care îi văd pe cei doi în timp ce zburau nu se uimesc de ceea ce văd fiindcă nu pot considera altceva decât că ar putea fi doi zei care merg în calea lor pe deasupra valurilor. Uimirea lor ar fi fost fără margini însă dacă ar fi știut că înaripații sunt muritori de rând. Așadar, straniul cu care mitologiile ne obișnuiesc este o structură a fantasticului, planul epic în care ele își constituie simbolurile, nu însă și condiția acestora din urmă. Simbolizarea este o valorizare ce se petrece odată cu detașarea referinței de referențial, lucru care este valabil și pentru simbolurile de sorginte materială (reprezentarea a ceva în absență), și pentru cele ideatice (cauzarea de idei reprezentatoare). Astfel, în cazul lui Dedal putem vorbi despre valența reprezentării (zborul ca imitare a modalității materiale, subordonare față de un scop), iar în cazul lui Icar se detașează deasupra epicului cauzarea de idee. Dedal impune reprezentarea în obiectual la prima derivare semiotică din epic, pe când Icar cauzează în idee simbolul, la a doua derivare; zborul ca schimbare de statut, ca ascensiune ludică spre zeu, tocmai ceea ce constituie înfruntarea zeului, îndrăzneala irațională, ieșirea din ordine (*a-dikaïos*), fapt asupra căruia Dedal nu îl avertizase, dar de care el a ținut seama. Are prin asta tatăl o culpă morală față de fiu? Categorie, nu. Icar, care nu anunța veleități de derivare secundară, deci nu era o inteligență eminentă, trebuia să-și asculte tatăl. Avertizarea acestuia, fie ea și strict tehnică, era protectoare pentru el. Dacă fiul și-ar fi urmat tatăl întocmai, mitul nu ar fi avut și cea de a doua valență; ar fi rămas doar la ideea de zbor ca soluție tehnică salvatoare, insuficientă însă ca să fie un simbol. Abia cu nesăbuința lui Icar pătrundem în simbol; prăbușirea din zborul aventuros, liber, îndrăzneț, vanitos. Cu Dedal, am fi rămas, la prima derivare, în limitele zborului utilitar, ocazional. Icar însă cauzează ideea de vanitate riscantă a zborului, cea de a doua valență, potențarea în simbol a ideii.

Florin MĂCEȘANU

Picătura de pictură

Giambattista Tiepolo

Pe numele său adevărat, Giovanni Battista Tiepolo se naște la Veneția pe 5 martie 1696, al șaselea copil al căpitanului de marină Domenico Tiepolo și al soției sale Orsetta. Geambattista a fost inițial elevul lui Gregorio Lazzarini, pictor venețian orientat pe imagini religioase și mitologice dar în lucrările sale este influențat de contemporanii săi mai vârstnici cum ar fi Sebastiano Ricci, specialist în frescă și Giovanni Battista Piazzetta, pictor de scene religioase și scene de gen.

La 19 ani, Tiepolo și-a terminat lucrarea de diploma *Sacrificiul lui Isaac*. A fost un fel de trambulină care l-a propulsat către marile comenzi de fresce pentru vile și palate ale sus-pușilor vremii. A părăsit studioul Lazzarini în 1717 și a fost acceptat în asociația pictorilor *Fraglia*.

În 1719, Tiepolo s-a căsătorit cu Maria Cecilia Guardi, sora unor pictori venețieni

contemporani, Francesco și Giovanni Antonio Guardi.

Împreună cu soția sa, Tiepolo a avut 9 copii. Patru fete și trei băieți au supraviețuit copilăriei. Doi dintre fii, Domenico și Lorenzo, au pictat cu el, în calitate de asistenți și au realizat o faimă independentă. Al treilea fiu al său a devenit preot.

Tiepolo face tranziția de la întunecimile barocului spre luminozitatea senină a stilului care a devenit o modă în timpul lui Ludovic al XV-lea sub un nume care provenea de la termeni franțuzești pentru *roca* și *cochilie*, adică rocaille sau rococo. Frumusețea și extravaganța costumelor personajelor sale, culorile vii și pastelate, optimismul divin al compozițiilor mitologice l-au făcut celebru în toată Europa. Este considerat de către mulți și ca un pictor prototip al mișcării decorative italiene Rococo al secolului al XVIII-lea.

Prima capodoperă a lui Tiepolo în Veneția a fost un ciclu de pânze enorme pictate pentru a decora o cameră mare de recepție a lui Ca'Dolfen, Veneția (1726-1729), picturi ce înfățișau bătălii antice și victorii.

După 1750, Tiepolo și-a stabilit cu fermitate o reputație de la un capăt la altul al Europei și însoțit de fiul său Giandomenico a călătorit la Wurzburg fiind solicitat de către Înalțul Episcop Karl Philipp von Greiffenklau în 1750 unde s-a stabilit timp de 3 ani executând picturi pe tavanul palatului New Residenz.

În 1753 s-a întors în Veneția, unde a fost ales Președinte al Academiei Padua. În 1761, Carol al III-lea a ordonat pictorului o mare frescă pe tavan pentru a decora camera tronului palatului regal din Madrid.

Tiepolo a murit în Madrid la 27 martie 1770, an în care se naștea Beethoven.

Tiepolo - Autoportret

Janet NICĂ

PARADOXURI UMORISTICE

Localitatea avea o casă de cultură și două cămile culturale.

*

Era om întreg pentru că era dintr-o bucată.

*

Orice otrăvă are un antidop.

*

Râde mai bine cine râde la turmă.

*

Un alpinist, oricât ar fi de sus, e tot la pământ.

*

Nimic nu e mai presus de LEGE, decât BANUL.

*

Curcanul e o pasăre care nu se vinde, ci se oferă.

*

Cea mai bună apărare este iatacul.

*

Somnul Rațiunii naște artiști.

*

Îmi place la nebunie acest balamuc.

*

Din păcate, virtutea cade, adesea, în păcate.

*

Era frumoasă, ceva de speriat!

*

L-a înviat o blondă mortală.

*

Situația se înrăutățește din ce în ce mai bine.

*

Fotbaliștii au alergat pe teren în lung și-n blat.

V-aș ura spor la muncă, dar mi-e că vi-l iau guvernanții.

*

De câte ori îmi păcălesc prietenii, mă simt ca un adevărat șef de partid.

*

Polițiștii i-au pus hoțului căpușele la mâini.

*

Chelia, frizură de criză.

*

Flăcăul, apropiindu-se prea mult de fată, a ajuns prea departe.

*

La concert, flautul a fost vioara întâi.

*

Când ai nai, ai nai, când n-ai nai, n-ai.

*

În campania electorală, toți marginalizații sunt în centrul atenției.

*

Fratele ei a luat o bătaie soră cu moartea.

*

Jocurile politice au demonstrat că nu toate jocurile politice sunt jocuri, și nu toate jocurile sunt politice.

*

Să slăbești, trebuie s-o cam slăbești cu grăsimile.

*

Toți parlamentarii noștri sunt oameni de doi bani cu salarii de milioane.

*

Maximele termice au șanse minime să se realizeze.

*

Orice imperiu se mărginește la a-și extinde granițele.

*

În univers există porțiuni pline de vid.

*

Lenea lui le-a dat celorlalți mult de lucru.

*

Artistul e omul care încearcă să-și aducă adâncul la suprafață.

*

La rezolvarea exercițiilor nu a avut probleme.

*

În memoria lui, s-a păstrat un monument de reculegere.

*

A fi în aer înseamnă, de fapt, a fi la pământ.

*

Toți oamenii sunt proști, iar restul sunt muritori.

*

A intrat în restaurant și a strigat cu sete: MI-E FOAME!

*

Un filozof a gândit că omul e o chestie gânditoare.

Tiepolo - Bal mascat

Gheorghe A. STROIA

Lirica lui Ion Micheci – zvон despre un cântec tandru venit din altă lume

Dintotdeauna, poezii au încheat un cântec duos adus ofrandă luminii, sub toate formele ei de manifestare: lumina sufletului, sclipirea astrelor nopții, candelile aprinse ale cerului, scânteile zorilor din inimile fierbinți, viața cu bunele și relele ei, lui Dumnezeu (Atoate)Făcătorul și (Atot)cunoscătorul.

Această tandră lumină poate fi socotită a sosi din altă lume, necesitând capacitate sporită de înțelegere, concentrare întru deslușirea sensurilor, situarea lectorului în varii planuri ale cunoașterii, erudiție, o atenție distributivă și o acută nevoie de iluminare prin vers. Mai mult, dacă lectorul trebuie să fie de o anumită factură (calitate), atunci și el, poetul, ce împarte cuvintele ca pe fărâme de azimă nouetamentară, reiterând momentul sacru al Cinei celei de Taină, trebuie să aibă în vedere și simțire toate aceste lucruri. Un astfel de posesor al cuvântului, cu o operă lirică pe măsură, este și poetul Ion Micheci.

Interesantă în lirica profesorului vrâncean este alăturarea, în același context, a cuvântului teme, de un polisemantism evident, într-o încercare de a explicita lecția vieții gata învățată sau sentimentul care apare în abordarea acesteia - ca rețineri inerente muri-

torului, conștientizând dar și confruntându-se cu imprezibilul: *Oricum sunt mii și mii de teme/ să le rezolvi în timp la nesfârșit,/ nu ai decât de tine a te teme...*

Acestor teme(ri), justificate, în ultimă instanță, poetul le contrapune Timpul. Un Timp propriu, pierdut în abstract, un Timp care delimitează Ființa de Univers sau care măsoară Universul din Ființă. Subtilele idei de sorginte hegeliană (existența în și pentru sine), o metafizică specială, un cumal de trăiri și sentimente care, înlănțuite, au capacitatea de racorda - actul poetic - Veșniciei. Un Timp al esențelor, în contradicție cu cel aromelor comune, uneori sacru, alteori profan, un Timp ce poate face din creatură un creator și zămisli, demiurgic, universuri de o clipă: *Oricum, eu am fugit din Timp/ și Timpul a fugit din mine*. Este aceeași umbră a evadării din timp, dublată de emanația (cvasi)luciferică, specifică poetului maghiar Ady Endre: „Mă poartă-n noapte o căruță neagră/ Plângeri m-ajung în goana ei nebună./ Tăceri și țipete se-ngână/ Mă poartă-n noapte o căruță neagră”.

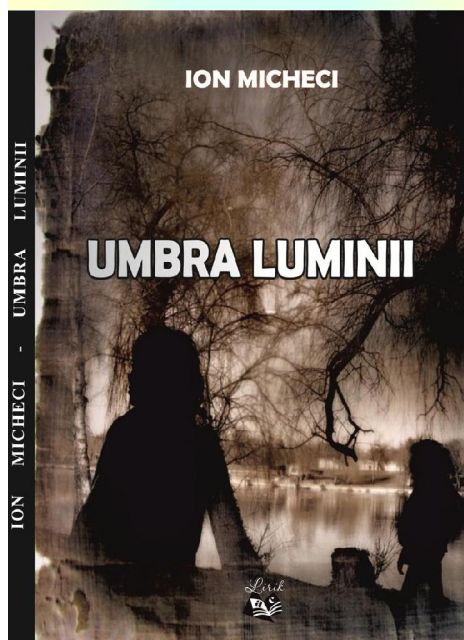
În această elucubrantă dorință de a se înțelege pe sine, dar și de a desluși rosturile lumii, poetul formulează retoric, punând în aceeași balanță dorința și împlinirea, setea de astral și moartea, începutul și finalul, credința de a învinge și ne(re)cunoașterea înfrângerii: *Cine-a fost învins, cine-a învins?/ Calul s-a prăbușit peste călăreț/ iar peste călăreț s-a năruit lumea*. Dilemă din care transpar dureri, lacrimi, neputințe, un joc apriori între DA și NU, modelat nu după propria voință, ci după cea a implacabilului destin. Finețuri lirice, răzbătând dinspre cele ale poetului belic german Gottfried Benn care, conștient de iminența sfârșitului, scria: „Nici o tristețe nu poate fi. Prea departe, prea depărtate,/ Prea tangibile, patul și lacrimile,/ Nici NU, nici DA, / naștere, durere trupească și credință,/ o unduire fără nume, o alunecare,/ o ființă cerească tresare în somn,/ un pat și lacrimi - Dormi!”

Acestui Univers al neliniștilor și al teme-

rilor existenței, poetul îi arondează nu o constelație, nicio supernovă, o galaxie și nici măcar un spațiu de o planetă oarecare, ci un punct (semantico-axiomatic). Este punctul, centrul tuturor structurilor moleculare (în alchimiile spectrale), incipitul pe care se sprijină și de la care pornește arhitectura universului (big-bangul), sau poate fi punctul ridicat în rang doar de propria-i noblete (Omul): *Eu știu că un punct fix/ nu-i ceea ce se crede îndeobște./ Nu este punctul terminus,/ ci este acel loc de unde pornește/ și se învârtă întreg Universul./ Câtă tristețe ar fi/ în singurătatea punctului fix/ de nu s-ar învălui/ într-o anumită noblete!...*

Adeseori, poetul, într-un (pseudo) *delirium tremens*, reverberează elementele naturii sale celeste, ale cărei celule ființiale comunică viu cu divinul, un etern loc de popas pentru pelerinul din stele, pentru ziditorul din cuvânt, pentru eternul fugar din fața destinului, pentru muritorul cerându-și dreptul la nemurire. Aici, la UMBRA LUMINII gândurilor sale, în pădurile în floare ale visului, poetul îl caută pe Dumnezeu, îl ispitește cu miera cuvântului, îi cere dreptul de a se îngeri, fără a recuza, în totalitate, povara mult prea grea a aripilor pregătite de zbor. Până la urmă, poetul recunoaște, cu modestie, că singurul său adăpost este casa de la poalele cerului, pe care și-a zidit-o în stâncă, dorind să fie aproape de Înalt, de albastru, de urmele heruvimilor desenate peste cerurile deschise. Aici, aproape de sine, îl descoperă pe Creator, ascuns într-o șoaptă la vreme de rugă: *nu am drept adăpost decât cerul/ care peste umeri mi se boltește prea/ Înalt./ Nu pot descifra de-n mine e misterul/ sau se află aiurea, altundeva*. Ideatică descinsă, parcă, din versificațiile semnate de creatorul altor „lălele galbene”, hispanicul Luis Cernuda (în poezia Pasăre moartă): „De-acum tăcere. Uită totul. Dormi./ Hrănește moartea cuibărită-n tine./ Această pace-a aripei, ca soarele-n amurg,/ e poate o formă mai înaltă-a vieții...”.

Lirica poetului vrâncean Ion Micheci este

una complexă, subsumând concepte metafizice (ființa și ființarea), esoterice (apologia și arhetipologia cunoașterii), cât și aspecte astrologice (Harta Cerului, infinitul mare - Universul și infinitul mic - Omul) sau semnificații khabalice (revelarea sinelui, surmontările destinice, machsomul). Locul și rolul omului în univers, un concept atât de disputat, este atins și în poezia lui Ion Micheci, poetul asumându-și originea dintr-o altă lume, o altă eră și, de ce nu, dintr-un alt destin. Nu este vorba despre superioritatea sinelui, ci despre raportarea acestuia la valorile colective. În niciun caz despre superioritatea autoimpusă a exprimării prin cuvânt, ci despre crearea a noi și noi microdiorame lirice, prin care se zămislește un nou univers și se întrezărește un nou început. Prin versul său melodramatic, prin substratul (neo)romantic al poeziilor, dar și prin modernitatea expresiei proprii, se revelează UMBRA LUMINII, ca un evident contrast dintre Bine și Rău, dintre Teluric și Astral, dintre lumea Văzută și cea Nevăzută, cărora li se împrumută scara cu trepte în spirală, către Înalt.

Până și titlurile sunt rezonante, unele dintre ele desprinse din Gramatica Timpurilor, experimentând o Echilibristică indiferentă (a se înțelege prin „indiferentă” - „capacitatea” mobilului de a se situa în echilibru, indiferent de poziția sa față de referențial și indiferent de traiectoria mișcării). O mențiune specială pentru Catrene(le) sale, care, într-un cvartet sintetic de versuri, formulează întrebarea, dar oferă și răspunsul. Unele dintre ele, de o frumusețe răscolitoare, merită a fi recitate și chiar memorate. Adevăruri simple, măiestrit așternute pe hârtie, scrise cu cerneala „simpatcă” a gândului ce-și va păstra parfumul și după neantizare.

Întreaga carte respiră printr-un murmur plin de pioșenie, care are în centrul său pe Dumnezeu - Începutul și Sfârșitul (A și Ω), într-o îngemănare perfectă cu visul muritorului. Pe un ton laconic, poetul se roagă. O rugă șoptită, cu mâinile împreunate în dreptul inimii, cu genunchii răsfrânți peste pajiști solare, îmbrăcată în odăjdii, o rugă nu atât pentru sine, cât pentru ceilalți, pentru propășirea speței umane, pentru patrie, părinți și copii. Din când în când, aflat în impasul de a înțelege sau de a-și putea explica toate relele lumii, poetul se revoltă și întreabă: de ce e atâta suferință în lume, de ce atâta răutate printre oameni, de ce sunt oamenii etern bântuiți de mânie, zavistie, înfumurare, de ce unii se cred zeii celorlalți, când peste toți ar trebui să troneze voia divinității?

Toate aceste lucruri se întâmplă cu viteza

unui gând, într-unul dintre cele mai reușite pasagii, intitulat INVOCĂȚII CĂTRE DUMNEZEU, care purta, inițial, titlul de *Scrisori către Dumnezeu*. Probabil - adăugând o notă de hilaritate circumstanțială acestor rânduri - poetul s-a gândit că invocația ar circula cu viteza superluminică a quarilor (vezi exp. Murray Gell-Mann), pe când scrisorile ar călători doar cu viteza luminii (3×10^8 km/s). Toate cele douăzeci de invocații sunt veritabili psalmi în miniatură, amintind de strigările regelui David și purtând în subsidiar arome din „Cântarea Cântărilor”, adresată de această dată divinului, omului, vieții în „simplă” ei arhitectură.

Ion Micheci, cu onestitatea și modestia ce-l caracterizează, va opina că s-au adunat (aici) prea multe cuvinte de apreciere. Însă, ele se cuvin poetului, pentru modul său sensibil de a transforma ipotezele în concluzii (recurs empiric), pentru a oferi cu verticalitate un alt *modus vivendi*, pentru a expune partea frumoasă a vieții, minimizând partea ei întunecată. Poate de aici și ideea că în fiecare loc de pe pământ există planuri energetice prin care teluricul se armonizează cu astralul, ce sunt resimțite în mod special de poeți și redată în florilegii îndrăznind să viseze la sublim. Și apoi, dacă ar fi să „decretăm” cât de mici sunt unii în comparație cu alii, sau cât de înalte sunt trăirile unora în comparație cu ale altora, atunci vom ajunge, fără să vrem, la sentimentul legitim al inadapării și al incommunicabilității, clar exprimat în opera poetei engleze Emily Dickinson: *Sînt nimeni! Tu cine ești? / Și tu ești nimeni, ca și mine? / Suntem pereche - taci, nu vorbi! / Căci ne-ar goni de-aici, știi bine!*

Tiepolo - Antony și Cleopatra

Liviu-Florian JIANU

Dansul orbilor

A fost odată, într-un Teatru plin,
O balerină, tremurând, în blond,
Cu luna și cu stelele, pe-un rond,
Pe care beau poeții, flori, din vin.

Și ciocârlii cu brațe de amvon,
Și trubaduri cu tample argintii,
Îi întindeau sub pașii de creion,
S-o soarbă-n ochi, atâtea simfonii -

Și-am întâlnit-o, și privind-o, eu,
I-am spus: Stăpână, uite ochii mei, -
Privește-n ei, privesc în tine, greu,
Dar nu cobor, în florile de tei -

Ci îi închid. Închide-i și tu, și
Pe scenă, amândoi ne vom roti,
Doi orbi, de mână, într-o lungă zi,
În care ne iubim, ca doi copii -

Soldatul de plumb

Și-am învățat în gând, moriști de vânt.
Și norii trec, din Răsărit, către Apus.
Și am tot spus, din ce aveam de spus.
Și ceru-i mohorât, și liniștit.

Pe cine-am ajutat? Ce brațe duc
Povara fericirii, pe Pământ?
Când Domnul nostru e așa caduc,
Și-atât de bun, pe lângă câte-un Sfânt.

Și plouă. Ploua-ntr-una. Dar nu mut.
Elevii merg spre casa lor de lut.

Trubadurul

Eu am cântat, iubito, din balconul tău,
O arie internațională.
O Odă-Bucuriei din amvon,
Să vină Călătorii, să ne-nvețe,
O tinerețe fără bătrânețe.

O cânt și-acum
În alte tonuri de tandrețe.
Încă mai am, pe umeri, capul.
Ma și mir.
Cum de mai sunt același,
Ce-am fost altul.
Și mâna dreaptă-mi cade, parcă.
Pe clavir.

Doina DRĂCUȚ

"Veșnicia niciodată nu moare"

Recenta carte de versuri, *Porunca distrugerii*, de Nicolae Maroga Enceanu, pune în valoare preocupările și grijile poetului pentru menținerea unui echilibru planetar și a unei politici îndreptate spre binele omului.

Nicolae Maroga Enceanu nu este pesimist, cum lasă să se înțeleagă din unele poezii, ci, din contră, este animat de un înalt optimism.

Cartea debutează cu poezia „*Frica de apocalipsă*”. Primul vers, „*Sfârșit cu început de viață*”, ne duce cu gândul la faptul că un sfârșit nu este definitiv, că viața este un șir nesfârșit de sfârșituri, că este un plus infinit, pe care nu-l putem atinge, iar între început și sfârșit se derulează evenimente care ne marchează existența, iar „*ziua însorită va triumfa în zare*” și „*frăția*”, adică uniunea în gânduri și fapte, „*va învinge*”.

Pentru „*binele omenirii*”, poetul se așează mereu „*în genunchi*” la „*Poarta Cerului*”, cu fața-i umilă spre Dumnezeu, și se roagă:

„Doamne, oprește porunca distrugerii vieții!”.

Nu numai oamenii își fac probleme cu privire la un presupus sfârșit, ce pare inevitabil, ci toate elementele naturii: păsările, de pildă, se zbat în cumpăna nopții, stropii de rouă sunt vitrine răscolite, furtunile zdrențuiesc coline, arborii se petrec în putrezire, vântul aduce otravă peste dealuri, umbrele sălciilor dispar, „*atomul scăpat din Koslodui*” devine un dușman, „*cârdurile de ciori*” vestesc vremea rea.

Dar poetul nu se lasă amăgit de aceste aparențe, ci își îndreaptă gândul spre „*licăririle din ape*”, spre un răgaz ce „*primenește liniștirea*”, spre pomii înfloriți, spre „*lanuri verzi*”, spre un „*pământ aureolat*”, ce hrănește viața, spre orizonturi ce vestesc elogii.

Dacă „*veșnicia s-a născut la sat*”, cum spune Lucian Blaga, autorul ne asigură, într-un vers tautologic, că „*veșnicia niciodată nu moare*”.

Prin ultimul poem din acest volum, autorul invocă forța supremă pentru binele și bunăstarea țării: „*Doamne, adu-mi iubirea înțeleaptă/ Frăția să apere binele pe metereze / (...) Căci România este ținutul binecuvântat*”, unde „*Hărnicia rămâne-va minune, veșnicul alai/ pentru cununa bunăstării cu flori de cuculeu...*” (Of, România)

Nicolae Maroga Enceanu rămâne un scriitor important al Olteniei și al României, a cărui înzestrare creativă se situează într-un univers cultural modern și chiar postmodern.

Ioan MITITELU

(Irlanda)

Întrebări

Stai acolo ca un țipăt
Adunat în dreapta nopții
Și nu știi a cui e vina
Că nu te-ai topit în vrajba
Zilelor cu reci amurguri
Ce ți-a pus mirarea-n cuget
Ca un steag uscat, bicusnic.

Și te-ntrebi
Și azi și mâine
Cum o să te întrebi mereu
Cine sunt
Și vin de unde
Și de ce mă cheamă: Eu.

Țipăt

Focuri aspre, focuri sure
Focuri arse de pădure
Încrustate-aici în palmă
de o antică sudalmă
focuri despletind fântâni
focul zilei ce-l amâni
pentru-o nouă viață, poate
să-ți uii clipele furate
focuri, focuri,
focuri, focuri
stinse-n lacrimi pe alocuri.

Pictură naivă

De ce pictezi doar anotimpuri
Strivite-n file de ierbar
Nu știi că astea-s clipe moarte
Un simbol pentru prea departe
Pus într-un țipăt singular?

Când toamna-ntuneacă aripa
Cocorului ce doru-și lasă
Într-un abis de Cerc Polar
Tu strângi în frig de insectar
Ce a-nsemnat pe veci acasă.

De zodii s-au proptit în coastă
Și rău augur întrezezi
Tu concentrat pe soarta zării
Pe cântul și întinsul mării
Zănatic chip... pictezi, pictezi...

Vă rog...

Iertare
Că v-am scris scrisoare
Pe trei petale de-ntuneric
Confuz treceam
Prin trei regate
Vag desprinse dintr-o carte
Unde zidirile-s precare
Și luminile-s primite
Doar la moarte
Dintr-un muc de lumânare.

Iertare
Că n-am scris un cântec
Sau să murmur
Un descântec
La boala lumii
azi nebune
ce vă are drept cobai
și vă duce
în genune
agățați doar de-un pai.

Pierdere

N-ați văzut femeia aceea
Cu părul ca smoala
Și ochii de foc
Cu sânii zvâcnind
Până-n buza dorinței
Sădind nenoroc?

mi-a fost zână
și cântec de rouă
în timp depărtat
când nu simțeam
decât pornirea
spre ancestralul păcat.

Mă chem eu pe nume
să cred că sunt viu
Și nu am ars în focul privirii
Din ochii aceia nopatici
Ce alintau zodia naltă
Din zori închinată iubirii.

Constantin MIU

Manual de viață spirituală trăită

Deși așteptată cu interes, cartea Danielei E. Bogdan (**Reflecții din deșert. Maxime și cugetări**, Editura Gedo, Cluj-Napoca, 2012), a avut parte până acum de o ciudată și inexplicabilă reticență din partea cititorilor de specialitate.

Până la apariția considerațiilor noastre, s-a scris despre acest op înfiorător de puțin: o recenzie în ziarul clujean **Făclia** (din 20. IV. 04. 2013), semnată de o oarecare jurnalistă Mihaela Bocu și o cronică semnată de Dumitru Manolache, la rubrica **Note de lectură**, în ziarul **Lumina** (din 21. XII. 2013), intitulată **Suferința care salvează**. Titlul trimite în mod explicit la o întâmplare din viața autoarei, despre care aceasta amintește într-un interviu din **Jurnal Spiritual** (consemnat de Silvana Chiujea, în 21. XI. 2013), unde se vorbește despre o minune săvârșită de Dumnezeu și Maica Sa Preacurată, care avea să-i curme suferința cauzată de „o boală ciudată, care nu era de medici”.

Cartea Danielei E. Bogdan are o **Prefață** semnată de Răzvan Codrescu și o **Postfață** a pr. lec-

tor dr. Gh. Holbea. Semnatarul prefeței se **autocomunică**, în sensul că-și etalează acribia în privința definiției și istoricului aforismului / și doar tangențial vorbește despre dialectica vie și complexă a suferinței”, ca și despre „centralitatea pe cea mai autentică linie creștină, **iubirea**, căreia [autoarea] îi ridică un ade-vărat imn însumat din contexte disparate, și în jurul căreia coagulează totul, **mistic și paideic**, cu încredințarea lui **Amo ergo sum** (...) parafrază carteziană în duh ortodox.” (p. 8).

Pr. lector dr. Gh. Holbea atrage atenția dintru început asupra ineditului titlului cărții - **Reflecții din deșert** -, acesta fiind, pe bună dreptate, „un soi de **captatio benevolentiae**, în raport cu cititorul...” (p. 213).

Dacă avem în vedere definiția pentru **aforism** dată de **Dictionarul universal ilustrat al limbii române** (Editura Litera, 2010, vol. 1, p. 93) - „**aforism** - propoziție sau frază care redă concis (și expresiv) un adevăr sau o opinie (despre viață); **maximă, cugetare, sentință**”, respectiv pentru **cugetare** - „facultatea de a cugeta, gândire, acțiunea de a cugeta și rezultatul ei, idee, gând, judecată, raționament, **maximă**, sentință, ansamblu de idei, de opinii ale unui individ, ale unui grup uman.” (vol. 3, p. 175), **maximă** - „enunț concis, exprimând un principiu etic, o normă de conduită; **aforism, sentință**.” (vol. 6, p. 224), ca și pentru **reflecție** - „reîntoarcere a gândirii spre sine, pentru a examina mai profund (și critic) idei, situații, probleme; necesitate, **cugetare**.” (vol. 9, p. 155), considerăm că subtitlul **Maxime și cugetări**

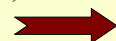
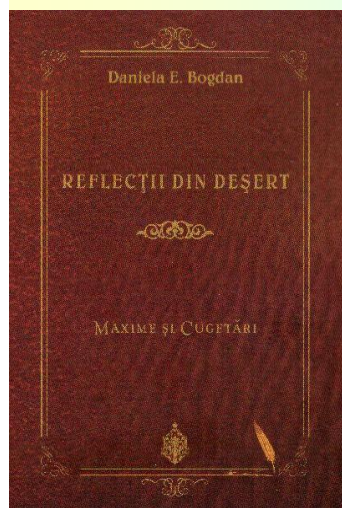
este superfluu. Totuși, ținând cont de faptul că pentru unii filologi, **aforismul implică prezența eului cugetător** (a se vedea volumul de aforisme al lui Blaga - **Pietre pentru templul meu**), asemenea aforisme prezente și în cartea Danielei E. Bogdan puteau fi grupate într-o secțiune distinctă de maxime și cugetări, pentru că acestea din urmă incumbă impersonalitatea cugetătorului, în sensul că ele reflectă experiența d viață a unei colectivități, în numele căreia aceasta se condensează în cuvânt. Noi am putut sesiza 12 asemenea formulări aforistice, la paginile 32, 65, 73, 77, 84, 96, 99, 117, 160, 177, 184 și 185. Putem spune că ele sunt rodul unei experiențe personale, prin trăire. Spre pildă, în privința așteptărilor din partea semenilor, aforismul cultivat de Daniela E. Bogdan are o doză de scepticism: „Eu cred că problema nu este că le cerem oamenilor prea mult; problema este că ei oferă, oricum, prea puțin.” (p. 73). În alt loc, referindu-se la iubirea de aproapele, autoarea sesizează un paradox, formulat retoric: „Adeseori, mă întreb, obsedată: de ce, oare, iubim atât de mult pe cei care nu îi putem și vindeca?” (p. 77). Nevoirea de sine este una dramatică, disjunctă față de ceilalți: „Dintre toate luptele pe care le-am dat până acum, cea mai grea și cea mai anevoioasă a fost cu mine însămi, cu patimile și neputințele mele. Cu ceilalți a fost mai simplu.” (p. 96).

Sunt aici - cum observă și Părintele Holbea - **adevăruri de viață trăită și mărturisită**. Plecând de la moto-ul cărții, care distinge între „un deșert al încer-

cărilor și un deșert al inimii” (p. 11), autorul postfeței opinează că „această lucrare ajunge să se constituie într-o apologie a suferinței.” (p. 216). Ca atare, din această perspectivă, **sub aspect laic**, se poate vorbi despre o ade-vărată **pedagogie a suferinței**: „Încă de la începutul lumii, omul a avut de învățat mai mult din suferință, decât din bucurii.” (p. 101).

Sub aspect mistic, cugetările despre suferință pot alcătui o **teologie a necazurilor**, iar ideea fundamentală pe care Daniela E. Bogdan o comunică în acest sens este aceea că „Orice încercare ce vine asupra noastră trebuie să fie un prilej de adâncă meditație (...) la progresul nostru spiritual...” (Pr. Ioan C. Teșu, **Teologia necazurilor** Asociația filantropică medicală Christiana, București, 1998, p. 98). Conștientizând cugetările despre suferință, cititorul ar trebui, prin smerita cugetare, să învețe să o primească, spre a-și putea cunoaște neputința sa lumească. Din păcate, nu oricine știe să primească și să conștientizeze valoarea pedagogică a suferinței: „Dimensiunea suferinței îndurate de către un om nu este întotdeauna direct proporțională cu dimensiunea valorii, a înțelepciunii sale, unui nu învață nimic de la viață; nici din suferință, nici din greșeli.” (p. 102).

În alt loc, reflecțiile referitoare la suferință se vor un fel de memento, autoarea folosind **pluralul colectivității**, disociindu-se prin **falsa implicare** de cei care nu conștientizează pedagogia suferinței: „Suferința prin care am trecut prin viață ar trebui

➔ să ne determine să fim mai buni, mai îngăduitori, mai înțelepți. Din păcate, pe mulți dintre noi ea nu reușește decât să-i înrăiască sau să-i transforme, în timp, în oameni egoiști, limitați, neîncredători. Și nu acesta era scopul.” (p. 107). Asemenea formulări demne de o **conștiință lucidă**, care înțelege rostul suferinței reprezintă „o dovadă de autocunoaștere” (cf. Pr. Ioan C. Teșu, op. cit., p. 114).

Cum era și firesc, în volumul semnat de Daniela E. Bogdan găsim o seamă de cugetări despre iubire, înțeleasă în accepția doctrinei ortodoxe, care ia forma **iubirii pentru celălalt**: „Ce înseamnă iubirea? Să-i vrei celuiilalt binele până la sacrificiu și dincolo de acesta, prin rugăciune și fapte concrete, indiferent de sentimentele pe care le ai sau nu le ai pentru el.” (p. 86).

În **Postfață**, Pr. lector dr. Gh. Holbea consideră că în cugetările din volumul de care ne ocupăm „Dragostea, în forma ei supremă, este jertfelnică. Dragostea adevărată este cea care se dăruiește fără ca, mai apoi, să și pretindă, ceea ce îi lasă celui iubit libertatea de a răspunde sau nu, la rândul lui, cu iubire. Dragostea, în dimensiunea ei evanghelică, așa cum o prezintă și cugetările Danielei Bogdan, este cea care nu încetează odată cu refuzul celui iubit.” (p. 218). Așa cum înțelege Daniela E. Bogdan iubirea, aceasta este una **sacri-**

ficială: „Iubirea fără sacrificiu nu există. Acesta este singura dovadă plauzibilă. Nu poți să spui că îl iubești pe celălalt dacă nu rupi ceva din tine pentru el, dacă nu faci pentru binele lui măcar un lucru pe care nu l-ai făcut, poate, nici pentru tine. Cu atât mai mult atunci, când celălalt este chiar Dumnezeu.” (p. 87). Iubirea sacrificială, de sorginte divină, este una care - așa cum demonstrează Mitropolitul Nicolae Mladin (în cartea sa **Asceza și Mistica paulină**, Editura Deisis, Sibiu, 1996, p. 67) - „ne hristoformizează, ne face părtași ai vieții divine, ne îndumnezeiește”. Ca atare, putem spune că prin cele două teme - suferința răbdătoare și iubirea sacrificială - ideatica volumului de față se apropie de mistica paulină. În epistolele sale, Sf. Apostol Pavel distinge între **omul lumesc** și **omul duhovnicesc**. Credem că prin reflecțiile sale, Daniela E. Bogdan dorește ca cititorii să conștientizeze ideea că prin smerenie, omul poate avea parte de inhabitarea sacralului în profan, calea de la omul lumesc, la cel duhovnicesc, pentru care pledează teologul rus Paul Evdokimov, în lucrarea sa **Cunoașterea lui Dumnezeu în tradiția răsăriteană** (cf. op. cit., Asociația filantropică medicală Christiana, București, 1995, p. 41). Din aceste considerente, socotim că **Reflecții din deșert** capătă forma - prin conținut - unui **manual de viață spirituală trăită**.

Nicolae MĂTCAȘ

Versuri

Ozon

E-atâta ozon în livada cu vișini
și-atâta candoare,
că, beat de tăria de aer de ploaie,
te temi să răsuflă.
Doar livada respiră.

Mugurii copti de pe crengi
parc-ar fi niște sâni de fecioară
pe-o plajă de nuzi,
gata să crape de rod.

Cum stau, mărmurit de această minune a lumii,
gându-mi fugar se prefacă-ntr-o boare de vânt
trecând ca un fur printre mugurii plini de nectar și
rourându-le agarinesc
cu buzele lui de zefir
inocența.
Și buzele lor se prefac în surâs de Giocondă.

E-atâta ozon în livada cu vișini
și-atâta candoare,
că, beat de tăria de ploaie vernală,
te temi să respiri.
Doar livada respiră.
În aer se sparg de ozon sâni copti de fecioară.

Cocorii vin în zvon de rundunuș

În vremuri de restriște, foc și pară
Sau la chemarea păsării de foc,
Ei și-au găsit azil în altă țară,
O viață de noroc sau nenoroc.

Și s-au zidit, arzând de dor de Țară,
Iar când să vină - nu avură loc
Și-și dorm azi somnul, flori de busuioc,
În sol străin, sub piatră funerară.

Într-un târziu, mustrați de-un cariu-gând
Că n-am știut să-i prețuim în viață,
Uitarea să n-ajungă-n cap de ață,
Ne-aducem morții-acasă, rând pe rând.

Ieri Cantemir, Crihan, mâine Brâncuși.
Cocorii vin în zbor de rundunuș.

Tiepolo - Fuga din Egipt

Ștefan DUMITRESCU

POPASURI SRIITORICEȘTI PE OLT ȘI OLTET

ANTOLOGIE DICȚIONAR AL SRIITORILOR DE PE OLT ȘI OLTET,
de Florentin Smarandache

Când eram copil și ascultam sau citeam poezii îi divinizam pe poeți... George Coșbuc, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri au fost pentru mine zei... În adolescență îi iubeam, mă gândeam la ei ca la culmi ale perfecțiunii umane și ale iubirii divine... Citindu-i pe Nichita Stănescu, pe Ana Blandiana, pe Marin Sorescu, eu care trăiam într-un târg de provincie, mi-i imaginam fericiți, luminoși, formând o familie, făcând parte dintr-o lume a „zeilor” (lumea scriitorilor) edenică... Mai târziu, în timpul facultății, când eram un tânăr poet cunoscut, în care se puneau mari speranțe, am avut fericirea să-i văd, să-i cunosc personal, să stau cu ei de vorbă. Cu unii dintre ei am trăit momente frumoase de comunicare și de prietenie, și am rămas prieteni...

Abia după mulți ani mi-am dat seama că această lume a scriitorilor, pe care eu o vedeam ca pe o lume a fericirii, edenică, în care scriitorii se iubesc și se prețuiesc între ei, este o lume nefericită, o lume a orgoliilor, formată din indivizi complexați, bolnavi de egoplasm, patologic, cancerul egoului, a lui eu să fiu mare, eu sunt mare scriitor, ceilalți sunt scriitori mici, deși acolo în străfundul sufletului lor ei știu foarte bine că sunt mediocrități... Toți atinși de rabia invidiei și în cea mai mare parte inconștienți, fără perceperea realității tragice, a lumii bolnave în care trăim. Mai târziu, urcând în vârstă, apărându-mi cărțile, am cunoscut și mai profund această lume, din care făceam și eu parte acum, care, la începuturile vieții mele, mi se păruse frumoasă și care, cu trecerea anilor, mi se dezvăluia a fi din ce în ce mai urâtă...

Lumea scriitorilor (ca și a oamenilor de știință), fiind o lume a invidiei și a orgoliilor, este o lume dezbinată, atomizată. Fiecare dă din coate, folosind toate mijloacele, ca să ajungă mai în față, să fie mai mare... Mult mai târziu, judecata necruțătoare a timpului și a Istoriei literaturii române alege dintre ei doar câțiva, restul căzând într-un anonimat desăvârșit... Tocmai pentru că lumea scriitorilor este o lume a atomizării, a marginalizării, a însingurării, gestul d-lui Florentin Smarandache de a aduna scriitorii dați de spațiul social și cultural al Olteniei de mijloc, spațiul

circumscriș de râurile Oltețului și Olt mi s-a părut extraordinar... de frumos, de binevenit. Mi s-a părut o lecție foarte bună, pe care un om care trăiește departe (sau mai bine zis Dumnezeu) ne-o dă nouă pentru a ne cunoaște mai bine pe noi, pentru a înțelege lumea bolnavă în care trăim... Pentru a ne face mai buni!

De mulți ani spun în lucrările mele că Axiofagia (patologie a psihologiei poporului român care își are rădăcina în subconștientul și în codul genetic al nostru și care ne face să ne urâm, să ne marginalizăm, să ne asasinăm valorile) ne-a făcut foarte mult rău în istorie și ne face și în prezent... Datorită acestor patologii ale psihologiei poporului român (pe care le tratez pe larg în lucrarea „Psihologia și pedagogia poporului român”), datorită acestor patologii ale psihologiei poporului daco-român am ajuns acum ca neam și ca națiune pe fundul prăpăstiei, în preția dispariției noastre din istorie... Să ne zbatem, în sărăcie, să ne părăsim țara, condamnându-ne copiii la suferință și la... exil. Florentin Smarandache a cunoscut exilul, în toată amara reală lui, și poate că acest fapt este unul dintre argumentele care l-au făcut să-i adune la un loc pe scriitorii lăsați acasă. În subconștientul lui îi era dor de acasă, sătul de singurătate printre străini, îi era dor să se retrăiască „starea de împreună cu ai lui”. Prin această Antologie - Dicționar a scriitorilor din spațiul din care vine, el se întoarce într-un mod metaforic și sufletește acasă, ca să fie împreună cu ai lui.

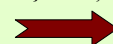
Și într-adevăr, acum după ce am lecturat această carte frumoasă, necesară și de aceea binevenită, parcă noi, cei care suntem personaje ale ei, care facem parte din ea, suntem mai bogați sufletește, suntem mai mulți, mai puternici. Acum vedem și mai bine cât de talentați suntem, acum vedem cu toții truda noastră de-o viață obiectivată în cărțile și lucrările care ne-au apărut. NUNE MAI SIMȚIM SINGURIA COLO ÎN LOCURILE UNDE NE-A ARUNCAT SOARTA. Trăim cu toții starea de împreună! Și spațiul geografic și spiritual, din care veneam, ne apare acum ca mai bogat spiritual, ca un substrat cu o putere creatoare uimitoare.

De aceea, subliniem acest lucru, trebuie să-i mulțumim profesorului Florentin Smarandache, acest atlet al meridianelor și al științei matematice pe toți coclaurii planetei, pe toate paralele și meridianele (fiind prin aceasta un ambasador al culturii, al științei și literaturii române în lume, un ambasador care face imaginea României mai frumoasă în spațiul universal), că a avut ideea de a-i aduna pe scriitorii dați de acest spațiu geografic și cultural, bogat, spunem noi, circumscriș celor două râuri, Oltul și Oltețul, zonă folclorică veche, profundă, cu un specific aparte. Cu rădăcini ontologice puternice înfipte în subconștientul colectiv daco-românesc, cu deschideri și proiecții spirituale greu de imaginat în viitor. Această carte fiind de fapt oglinda și harta culturală a Olteniei de mijloc.

Nu putem să nu ne aducem aminte cu recunoștință că Vâlcea a mai dat doi asemenea oameni generoși, dăruitori culturii vâlcene, oameni care au trudit toată viața ca să pună în valoare bogăția creației spirituale a acestui spațiu geografic și cultural străvechi, valorile lui. Este vorba despre oamenii minunați ai Vâlcii, dl Petre Petria, plecat de curând dintre noi, autor al mai multor dicționare din care nu lipsește niciun creator care a lăsat în urma lui o lucrare, niciun nume, care să cadă pradă uitării, și marele Istoric și iubitor de oameni, dl Corneliu Tamaș; figuri culturale marcante ale spațiului vâlcean care ar trebui prețuite mult mai mult! Căroră societatea, partea aceasta de lume și noi, oamenii de cultură, le suntem foarte datori. Fie ca Domnul să-i binecuvânteze în Împărăția Lui!!

Cum scriitorii, artiștii, în general, sunt dați de substratul cultural al unui popor, de substratul social și cultural al unei regiuni, al unui spațiu spiritual, ei fiind expresia spirituală a celui spațiu, numărul lor, dar mai ales valoarea lor vorbesc tocmai de bogăția și de puterea creatoare a celui spațiu cultural. Este ceea ce ne revelează cartea editată de Florentin Smarandache.

Faptul că, așa cum vedem din Antologia-Dicționar a scriitorilor din spațiul Olteniei de mijloc („Popasuri scriitoricești pe Olt și Olteț”,

➔ Volum Antologic, Editura Sitech din Craiova și Editura Publisher, 1313 Chesapeake, Columbus, Ohio), acest spațiu geografic și cultural circumscris râurilor Cerna și Olteț, a dat un mare număr de scriitori, mulți dintre ei de valoare, ne spune tocmai acest lucru că acest spațiul geografic și cultural, cu tradițiile, cu specificul său are o mare putere creatoare, o vitalitate și expresivitate inconfundabile.

Îmi aduc aminte un cântec popular din acest spațiu al Cernei și al Oltețului, care a fost prelucrat pentru cor de dl profesor de muzică Zidăroiu (o altă mare figură culturală a Bălceștiului, de care ne amintim cu dragoste și respect!), ale cărui versuri începeau așa: „Între Cerna și Olteț / A crescut un nuceleț”. Parafrazând cântecul popular, după lectura cărții întocmite și editate de Florentin Smarandache, spunem și noi că „Între Cerna și Olteț sau Pe Cerna și pe Olteț / Au răsărit mulți poeți”.

Este pentru prima dată când cineva scoate o Antologie a scriitorilor dați de acest spațiul geografic și spiritual, fapt absolut benefic și merituos... Până mai de curând era încetățenită o prejudecată că Moldava este spațiul care a dat cei mai mulți și cei mai mari scriitori. Cartea de față vine să demonstreze că și spațiul vâlcean, substratul geografic și spiritual circumscris râurilor Olt și Olteț a dat multe și mari valori culturale... Dacă am numărat bine, cu aproximație numărul lor depășește suta de creatori în arta cuvântului. Am numărat și personalitățile culturale enumerate în subcapitolele: „Alte personalități din Tetoii, Vâlcea” (Bogdan Amaru, nefericitul scriitor din perioada interbelică, Burețea Emilian, cercetător, Calotă Emil, poet, Cărlălogănescu Marcel, poet și dramaturg, Diaconu Mircea, cercetător, Guran Maria, cercetător științific, Ionescu Alexandru, publicist, Iordache Martin, publicist, Mitrană Dumitru, istoric și critic literar, folclorist, Pârâianu Ion, publicist, Petre Emil, cercetător, Petre Nicolae, cercetător, publicist, Popa Liciu, publicist, Pop Marțian Al, actor, Vlad Ion, cercetător); „Alte personalități din Valea Mare” (Nicolae N. Magereanu, general, cavaler al ordinului „Mihai Viteazul cu eșarfă”, Gheorghe Ștefan, profesor universitar, istoric, Ion N. Vasilescu, profesor, publicist, Aurel Sturzu, prof. univ., inginer, Alexandru Magereanu, poet, publicist, colonel, Paul Grigoriu, profesor, cercetător științific, Miu Filipoiu, profesor, Ion V. Totu, prof. univ., economie, ministru, Aurel Dicu, publicist, cercetător, Nicolae G. Bărbuț, inginer, colonel, Dumitru Bărbăitaru, prof., poet, Ioan Șt Popa, profesor, poet); „Alte personalități din Bălcești-Vâlcea” (Alexandru Oprea, scriitor, critic literar, Florentin Smarandache, prof.

Rusănești - Județul Vâlcea”; „Alți scriitori din Bulzești” (Dan Constantin Marinescu, poet, profesor, Ștefan Sorescu, versificator popular, Nicolaița Sorescu - a scris poezii, Nicolae Sorescu, a publicat trei volume de versuri, Sorina Sorescu, conf. dr. facultatea de litere, Craiova, Grigore Sorescu, a semnat mai multe articole de critică literară, profesor, Victor Viorel Răducan, a scris basme, literatură pentru copii); „Personalități din județul Vâlcea, Băbeni-Vâlcea” (Dragoș Vrînceanu, poet, eseist, critic, traductor, Dragoș Serafim, medic, scriitor, Butoi Gheorghe, prof. univ., economie, Vasilescu Dumitru, prof. univ., inginer, Nacea Cristiana, lector univ., Universitatea Constantin Brâncoveanu, Râmnicu-Vâlcea); „Lădești-Vâlcea” (Virgil Ierunca, critic literar, redactor la Radio Europa liberă, Gheorghe Neamu, geograf, Lixandru Benone, conf. univ.), „Amărăști-Vâlcea” (Marin Iliescu, scriitor, Ion Abagiu, scriitor, Marin Popa, folclorist, Emil I. Palanca, publicist, Marin I. R. Popescu, Gheorghe I. Costeanu, prof. univ. dr., chimist de renume, Nicole D. Costeanu, prof., dr. docent, Nicolae Oită, farmacist, autor de brevete de invenție, Paulian Abagiu, peste 300 de lucrări în domeniul medicinei, Alexandru Cetățeanu, scriitor, domiciliat în Canada) etc.

Autorul acestei Monografii literare a spațiului vâlcean, căci putem să o numim și așa, îi amintește pe cei mai însemnați oameni, autori de lucrări științifice și literare dați de satele acestei zone binecuvântate cu har de Dumnezeu, prezentându-le fișa biografică, lista referirilor critice despre fiecare personalitate și fragmente din operele lor, astfel că ne putem face o imagine de ansamblu asupra fiecărei personalități prezentate și a operei ei...

După lectura cărții ai un sentiment ciudat

Tiepolo - Fata cu papagal

de bogăție sufletească și de nostalgie. Autorii prezentați și lectura biografiei și a fragmentelor din operelor autorilor antologați construiesc în mintea lectorului o Viziune de ansamblu, o frescă literară completă a acestui important spațiu geografic al României. Obiectivul și așteptările autorului care a conceput acest Dicționar-Antologie literară au fost realizate pe deplin. „Se urmărește evolutiv parcursul scriitorilor, care-și agață ispitele sufletești de viașorul vorbelor purtate pe aripi de timp. Dubla determinare, trecut și viitor, dăruiește oamenilor și locurilor în care au trăit înțelepciunea și diversitatea preocupărilor”, scrie poetul Florentin Smarandache în prefața cărții...

Pentru prima dată avem o hartă hagiografică a spațiului cultural al Olteniei de mijloc. Cartea le prilejuiește oamenilor trăitori pe aceste locuri să-și cunoască scriitorii, oamenii creatori pe care pământul acesta, udat de sângele strămoșilor i-a dat cu prisosință. Avem posibilitatea să vedem ce scriitori doțati, cu operă importantă, care au îmbogățit cultura română, a dat acest spațiu.

Inspirat, autorul monografiei culturale a spațiului vâlcean i-a prezentat și pe scriitorii și oamenii de creație care au trecut la Domnul, cum ar fi Bogdan Amaru, Gib Mihăescu, Virgil Ierunca, Al. Oprea, Alexandru Cerna Rădulescu Stănești... Avem astfel și o imagine istorico-literară a devenirii bogăției spirituale a acestei vetre străvechi de cultură.

Pentru că recenzia noastră a devenit prea întinsă, ne vom mărgini în final să-i amintim pe scriitorii cu cele mai bogate opere prezentați de autor, urmând ca opera lor să o analizăm mai pe larg în altă cronică literară. Îi notăm, din cuprins, în ordinea indicată de sumar, care respectă ordinea alfabetică: Valeriu Anania, Bogdan Amaru, Nicole Bălașa, Ștefan Dumitrescu, Dumitru Gherghina, Virgil Ierunca, Gib Mihăescu, Alexandru Oprea, Petrarhe Poenaru, Ioan Șt. Popa, Irineu Popa, Marin Popescu Dicușcu, Elena Adriana Răducan, Dinu Săraru, Florentin Smarandache, Beatrice Silvia Sorescu, George Sorescu, Ion Sorescu, Marin Sorescu, George Țârnea, Al Florin Țene...

Nu putem încheia prezentarea acestei cărți importante pentru cultura vâlceană, pentru cultura Olteniei fără să le mulțumim în mod deosebit profesorilor Emilia Popescu Dicușcu, Marin Popescu Dicușcu, Elena Adriana Răducan și Dumitru Gherghina (cei care au gândit și au realizat admirabila revistă „Nova Didactică”), cei care au urmărit și au stimulat dezvoltarea fenomenului literar în acest spațiu cultural, cei care au scris și i-au prezentat pe scriitorii dați de această vatră istorică sacră, care de mai multe decenii se află în centru fenomenului literar al Olteniei!

George PETROUAI

Cuvinte-ncumintite

1. Mincinosul de jos minte pentru a putea exista, mincinosul de sus există pentru a putea minți.
 2. Din om tupeul face-un mincinos, ce-n timp prin zel va fi faimos.
 3. Oricât ar fi de mic un infinit, nu-și pierde-al său nemărginit.
 4. Că-i mic un infinit sau că e mare, de logică-i la-aceeași depărtare.
 5. Infinitul - zburdălnicia finitului scăpat din legătoarea raționalului.
 6. Incultul nu-i atâta de nociv ca falsul cult mereu activ.
 7. Strict necesarul nu-i la fel pentru bogat și pentru-un biet de el.
 8. Când pasărea-i înfometată, cântă mai fain ca niciodată.
 9. De la Dumnezeu cer pace până și aceia care refuză să-și lase semenii în pace.
 10. Justiția la om nu caută căință, ci-și vrea voința peste a lui voință.
 11. Îmbătrânită-n rele și absurdă, justiția română nu-i doar oarbă ci și surdă.
 12. Paradoxul justiției: Cu cât apar mai multe legi, cu-atâta-s mai multe fărâdelegi.
 13. Când legea-i bine întocmită, nu trebuie cu alte legi proptită.
 14. Cum legile-s folositoare / în primul rând pentru borfași, ai următoarea-ncredințare: va fi justiție corectă / când jurii vor fi... îngerași!
 15. Justiția pentru plevușcă-i doar năvod, căci peștii mari cu dinții legii-l rod.
 16. Nelegiuirea-n țară guvernează, ai legii oameni când o priveghează.
 17. Decât cu legea-n spate ne-ncetat, mai bine-n spatele legii curat.
 18. Oricât e cineva de galonat, de n-are minte-i tot zero barat.
 19. Mai marii hoților fac legi fără cusur, ca treaba la furat să meargă șnur.
 20. De când penalii-s prieteni cu legile la toartă, hoția-n România a devenit o artă.
 21. Oricât am vrea să stăm pe loc, nu-s halte-n viață spre soroc.
 22. Timpul este aliatul de nădejde al valorii în confruntarea sa cu nonvaloarea.
 23. Valoarea îndoielnică - varianta îmbunătățită a nonvalorii prin sporul de aroganță și perfidie.
 24. Prejudecata - judecata sortită să nu se maturizeze niciodată, cu toate astea capabilă ca din când în când să-i vâre logicii pumnul în gură.
 25. Doar unul fără judecată-i înclinat să-i judece pe alții, sperând că n-o să fie judecat.

1. Tot omu-ai vrea părerea suverană, chiar și atunci când con-fruntarea-i vană.
 2. Când poftetele nu sunt din scurt ținute, nevoile fac ochi și cresc pe rupe.
 3. Comunismul - forma de organizare socială în care, la început, de la cetățenii înstăriți se ia cu japca, pentru ca mai apoi (cu excepția nomenclaturiștilor și învățaților), tuturor să li se dea cu fărâita.
 4. Capitalismul românesc postdecembrist este un corpus politico-economic grav bolnav de tromboză din pricina cheagurilor de necinste și incompetență, precum și din pricina banilor murdari care îngreunează circulația finanțelor și a drepturilor cetățenești, motiv pentru care atâția tâlhari interni și externi se arată îngrijorați de sănătatea sa și caută pe toate căile să-i prelungească agonia prin hemoragiile provocate cu cele mai avansate tehnici ale jafului sistematic.
 5. Din încercări dac-ai scăpat, ești mai călit și-un pic mai luminat.
 6. Doar judecata la rece este sursă de căldură și lumină pentru spirit.
 7. Un creștin ipocrit, ceea ce se traduce prin bun creștin, adună pentru el din ce în ce mai mult și-i sfătuiește pe alții să fie mulțumiți când vor avea ce să mănânce și să îmbrace.
 8. Mulțumirea sufletească nu ne este dată de cantitatea bunurilor adunate, ci de calitatea întrebuințării lor.
 9. Din tot ce face omu-n viață, / nimic nu e mai minunat / decât iubirea de aproape / prin bine dezinteresat.
 10. Decât o lungă viață cenușie, mai bine una scurtă-n bucurie.
 11. La șoim o zi e mai de soi decât un secol la cioroi.
 12. *Sic transit gloria mundi* - / un adevăr incontestabil, pe care-atâția-l prețuiesc / doar când li-i traiul detestabil.
 13. O ură bine drămuțată / durează-ntreaga viață; o dragoste nemărginită / doar zilei face față.
 14. Oricât de tristă li-i viața, / românii de necaz fac haz, simțind nevoia să le-o spună / aleșilor de la obraz: „Vă rugăm să ne scuzați, / nu producem cât furați!”
 15. Un hoț ajuns parlamentar / de-apucături nu se dezbară - vrea noi și noi fărâdelegi / sub scutul unor legi de-ocară.
 16. Mizeria sub preș dosită, de nasul fin îndată-i dibuită.
 17. Paharul tot murdar rămâne când lustrul doar pe-afară se aține.
 18. O vorbă cu temei rostită e mai de preț ca o ursită.
 19. Cu adevărat degeaba a făcut umbră pământului doar acela căruia nu-i pasă de lumina cerului.
 20. A trăi în umbra cuiva înseamnă a căra soarele cu oborocul.
 21. Frumosul este oglinda în care urâtul își poate admira în voie chipoșenia.
 22. Un om urât este hidos când are suflet monstruos.
 23. Invidia - focul mititel la care se prepară ura.
 24. Dacă invidia are privirea ageră și țintește norocul altora, norocul țințelor este că ura-i oarbă și trage la întâmplare.
 25. Neobrăzarea - floarea care vestește primăvara ticăloșiei.

Marcela ILINCA

...LA VIE À PLUS INFINI... & IL FAUT SOURIRE MÊME SI TU SOUFFRES...

Două cărți din sfera aforistică

Prin publicarea celor două traduceri ale cărților de reflecții și aforisme, scrise de Florentin Smarandache „...Viața la plus infinit...”, „Să poți zâmbi atunci când suferi” și traduse în limba franceză de Adriana Răducan „...La vie à plus infini...”, „Il faut sourire même si tu souffres...”, apărute în 2013, la două prestigioase edituri, „Sitech” - Craiova și „Publischer” - America, pot afirma că limba română depășește granițele, cele două cărți pot fi citite într-o limbă de circulație internațională.

Reflecțiile, gândirea aforistică înseamnă ceva dificil de tradus. Dacă ar fi să-l citez pe Lucian Blaga care spunea „Sunt lucruri care nu pot fi înțelese decât vag. Și ar trebui să ne mulțumim cu atât”, aș sugera că în fiecare limbă există praguri lingvistice, stilistice care au fireasca menire de a susține și adânci în-cărcătura semantică a unui text.

Meritul scriitorului Florentin Smarandache este de a contribui la dezvoltarea culturii și filozofiei românești în contextul celorlalte culturi și filozofii, iar meritul traducătoarei Adriana Răducan este de a fi găsit sensul exact al sintagmelor, atât de condensate uneori, de a pătrunde în sfera de cultură aforistică, care este prin excelență o reflexie

a spiritului uman.

Aforismele și reflecțiile autorului Florentin Smarandache nu sunt ușor de tradus, fapt ce îndeamnă la prudență. Formulările paradoxale, ironia, delimitările, tonul aserțiunilor cer, în opinia mea, multă trudă și cunoașterea subtilităților limbii. Traducerea din limba română în limba franceză este mai delicată decât traducerea din franceză în română. Prin urmare, orice activitate de traducere din limba maternă într-o altă limbă presupune o bună cunoaștere a sensurilor fiecărui cuvânt.

„Între Rășinariul lui Cioran și Bălceștiul meu poate fi asemănare? Mi-e dor nespus de Olteț, de stadionul cu iarbă, de viața arhaică de care nu mă pot detașa... și-n lumea mare prin care mă-nvârt, și-n locurile exotice pe unde călătoresc sunt tot un fiu de țăran, mă port ca un copil... Cioran detesta și iubea „acest blestemat, acest splendid Rășinari”

(În <Scrisori către cei de acasă>). Eu am iubit Bălceștiul, dar acum începe să se înstrăineze de mine; depărtarea, vremea își spun cuvântul.” („...Viața la plus infinit...”)

„Entre Rășinari de Cioran et mon Balcești il s’agit d’une ressemblance peut être? Je soupis terriblement d’Olteț, de l’herbe du stade, de la vie archaïque que je ne peux pas me détacher... et dans le grand monde que je me débrouille, aussi aux endroits exotiques où je voyage, je suis seulement un fils de paysan, j’agis comme un enfant... Cioran détestait et aimait „ce maudit, ce splendide Rășinari”. (En< Lettres à la maison>). J’ai adoré Balcești, mais en ce moment il commence à s’éloigner de moi: la distance, le temps mettent leurs empreinte.” („...La vie à plus infini...”)

„Dacă ai dificultăți în drumul tău, continuă - înseamnă că ești pe drumul bun. Dacă nu ai obstacole, înseamnă că drumul este neînsemnat...”

„Si tu as des difficultés sur ton chemin,

continue - ça signifie que tu es sur la bonne route. Si tu n’as pas des obstacles, cela signifie que le chemin c’est insignifiant...”

Experiența mea de traducător al romanului „Crimele familiei Borgia”, de Michel Zévaco, apărut la Editura „Universalis”, 1990, Craiova, mă îndreptățește să precizez că doamna prof. Adriana Răducan a studiat îndeajuns textele aforistice ale scriitorului Florentin Smarandache, călăuzindu-se după principiul fidelității față de original.

Ilustrațiile celor două amintite cărți de traducere sunt o adevărată pledoarie pentru frumos, acestea nu înseamnă o chestiune de pură decorațiune, estetica ideilor este susținută artistic prin jocul imaginilor, care demonstrează rafinamentul și finețea gustului artistic, fapt datorat doamnei Adriana Răducan.

Traducerea din limba română în limba franceză nu poate fi totdeauna ad litteram, sunt importante nuanțele, uneori este necesară o anume libertate în ticluirea înțelesurilor.

Adriana Răducan uzează în traducerea celor două cărți de un limbaj expresiv, asigurând liantul dintre textul în limba română și franceză, racordând cele două culturi și limbi la cultura europeană și universală.

...LA VIE À PLUS INFINI...

AUTEUR – FLORENTIN SMARANDACHE

TRADUCTION:

ELENA ADRIANA RĂDUCAN

SITECH

FLORENTIN SMARANDACHE

IL FAUT SOURIRE MÊME SI TU SOUFFRES...

APHORISMES DE VIE

EDITURA SITECH

Ion PACHIA-TATOMIRESCU

Eseuri filosofice și lirosofice din literele de aur ale "ciornelor și zilelor"

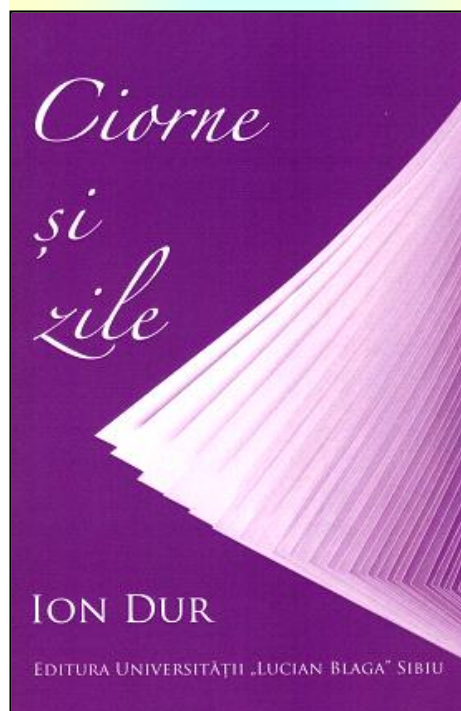
Licențiatul în filosofie de la Universitatea din București, Ion Dur (născut în Zodia Gemenilor, la 26 mai 1950, în localitatea Poiana, din comuna Turburea, județul Gorj), are un debut jurnalistic remarcabil, matur, cu eseuri filosofice și de lirosophie (îndeosebi, recenzii, cronici literare), în anul 1981, atât în revista de cultură / literatură, *Transilvania*, din Sibiu, cât și în revista craioveană *Ramuri*.

Un deceniu de colaborări la foarte importante reviste din România - *Convorbiri literare*, *Luceafărul*, *Ramuri*, *Revista de filosofie*, *România literară*, *Transilvania*, *Viața românească* etc. -, impunând profilul unui tânăr intelectual de sorginte noiciană, un profil de verticalitatea „firului cu plumb” foarte vizibil în arhitectura, ori pe „șantierul ideilor” lui din acel prezent-viitor, așadar, un deceniu de profundă structurare ființial-intelectuală trece până la admirabilu-i debut editorial, cu (un monument de prudență ridicat în perimetrul luat în posesie), *Exerciții de recunoaștere*, editat / tipărit în anul 1992 (la Editura Scrisul Românesc, din Craiova, volum în care, **după cum certifica, în 1994**, în revista *Steaua*, Constantin Cubleşan: «Substanțialul capitol de eseuri are calitatea

unei incisive și disociative în același timp pătrunderi critice în teritoriile disputelor teoretice, stârnite de abordarea operei eminesciene, simțind mereu nevoia lărgirii în altitudine și profunzime a înțelegerii filosofice a celui mai de seamă spirit novator din cultura noastră națională.» - p. 368 sq.).

Mai publică două lucrări - *Noica între dandysm și mitul scolii* (București, Editura Eminescu, 1994, carte secundă, despre care, tot în același an al ivirii acesteia în lumina tiparului, s-au făcut aserțiuni substanțiale, datorate atât lui Dan C. Mihăilescu, ce sublinia argumentat că lucrarea aceasta a lui Ion Dur este «serioasă, [...] făcută fără patetism și grandilocvență [...], cu pricepere de filosof care nu neglijează istoria literară» - p. 369 -, cât și lui Vasile Avram, relevând faptul că «Ion Dur ocolește deopotrivă exegeza encomiastică - în care au căzut nu puțini admiratori - și interpretarea seacă [...]; el îl citește pe Noica prin sine însuși, însă mai precis prin *sinele* așezat în el de îndelungata stăruință în preajma omului și a operei pe care și le-a ales drept model pentru propria aventură a spiritului» - p. 370 -, dar s-au înregistrat și aserțiuni goale de conținut, „zongoristic-toboșariste”, ca, de pildă, cele ale „sibiano-münchenezului” Titu Popescu: «Un Noica văzut - 'din interior' -, prin două din coordonatele aventurii sale livrești și existențiale; deasupra acestora, cercetătorul identifică un 'elogiu posibilului' ca emblemă a întregii opere; extrăgând 'morală' acestuia, autorul sesizează 'apostolatul' filosofului în slujba acțiunii de întreținere, la noi, a prestigiului marii gândiri europene» - p. 369) și *De la Eminescu la Cioran* (Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1996, op eseistic văzut în „exactitatea admirației”, la apariție, de prof. univ. dr. Ilie Guțan, în revista sibiană, *Saeculum*: «Ion Dur nu e tentat de fandări cazuistice sau de retorică solipsistă; aparent, el se lasă 'dirijat' de somațiile textului, dar, fără a fi mimetic ori obedient, cum procedează retorici sterili, implică textul într-un traiect problematizant menit să-l 'resemnifice'» - p. 370) - până la îndoctrinarea-i în filosofie, din anul 1996, cu teza *Publicistica lui C. Noica*, susținută la Universitatea din București (și „în

coada lungii noastre fraze”, peste ale cărei „capcane-paranteze”. Distinsul Receptor știe să „sară”, pășind atent pe filonul-i „de-aurglisant”, mai deschidem încă una care-aduce un plus-lămuritor la aserțiunea lui V. Avram despre *sinele*, nu despre sarteianul în *sine* / *pentru-sine*, ori, mai exact spus, despre *sinea* lui Ion Dur - v. *supra* - ce și-a ales pe Noica drept Maestru chiar prin luna mai 1980, înainte de-a împlini 30 de ani, în următoarele circumstanțe; la ora zece a dimineții de sâmbătă, 26 aprilie, 1980, pare-mi-se, mai mulți tineri din Craiova și din alte orașe din Dolj - între care și eu, și Ion Dur - am fost convocați - prin directorii de instituții / întreprinderi, cu trei zile mai înainte, cum era un bun obicei pe-atunci - la „o întâlnire”, fără a ni se da și alte detalii, cu filosoful Constantin Noica, la sediul revistei *Ramuri* din Craiova, strada Săvinești nr. 3 bis; „la ora zece fix”, a intrat Constantin Noica, sprijinindu-se ușr de brațul nepoatei sale, Simina, luând loc „la masa prezidiului” din sala de ședințe a revistei craiovene, unde ne-adunaserăm vreo 15-20 de profesori, medici, ingineri, nerăbdători să-l vedem „în carne și oase” pe vestitul, bătrânul filosof; între altele, ne-a spus că a fost în audiență la președintele țării și i-a explicat că intenționează să călătorească prin marile orașe din România spre a forma un grup, „*Grupul 22*, din cei mai dotați tineri absolvenți de facultăți, ce nu împliniseră 30 de ani”, deci un grup de tineri intelectuali „cât două echipe de fotbal”, evident, „cu scoatere din producție”, dar „cu salariul asigurat pe doi ani de instituția / întreprinderea la care era angajat fiecare”, **pentru a fi antrenați în perimetrul filosofiei**, „mama tuturor științelor”, *Grup 22* pentru a cărui înființare de peste două-trei luni - de la acel prezent anotimp - are „acordul verbal al lui Nicolae Ceaușescu”, „al conducerii supreme din stat”; în discuțiile purtate aproape două ore cu filosoful, a venit vorba despre „*Arheul nostru național* [Valah]”, ce **nu trebuie jignit vreodată** de cineva, indiferent cine-ar fi acesta, așa cum se întâmplase cu câteva zile mai înainte, într-o emisiune culturală, *Spectacolul lumii*, de la Televiziunea Română;

filosoful Constantin Noica ne-a vorbit atunci despre **jignirea arheului Valahimii**, până când o lacrimă a început să i se prelingă pe obrazul drept; Ion Dur n-a putut fi convocat / prezent la această întâlnire cu Noica; peste vreo trei zile de la eveniment, văzându-mă cu Ion Dur, la redacția revistei **Ramuri**, mi-a mărturisit că „în mare” știa despre intenția marelui filosof de a alcătui **Grupul 22** și m-a întrebat dacă mă înscriu pentru admiterea în respectivul grup; i-am răspuns că eu, având trei zeci și trei de ani, nu mai am dreptul de a mă înscrie; Ion Dur, mai tânăr, având încă vreo 27 de zile până la împlinirea a 30 de ani, limita superioară de admitere în **Grupul 22**, se temea să nu fie cumva respins din acest motiv; l-am îndemnat să-și depună urgent „actele cerute pentru admitere”; descriindu-i și scena finală, în care marele filosof Constantin Noica a plâns pentru că **Arheul Valahimii a fost jignit**, am constatat la Ion Dur impresiunea-i de-adânc de suflet și, totodată, am „citit” în ochii lui **luarea unei irepresibile hotărâri: aceea de a intra în Grupul Noician al Celor 22, aceea de a-l avea Maestru pe Constantin Noica**.

Între titlurile deja evidențiate (*supra*), titluri „fixate” parcă pe „patru petale cardinale” și „petala” de sub lupa noastră, pe care-i imprimat un semnificativ titlu, **Ciorne și zile** (2013)*, opera lui Ion Dur și-a mai încorolat: **Noica. Portretul gazetarului la tinerețe** (Sibiu, Editura Saeculum, 1999, carte unde - după remarcă lui Daniel Deleanu - «criticul [Ion Dur] surprinde pendularea spirituală a filosofului între cele două tărâmurii taumaturgice: cel al gândirii speculative, perpetuate prin inițierea succesivă a neofitilor / aleșilor [...] și cel al interiorizării prin regăsirea rugăciunii / meditației isihaste [...], însemn al deschiderii unei alte dimensiuni a ființei sale, una a sacralității» - p. 371), **Hârția de turnesol. Cioran - inedit. Teme pentru acasă** (Sibiu, Editura Saeculum, 2000, apreciată în „închidere de mileniu”, de Marin Diaconu, în revista **Viața românească**, drept «o lucrare de referință în istoria filosofiei românești», cartea fiind dedicată deopotrivă aleselor spirite din veacul al XX-lea, Nae Ionescu și Emil Cioran, cartea fiind totodată și foarte importantă pentru că tipărește și «zece texte inedite ale lui Emil Cioran - peste 80 p.; sunt texte scrise în intervalul 1928 - 1931» - p. 373 -, inclusiv **Intuițișmul contemporan**, teza de licență în filosofie, din anul 1931, a lui E. Cioran), **Cariatide** (Sibiu, Editura Psihomedica, 2007 - ce, după Constantin M. Popa, arată că «Ion Dur este unul dintre cei capabili să dea și răspunsuri dilemelor [...] esențiale ale acestui timp, știind că lumea s-a schimbat și că, odată cu ea, s-au schimbat

și maestrul pe care mizează în continuare: Noica, Eliade, Cioran» - p. 376), **Noica. Vămile gazetăriei** (Iași, Editura Institutul [ui] European, 2009, volum unde - potrivit observației lui Vianu Mureșan -, «Pentru cuprinderea intuitivă a figurii lui Noica, profesorul Ion Dur recurge la imaginea vămilor văzduhului, pe care însă le valorifică în contrasens, adică nu sunt răspântii ale purificării sufletului în exodul său postum, ci chiar, dimpotrivă, locuri de popas pângăritor...» - p. 376), **Maculatorul cu spirală** (Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2010, o carte unde - după cum suntem încredințați de conf. univ. dr. Minodora Sălcudean - «regăsim personaje **hard** ale culturii române: Eminescu, Blaga, Motru» - p. 377) etc.

Ciorne și zile (2013) are o prefață semnată de autor, cu un inspirat titlu, din trei infinitive „scurte”, **A scrie, a (re)citi** (trei zic, deoarece avem în vedere și parantezuirea: **reciti**), prefață din care selectăm pentru Distinsul Receptor câteva aserțiuni esențiale, atât întru lămurirea titlului cărții - ce se face și printr-un motto din Alfonso Reyes, poet, prozator, dramaturg și eseist mexican: «Publicăm / ca să nu corectăm la nesfârșit / aceleași ciorne» -, cât și întru înțelegerea „întregului” acestei cărți: «...așadar, stăpânit de un aleatoriu sincer și bine-intenționat, am ales vreo șaisprezece texte din cărțile scrise și semnate de mine vreme de douăzeci de ani, le-am așezat în succesiunea cronologică a publicării» (p. 8); «...e mai mult decât o chestiune de igienă axiologic-mentală în vizita oarecum intempestivă făcută propriilor texte, căroră este nevoie să le efectuezi, periodic, măcar unele „analize” (sugerate de domnul dr. numit spiritul timpului); dacă nu cumva vreo cataractă le-a încetoșat **vederea**, ce **tensiune** mai au...» (*ibid.*).

De sub capătul de curcubeu de la **Ciorne și zile**, de Ion Dur, capăt marcat de **addenda „bifurcată”, Când prefața devine postfață** (pp. 323-367) / **La judecata de azi a criticii** (pp. 368-378), este bine a se reține, în primul rând, ceea ce a subliniat cu privire la sacral raport **național - universal**: «Nu vom substitui, chiar dacă sub anumite aspecte operația funcționează, cele două dimensiuni [ale] binomului **național - universal**, însă vom spune că întruchipările pe care, de fiecare dată, le capătă cultura pot fi - tocmai datorită identității sale - o șansă de acces la universalitate» (p. 323); aserțiunea duriană se ivește, desigur, în complementaritate la ceea ce răspicat lăsa a se înțelege Tudor Arghezi, prin 1965, într-o prefață la un volum de **Poezii**, de Mihai Eminescu (cităm „din memorie”): **cu cât ești mai național, cu atât ești mai profund-universal**; în al doilea rând, se impune din „prefața postfațator-duriană” încă

un adevăr indiscutabil / incontestabil: «Istoria spiritualității românești rămâne deopotrivă o confruntare dintre **topos** și **cronos**, conjugată cu alta dintre **Geist** și **Zeit**; o neîntreruptă aflare-de-sine și o febrilă încercare de a propune și impune aiurea valorile sale reprezentative; o atare maturizare s-a produs poate cel mai mult prin gândirea filosofică sublimată într-o **metafizică românească**, dar, în egală măsură, și prin **artă** și **știință - cariatidele** sau **atlanții** culturii noastre.» (*ibid.*); mai ales - adăugăm noi - de n-am fi cunoscut în spațiul Daciei strămoșești, prin vitregele „istorii”, **atlantidizările** (< **Atlantida** + suf. verbal **-iza** / substantival **-izare**) provocate de europenele imperii antice, evmezice și contemporane.

Op-ul **Ciorne și zile** (2013), de Ion Dur, sub un titlu ce vizează dialectica **ens**-ului (> **ins**ului) teluric între hesiodicele „munci” din zorii istoriei, substituite azi de „ciorne” (prin transsimbolizare, „munci ale intelectului”), coordonându-și copulativ o dimensiune fundamentală a universului, timpul metonimizat („zilele”), își structurează „materia” / „substanța” eseistic-filosofică / lirosifică în arhitectură „monumental-mausoleică”, așazicându-se pentru că are în temei „octogonul” (de prin anul 377 î.H. al sfârșitului vieții „primului” Mausol, guvernator persan al Cariei cea cu vestitul port Halicarnas, în memoria căruia fiul-moștenitor și soția acestuia, Artemisa, au ridicat monumentul-minune-a-lumii ce le poartă numele prin istorii), ori, mai geometric spus, are în bază „octoedrul” ce - la Ion Dur - își relevă inconfundabilele opt „chipuri” întru perenitatea oglinzirii de profunzime: (I) **Interogația poetică și filosofia** (cu „versiunea definitivă” din anul 1992, „drept ax” având «**gâlceava** filosofiei cu poezia» / «raporturile gândului filosofic cu expresia poetică»; pp. 11-30) / **Blaga. Ființa limbajului** (cu „versiunea definitivă” tot din anul 1992, cu inedite focalizări, în „plan secant”, pe faptul că «metafizic există în interiorul metaforicului, adică pe «dezvăluirea părții ascunse» a „icebergului” - opera-a-lui-Blaga; pp. 31-44); (II) **Noica. Între mitul școlii și revolta metafizică** (având „versiunea definitivă” din anul 1994, studiu cu bogată bibliografie, dezvoltând paralela **Dandy-ul lui Camus - Dandy-ul lui Noica**; pp. 45-73); (III) **Eminescu. Cunoaștere și adevăr** (cu „versiunea definitivă” din anul 1996, înrăzărind noi lirosific-eminesciene „unghiuri de fugă”: mai la vale de **modul de gândire antinomic**, «specific lui Eminescu» și «nu la modul kantian»; în **concepția** conturată din opera lui Eminescu ce evidențiază «două dimensiuni prin care omul se raportează onto-gnoseologic la realitate», pentru

că, după cum Eminescu însuși ne atenționează, din cosmicitate grăind: **Tot ce este are și rațiune de a fi** - citat de I. Dur din „ms. 2267, [fila] 31”; pp. 74-90); (IV) „**Buna Vestire**”: un „service inutil” (cu „versiunea definitivă” din anul 1999, în admirabilă „deschidere” noiciană privitoare la rost / rostuire de Poet în Cetate: «Dacă un poet oscilează între politic și spiritual, de acceptă să facă un „serviciu” asumându-și un rol în actualitatea socio-politică, atunci un astfel de oficiu rămâne, în raport cu legea interioară a insului, ceva „inutil”; sciziunea acestui „dacă” o va resimți Noica după eșecul mișcării legionare...»; pp. 91-106); (V) **Nae Ionescu. Experiența temporalului** (cu „versiunea definitivă” din anul 2000, impresionant studiu de înaltă ținută universitară / academică, despre crezul lui Nae Ionescu, nădăjditorul în Creștinismul de «schimbă chiar „poziția omului în Cosmos”; pp. 107-152) / **Cioran. Uvertura tragicului** (cu „versiunea definitivă” tot din anul 2000, unde „uvertura tragicului” cioranian derivă din «sinceritatea credinței religioase și criza fundamentelor», din «nesupunere divină», sau din: spiritualitate, «tristețe metafizică, reformă morală», «absența măsurii ca vitalitate», «donchișotism local și revoltă metafizică», «semnele unui provincial incurabil» etc.; pp. 153-166); (VI) **În contra lui Maiorescu și fără pașoptism** (cu „versiunea definitivă” din anul 2007, studiu unde este abordată - din deschiderile modernității postpașoptiste - „împaraleluirea” spiritului modern-critic-maiorescian cu spiritul modern-critic-noician, prin „secantele”: „Goga” și „Iorga”; pp. 167-187) / **Caragiale. Gazetăria ca moft al momentului** (cu „versiunea definitivă” de pe locul secund, tot din anul 2007, aproape „o monografie” de altitudine, de clasicizat „spirit-Ciuculescu”, unde Ion Dur, după ce trece în revistă, documentat, „etichetările” / „încadrările tipologice” antume și postume - «tipul cabotinelui literar», «cu studiile făcute „la școala lumii - unde nu se cer examene»», «după George Călinescu, Caragiale a fost „un copil liber, un mahalagiu”, „liceul tot nu l-a terminat niciodată”, spiritul lui este „în linii generale, de tip gallic” - spirit care-i poartă totuși numele», „caragialismul etc. - „răutăți balcanic-impotente” la adresa genialului autor al comediei *O scrisoare pierdută*, își îndreaptă obiectivul cercetării sale asupra enigmatice perenități a „actualității” caragialeene, tăind gordianul spre a ajunge la concluzia cea mai sănătoasă: «Să alegem cu grijă aurul din gangă și să spunem că (și) pentru valoarea operei lui Caragiale, timpul fost-a și rămâne supremul silogism.»; pp. 188-226) / **Goga. Căderea în temporal** (cu „ver-

siunea definitivă” de pe locul al treilea, tot din anul 2007, studiu aruncând „în lături” clișeele, șabloanele de până acum, din jurul mesianicului / politicului-Goga, insistând pe «imaginea precară a celui învins de istorie și de temporal.»; pp. 227-234) / **Mircea Vulcănescu. Arheologia unui posibil om românesc** (cu „versiunea definitivă” de pe locul al patrulea, tot din anul 2007, eseu unde „arheologhează” cu succes „dimensiunile” valahe ale existenței, luând atitudine împotriva celor «mai iritați și mai revoltați dintre exegeții textelor metafizice ale lui Mircea Vulcănescu», combătând, îndeosebi, «esențialității» predispuși la respingerea unor ipoteze sau silogime, prompti în a sancționa subtilitățile și construcțiile în filigran ale gânditorului», militând, mai exact spus, împotriva soiului de mancurți, ori de „superioare scurșori ale imperiilor de pe-aici, de prin strămoșeasca-ne Dacie”, „scursori” ce atentează chiar și la «dreptul de marcă înregistrată» [vulcănesciană]; pp. 235-248) / **Sandu Tudor. Între acatist și pamflet** (cu „versiunea definitivă”, de pe locul al cincilea, tot din anul 2007, unde se insistă din motive obiective, pe un **portret neînramat** al lui Sandu Tudor, pseudonimul lui Alexandru Teodorescu, născut la 22 decembrie 1893, mort prin martie 1963 în închisoarea deținuților de la Canalul Dunăre - Marea Neagră, cel din temeiul „Rugului Aprins”, **părintele filocalismului valah**; pp. 249-262); (VII) **Noica. Un aristotelic viclean** (cu „versiunea definitivă”, din anul 2009, unde „foto-lentila-ciclopica-aristotelică” surprinde pe Noica «între **aporie** și **sistem**», dinspre «empathia învățăcelului», dinspre «sărăcirea de sens a vocabulei „informație”, sau, mai exact, a verbului „a informa”, care semnifica altădată „a da formă, a modela, a întruhipa»», dinspre verbul **informa** și puterea „lucrării” acestuia până la extincție, dinspre **novicele care întrebă**, dinspre „formele aristotelice”, ori dinspre **Noica aristotelic**; pp. 263-291) și (VIII) **Eminescu. Fără laptop, wireless și celular** (cu „versiunea definitivă” din anul 2010, eseu - ce n-ar trebui să lipsească din bibliografia studenților de la facultățile de jurnalism din România - pornind de la analiza «dotării de natură tehnică» și a „documentării în **newmedia**”, prin raportare la statutul de jurnalist «fără laptop, wireless și celular» al lui Eminescu, «întâiul nostru publicist profesionist», din secolul al XIX-lea, și la statutul jurnalistului de astăzi, spre a se sublinia că «fără să dispună de cunoscutele facilități pe care le va oferi, ulterior, conjuncția dintre tehnică și jurnalism, Eminescu este, totuși, un gazetar modern», pentru că „poruncă **din morala de căpătâi** - nu din **morala de „interval”** - este **scris-citit**ul «documen-

taristului Mihai Eminescu»; pp. 292-299) / „**Trifoiul verde**” **împotriva „Crinului Alb**” (cu „versiunea definitivă”, de pe locul secund, tot din anul 2010, este penultimul eseu, proiectându-și analiza «între „manifestul literar” și „programul cultural”, de la articolul-program al **Daciei literare** - Iași, 1840 - încoace, cu atenție specială atât pentru **Manifestul „Crinului Alb**” (semnat de Petre Pandrea ș. a., publicat în 1928, de Nichifor Crainic, în revista **Gândirea**), cât și pentru **Manifestul „Trifoiului Verde**” (publicat de Constantin Noica în periodicul **Clipa**, nr. 181 / 4 noiembrie 1928), manifeste ce bipolarizează generațiile din cultura interbelică a României; pp. 300-308), / **B. Fundoianu. Un gânditor dubitativ** (cu „versiunea definitivă”, de pe locul al treilea, tot din anul 2010, este eseu în care se pune accentul pe **câteva meditații estetice** ale poetului „vitalist” B. Fundoianu - pseudonimul lui Benjamin Wexler / Wechsler, luat de la toponimul valah, **Fundoaia** + suf. onomastic-valah - **anu**; la Fundoaia-Dorohoi, se afla moșia bunicului său dinspre tată, unde și-a petrecut vacanțele de vară; eseu lui Ion Dur face o serie de trimiteri / conexiuni speciale la interesanta-i lucrare publicată în 1938, **Fals tratat de estetică**; în ultimă instanță, conchide că textele B. Fundoianu - născut la Iași, în 14 noiembrie 1898, și decedat la Auschwitz, în 2 noiembrie 1944, ce și-a semnat lucrările publicate în limba franceză și cu „numele-i valah, **Fundoianu**, talmăcit” în **Fondane** -, textele, «nu doar eseurile sale filosofice, ne dezvăluie un spirit dubitativ, în căutarea unei logici vecine, poate, cu aceea a „holomerului”»; pp. 309-322).

Ciorne și zile (2013), de Ion Dur, certifică nu un „tânăr filosof noician, în curs de clasicizare”, ci existența unui filosof matur, profund, în deplinătatea forțelor sale creatoare, posesor al unui „teritoriu” / „perimetru” ce arată privityții / zariștii un înconfundabil, original relief de gând, ori de înaltă arhitectură de spirit justițiar, de sub un curcubeu cu sublimă arcuire în viitorime / fiitorime, un filosof, dublat benefic pentru istoria filosofiei / culturii / esteticii noastre - dinspre „muzica sferelor” - și de un autentic lirosos (luăm termenul în accepțiunea lui Vl. Streinu, abordând întregul operei lui Lucian Blaga), a cărui ivire zalmoxian-cogaionică, adică epifanie epoptă din știința strămoșilor Daci de a se face nemuritori, era așteptată de un sfert de veac în Euro-Dacia / România contemporană. (24 faur, 2014, la Piramida Extraplată de Tibissiara > Timișoara)

* Ion Dur, **Ciorne și zile**, eseuri, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga” (ISBN 978-606-12-0403-8), 2012 (pagini A-5: 380).

George BACIU

Fărâme de gânduri

Cartea doamnei Aurelia Corbeanu se vrea a fi o înșiruire de gânduri sparte pe un colț de inimă, prelinse pe un umăr de suflet și rostite pe lacrima trecerii înspre sine însăși. Așa am perceput fiecare poem alcătuit să zornăie pe simțirea noastră, a cititorilor, prea plini de treburile zilnice, încât am și uitat că mai reflectăm asupra întâmplărilor existențiale.

E prezentă aici, în 80 de pagini, o întreagă poveste, poate a scriitoarei, poate a noastră. O poveste care se deșiră în metafore cu susur liric, ce ascund o lume mai mult tristă, decât veselă, mai atârnată de artificialul societății contemporane.

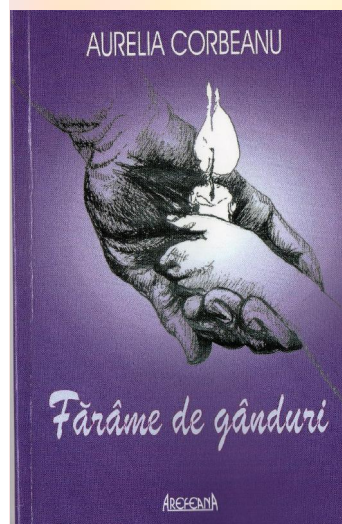
Poemele-gânduri ale Aureliei Corbeanu nu sunt scrise pentru a dezvălui sau

pentru a forma caractere, conștiințe, portrete. Se poate observa, însă, în stilul scrierii, chiar dacă există genuri și specii diferite, un aspect: sensul fiecărei întâmplări picurate pe pagină este la urmă și nu întâmplător, fiindcă și viața noastră are înțelesul la urmă.

Cartea „Fărâme de gânduri” nu-și putea exprima esteticul artistic ascuns în literele poemelor, fără pana maestrului Cucu Ureche - nepotul popii Nae din Cicănești Argeșului - care, în cele 11 desene, a reușit să adune bucățile de gânduri, creând o armonie nefinită între imaginea scrisă și cea simțită. El, Cucu Ureche, acest „poet” al tăcerilor din spatele cuvintelor, a îmbogățit semnificația cărții, făcând ca universul uman descris de Aurelia Corbeanu să aibă atât miezul curcubeului din suflet, cât și dulceața metaforică a imaginii cu sensuri multiple.

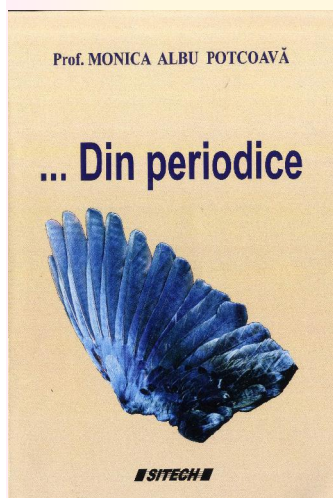
Aurelia Corbeanu, un scriitor singur printre ai săi, umblând haihui pe concretul vieții noastre, dar cu grija și înțelepciunea dascălului, uneori cu dojană urmuziană.

Aurelia Corbeanu,
„Fărâme de gânduri”,
(Editura Arefeana,
București, 2013)

Mihai DUȚESCU

...Din periodice

Scriitorul Andrei Potcoavă s-a îngrijit să publice un volum de eseuri semnat de soția sa, prematur dispărută, profesoara Monica Albu Potcoavă, un volum de critică literară unanim apreciată de contemporani.

Cartea **...Din periodice**, pe care o semnalăm acum cititorilor este o culegere de texte publicate în presa vremii de această profesoară strălucită: *În volumul pe care încercăm să-l prefăcăm am reușit să adunăm textele scrise și publicate de profesoara Monica Albu Potcoavă în perioada 1985-1996, când cei chemați să vegheze la puritatea presei românești, inclusiv a celei de cultură și specialitate au apreciat publicarea unor materiale de certă valoare, rod al activității didactice de înalt profesionalism, în care, conform precizărilor prof. univ. dr. Dumitru Ivănuș, autoarea cu reale calități și rezultate în munca metodică-științifică de la catedră relatează experimentele realizate la clasă în conexiune cu preci-*

zările din sursele pedagogice și științifice românești și străine.

Prof. univ. dr. Dumitru Ivănuș, de la Universitatea din Craiova notează: *Acum câteva zile, am aflat și m-am cutremurat vestea trecerii în lumea celor drepți a distinsei doamne profesoare de limba și literatura română Monica Potcoavă și regret că nu am știut mai devreme, pentru a o însoți pe ultimul său drum din această viață. Din întâlnirile mele cu foștii profesori de la Universitatea din Timișoara - unde a absolvit cursurile Facultății de litere - am aflat că a fost cea mai bună absolventă din istoria acestei facultăți.*

De-a lungul anilor, Monica Albu Potcoavă a scris despre cei mai importanți scriitori români: Eminescu, Macedonski, Ion Creangă, Marin Sorescu, Emil Cioran, Radu Gyr și mulți alții. Acuitatea observațiilor critice, opiniile de mare limpezime au impus-o și i-au dat originalitate.

Gestul scriitorului Andrei Potcoavă de a ne restitui o parte din scrierile soției sale, adevărate monumente de limbă română are un model în gestul întreprins de Hașdeu în memoria excepționalei sale fiice, în publicarea operei sale și a ridicării unei construcții menite să înfrunte timpul.

...Din periodice este o carte care impune o scriitoare talentată care, din păcate, ne-a părăsit prea curând.

Monica Albu Potcoavă,
...Din periodice,
Editura Sitech, Craiova, 2014

Dan LUPESCU

Spiritul Brăilei în veacul spectaculos

Om de cultură asimilată răbduriu, pe îndelete, profund, străluminat de un lung tunel de „neam de oameni” -, profesorul brăilean Viorel Coman ne dăruiește cea dintâi panoramă a celor mai importante 11 (unsprezece) personalități de la Dunărea de Jos, care au valorificat în opere exponențiale Spiritul unic, tainic, deseori jertfelnic, al Brăilei, care, deși a fost trei secole raia turcească, nu și-a trădat obârșiile multimilenare, dimpotrivă, le-a conservat cu strășnicie, deloc la vedere, deloc ostentativă, ba mai mult: și le-a perpetuat cu fervoare străromânească și valahă. Șapte dintre aceste personalități provin din lumea fabuloasă a literaturii: Mihail Sebastian, Perpessicius, Constantin Sandu-Aldea, Panait Istrati, Fănuș Neagu, Ilarie Voronca, Nicolae Grigore Mărășanu (i-am amintit în ordinea din cartea *Provincia MAGNA*, publicată recent de Viorel Coman la Editura Istros a Muzeului Brăilei, 2013, 284 de pagini format A5, ISBN: 978-606-654-074-2). Alte două mari personalități, cu destine sigilate de o aură tragică, sunt din domeniul filosofiei: Nae Ionescu și Vasile Băncilă - cu care se deschide galeria de onoare a celor 11 -, iar celelalte două, cu care se încheie acest excurs antologic, sunt din galaxia artelor plas-

tice: Nicăpetre și Vasile Parizescu - strălucit politehnist, ofițer de carieră, manager al înzestrării armatei române cu tot ceea ce se mișcă pe roți, laureat al Academiei Române pentru cărți de specialitate în tehnica militară; licențiat al Facultății de Literatură și Filosofie din București, care, la vârsta de 50 de ani, ucenicea, ca un student etern, pe lângă pictorii Dumitru Ghiață, Rudolf Schweitzer-Cumpăna și Gh. Vânătoru; fondator al Societății Colectărilor de Artă, unica din lume, înființată în decembrie 1989 în Capitala României: București.

Născut la două aruncături de băț de satul natal al lui Fănuș Neagu -, Viorel Coman - consătean, în Scorțaru Nou, cu filozoful Vasile Băncilă (cărui Lucian Blaga îi dedică volumul *Spațiul mioritic*) - a absolvit, în 1967, Colegiul Național Nicolae Bălcescu din Brăila, pe urmele lui Nae Ionescu, Mihail Sebastian și ale aceluiași Vasile Băncilă. Este licențiat al Facultății de Filologie din Craiova (1972, ultima promoție cu cinci ani cursuri la zi) și a obținut titlul de doctor în științe, la Universitatea din București, cu o teză despre Fănuș Neagu. Profesor la Colegiul *Gheorghe Murgoci* -, Viorel Coman a fost, după 1990, în două mandate, inspector școlar general al județului Brăila.

Cu un titlu vag provocator: *Provincia MAGNA*, volumul nu are absolut nimic provincial, dimpotrivă, este scris din perspectivă europeană, de un critic și istoric literar român de la Dunărea de Jos, dar căruiă tot ce mișcă în spațiul nostru cultural, în cel continental și în cel universal îi este cunoscut în profunzime.

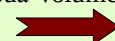
Cu siguranță, nonșalanță și surâs superior, Viorel Coman realizează - în acest studiu cvasi-exhaustiv, care este și va rămâne de referință în veacul ce va să vie - conexiuni, speculații, judecăți de valoare exacte - ca orice alt specialist de marcă din lume mușcat, devorat de setea de cunoaștere, de acribia cercetării și de dorința de a aduce puncte de vedere noi, originale asupra domeniilor investigate.

Ultraconcentratul eseu cu care debutează volumul: *Miracolul Provinciei* (opt pagini) denotă o stăpânire admirabilă a universului abordat, un tonus energizant pentru cititor, dar și o viziune cuprinzătoare, deloc închisă/închistată în „localismul creator” - care face

parte, totuși, din marea matrice a spiritului românesc, a identității naționale. Primul paragraf dă seamă despre profunzimea cu care este abordată tematica asumată, dar și despre înălțimea serenă de la care sunt analizate toate aspectele. Iată cum sună acesta: „Dacă vreun istoric literar inițiat în tainele sud-estului european ar propune un canon literar balcanic, atunci s-ar vedea ceea ce acum scapă la prima vedere: structura unitară (s.n.) a literaturilor din această parte a Europei. Dacă ar fi studiate mai ales din perspectiva a ceea ce le unește (s.n.) și nu din perspectiva a ceea ce au individual și unic, adică din perspectiva a ceea ce le desparte, de la Edirne la Novi Sad, din Pind și Albania până în Câmpia Dunării și Bărăgan s-ar observa marea coerență (s.n.) a temelor și motivelor folclorice, mitologia comună și o altitudine oarecum asemănătoare în istorie.”

Extinzându-și prospectarea, Viorel Coman apreciază că doar istoria severă și orgoliile (corect ar fi, credem, *vanități*) au făcut ca aceste zece literaturi din Balcani să nu se afirme ca structură unitară în Europa, așa cum s-au impus literaturile Americii Latine în urmă cu jumătate de veac. Realizarea marelui proiect de difuzare și cunoaștere a literaturii clasice din Balcani - despre care acum „nu știm mare lucru” - nu poate ocoli în niciun fel literatura română, „mai ales - subliniază autorul - literatura din *provincia din sud-est*, care poate propune și susține modele în canonul literar balcanic”.

Cu fervoare și patriotism local (în sensul bun al sintagmei) deloc disimulat, Viorel Coman pledează convingător: „Bărăganul, Brăila, Balta, Dunărea formează azi un spațiu literar inconfundabil. (...) *Provincia literară din sud-estul* României are un sunet fundamental unic”. Volumul *Provincia MAGNA* este rodul obsesiilor creatoare de o jumătate de secol ale profesorului Viorel Coman, al iubirii sale fără seamă față de propriile obârșii, al mirabilei întâlniri cu creațiile de excepție ale personalităților zonei, dar și al provocărilor stărnite de albumul *Brăila în cărți poștale ilustrate*, de cele trei volume, în ediție anastazică, din *Analele Brăilei* și, ne place să credem, de cele două volume

VIOREL COMAN

PROVINCIA MAGNA

MUZEUL BRĂILEI EDITURA ISTROS
BRĂILA, 2013

Spiritul Olteniei. Pod peste himere. Holograme pentru Europa (format B5, 720 pagini), pe care l-am publicat - într-o cu totul altă viziune, abordare și structură - la Editura ALMA din Craiova, în anul 2007.

Autorul ține să scoată în evidență cele două evenimente care au marcat istoria provinciei din sud-estul României: 1. furia de a demola (răbufnire violentă, instantanee), după aproape trei veacuri, raiaua Brăilei, despre care „nici azi nu știm mai nimic din viața ei internă”; 2. evenimentul lent, întins pe mai bine de un secol, al populării Bărăganului de mocanii transilvăneni, care-și întrerup transhumanța milenară, fixându-se cu târlele și, mai apoi, cu gospodăriile în Balta Brăilei sau în Bărăgan. Ei aduceau „firea aprigă a omului singuratic, trăitor mai mult lângă stihii și sub stele”.

Pornind de la aceste repere istorice specifice, Viorel Coman vestește tranșant viziunea sa unificatoare: „Dacă Panait Istrati și Perpessicius au ceva din vigoarea și patima neamurilor de la miazăzi -, Nae Ionescu, Vasile Băncilă, Vasile Voiculescu, Fănuș Neagu, Ștefan Bănuțescu, Mihai Dragomir, Nicolae Grigore Mărașanu - adică aproape tot ce înseamnă creativitate literară în *provincia din sud-est* - au rădăcinile ființei în aceste neamuri de mocani care cuceresc Bărăganul în o sută de ani.”

După ce menționează că primii scriitori importanți care scriu despre Bărăgan sunt Ion Codru Drăgușanu, Vasile Alecsandri, Al. I. Odobescu, Constantin Sandu-Aldea -, exegetul precizează: „Existența primitivă, spaima de spațiile necuprinse, preaplinul existenței arcadice și violența sunt primele mărci ale acestui spațiu literar”, pentru ca imediat să reliefeze că „Marea aventură, de anvergură europeană, începe (...) cu Panait Istrati”, în ale cărui povestiri și romane își regăsesc prima expresie memorabilă *toate* (s.n.) mărcile fundamentale ale acestei Provincii MAGNA.

Fănuș Neagu și Ștefan Bănuțescu vor fi, la un sfert de secol de la decesul lui Panait Istrati, „scriitori fascinați de spațiul Bărăganului”, componenți de frunte ai redutabilei generații literare a anilor '60.

Virtuțile creative, vâna de prozator de forță și un anume fior liric, cu care este înzestrat, îi conferă lui Viorel Coman abilitatea de a scrie nu doar cât se poate de exact, dar și expresiv: „Între Panait Istrati și scriitorii anilor '60, o punte de mătase face trecerea: povestirile lui Vasile Voiculescu scrise în primii 12 ani de după război”.

Știința de carte, indiscutabilă, și talentul de scriitor adevărat, hormonal, născut nu făcut, îi dau lui Viorel Coman siguranța, grația

și harul de a oficia aidoma unui sacerdot zalmoxian - stăpân pe toate tainele liturgice, cu o voce blândă, cu ton și dicție cuceritoare prin vibrația cu adieri de armonie și înțelepciune ancestrale, cu o artă a frazării și o dicție a ideilor captivante. Iată o nouă mostră, substanțială: „*Provincia din sud-est*, cuprinzând Brăila și Bărăganul, a impus în literatura română cele mai subtile forme de existență a balcanismului literar. Pe vatra fostei raiale - care a menținut în satele din preajma ei o mentalitate de ev-mediu întârziat până în pragul secolului al XX-lea - s-a clădit, s-a limpezit opțiunea pentru magic, mitic, folcloric. (...) Dar nicăieri nu vom găsi această opțiune *ca formă de identitate literară* (s.n.). Aici, magicul și istoria se înfruntă, se dovedesc pe rând, ca într-o luptă de dimensiuni mitologice, se suprapun ca plăcile marilor mișcări tectonice. Literar vorbind, este aici un *ceas genezic exemplar* (s.n.). De fapt, o literatură de certă valoare a fost posibilă numai atunci când scriitorii mari care reprezintă *provincia din sud-est* au avut revelația că Bărăganul stă pe o carte. Aici totul pare deja scris (...) Această revelație oarecum târzie reaprinde duhul vechi al povestirii (...) toate sunt colindate de un duh șeherezadic (...)”.

Deși Viorel Coman așază în capul inconfundabilei sale Galerii capitolul dedicat celei mai virile, iconoclaste și luciferice personalități născute și formate la Brăila - filosoful și profesorul Nae Ionescu, la flacăra căruia s-au forjat puternicele personalități ale unor, pe atunci, discipoli/ învățăcei Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Constantin Noica, Vasile Băncilă, Emil Cioran, Mircea Vulcănescu, Petru Comarnescu -, noi preferăm să-l alegem pe Perpessicius, cel mai aproape, ca spirit și ca fire creatoare, de autorul *Provinciei MAGNA*, care, deloc întâmplător, i-a moștenit fabuloasa bibliotecă și se scaldă în oceanele ei de lumină și splendoare.

**Tiepolo - Frescă din
Palatul Regal din Madrid**

Primul dintre eseurile închinat martirului solitar al manuscriselor eminesciene este intitulat *Perpessicius cel Bun*. Titlul conține sugestii și vibrații voievodale. Asemenea piesei de teatru *Alexandru cel Bun*, rămasă în manuscris de la Al. Piru și despre care se spune că ar conține elemente de autoportret ale ultimului critic și istoric literar generalist - specializat în toate epocile literaturii române și, desigur, în toate genurile literare -, putem afirma că Viorel Coman își conturează, cu discreție, propriul portret în medalionul dedicat marelui critic. În anul 1944 - observă, din capul locului, autorul inspiratei panorame *Provincia MAGNA* -, Perpessicius așeza în fruntea volumului *Jurnal de lector* un eseu despre urbea natală cu un titlu cu semnificații adânci: *o schelă porto-franco*, evocând miracolul Brăilei în pragul veacului al XX-lea. „Dar - comentează Viorel Coman - această formulă poate fi o metaforă care rezumă exemplar propriul destin. El însuși, repetând în spirit destinul Brăilei, a fost o schelă porto-franco a literaturii române, *singura* (s.n.), după câte știm. A stat toată viața *în tinda unei registraturi* și a comentat în foiletoane critice cărțile proaspăt ieșite de sub tipar. Nimic mai mult, dar nici mai puțin.”

Din noianul de afirmații și judecăți de valoare, una mai incitantă decât alta, reținem: foiletoanele sale au „ceva de poveste orientală, care, în egală măsură, ascunde și numește”; „s-a însingurat și nu a lăsat nicio zi fără să scrie un rând și fără să citească o mie”; „a fost o redutabilă mașină de citit”; o jumătate de veac a avut rubrici în cele mai însemnate reviste literare; „a făcut ordine cum nimeni nu ar fi putut să facă *în muntele fără steril al manuscriselor eminesciene* (...) Ceea ce a făcut singur într-un sfert de veac, au finalizat alții - *colective de cercetători* - în patru decenii, spre zorii anului 2000”.

Criteriul estetic este fundamental, pentru Perpessicius, pe linia lui Titu Maiorescu, G. Călinescu, Tudor Vianu, Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu.

Din 1915, D. D. Panaitescu (al cărui nume adevărat Viorel Coman uită să-l menționeze) și-a semnat toată opera cu pseudonimul Perpessicius, „în traducere liberă *cel tăbăcit de suferință*”; un an mai târziu, va fi rănit la brațul drept, ceea ce-l va obliga să scrie cu mâna stângă toată viața. „Nu știa atunci, în tinerețe, când își amușina destinul, că adesea *cuvintele atrag realul* (Nichita Stănescu)”. Deosebit de categoric și original este Viorel Coman când afirmă: „Perpessicius nu a avut predecesori, nu este urmat de epigoni. A avut o existență jertfelnică, pusă în slujba literaturii române. Nu a avut stăpân, nu i-a dat nimeni ordine. (...) A avut gust literar infailibil, cum

→ mării muzicieni au ureche muzicală absolută.” Notând sunetul nou, de text care vine din altă parte, al cronicilor literare ale lui Perpessicius - care nu seamănă cu ceea ce citim de regulă -, Viorel Coman dă verdictul critic irevocabil: „El rămâne cel mai important foiletonist nu doar din epoca interbelică, ci din *toată* (s.n.) literatura română. Nu doar prin număr - a scris aproape 2000 de foiletoane! -, ci mai ales prin *nivelul artistic* (s.n.) la care a ajuns. Perpessicius a transformat foiletonul literar, dintr-o specie minoră, fără miză, fragilă, într-o specie redutabilă. (...) Din stolul de texte critice care însoțesc unele ediții ale marilor opere literare interbelice niciodată nu lipsește al lui Perpessicius”; „a emis judecăți de valoare fundamentale”; „este primul care trasează căi hermeneutice, primul care desțenește textul”.

Majoritatea calităților pe care Viorel Coman le scoate în evidență la Perpessicius sunt demonstrate din plin de cartea sa *Provincia MAGNA*, fiind întrutotul valabile pentru autorul acestei bijuterii critice făurite, la începutul mileniului al III-lea, pe malurile Dunării de Jos: „harul formulărilor memorabile, demonstrația riguroasă, stilul scoticor revelator, eleganța argumentelor”. Această suită de calificative culminează cu demonstrația: „FOILETONISTUL ESTE, DE FAPT, UN MARE HISTRION (s.n.). El nu scrie despre un text până când nu se acomodează cu el, până când nu *intră în pielea* unui actor care interpretează un rol. (...) Acest ceremonial de metamorfozare a firii sale până devenea un *histrion în armonie cu textul* (s.n.) este de sorginte orientală. Este un scenariu de basm trăit de un critic literar. Identificăm aici *unicitatea* (s.n.) lui Perpessicius și felul în care aceste foiletoane ilustrează o formă hibridă, *unică la noi* (s.n.), de a face critică literară”.

Sub titlul *Întâietatea lui Perpessicius*, în cel de-al doilea eseu închinat acestuia, Viorel Coman extinde, nuanțează și aduce noi argumente, noi puncte de vedere inedite. Dacă în primul paragraf îi face o extrem de concisă, dar expresivă fișă de creație, în cel secund harul de portretist al celui care în studenție a semnat cu pseudonimele Virgil Monteoru și V. Motru (Viorel Coman) frapază prin virtuțile demne de un mare prozator: „Dintre toți marii critici interbelici, pare a fi marcat de un destin potrivnic: reînvață, spre 30 de ani, ca mare mutilat de război, să scrie cu mâna stângă. Privite azi, paginile lui Perpessicius seamănă mai degrabă cu partiturile cântecelor orientale ale lui Anton Pann. A avut mereu vederea slabă. În ultimii săi ani semăna izbitor cu Borges. Ochelarii negri păreau uriașe retine arse. Și-a imaginat

viața doar în preajma cărților. Dacă Arcimboldo l-ar fi cunoscut, în mod sigur l-ar fi luat model pentru celebrul tablou *Cărturarul*.”

După ce amintește cele 15 volume de *Mențiuni critice* și *Alte mențiuni...*, urmate de *Jurnal de lector*, *Dictando divers* și *Lecturi intermitente* (cartea ultimă, publicată în aprilie 1971, la câteva zile de la moartea criticului), Viorel Coman subliniază că: „Prin însumare, aceste opere formează o mare operă critică de peste 7000 de pagini, o mărturie despre formele frumosului românesc văzute de *singurul spirit critic de la Dunărea de Jos* (s.n.).” Comentatorul adaugă un element pe care îl consideră foarte important - și anume că, scriind despre „*ginta iritabilă din vechea schelă a Brăilei* - Panait Istrati, Ilarie Voronca, Mihail Sebastian, Ștefan Petică, Miha Dragomir -, Perpessicius a integrat în cultura națională timbrul unic al operelor lor (s.n.)”.

Afirmând în premieră că *mențiunile critice*, cronicile scrise de Perpessicius sunt pline de daruri, asemenea lăzilor din poveștile orientale, în care foiletonistul a trasat părții hermeneutice, rostind adevărurile fundamentale despre operele analizate -, Viorel Coman caligrafiază încă o secvență cu caracter de autportret, care i se potrivește, altfel zis, ca o mânășă, chiar sieși: „Ele pot fi citite - lucru rar la o cronică literară - nu doar pentru informația critică, nu doar pentru formulările memorabile și pătrunzătoare, ci, în egală măsură, pentru *frumusețea lor literară* (s.n.)”. După care glosează: „(...) Perpessicius este criticul literar interbelic care a publicat *prima* (s.n.) cronică literară despre cele mai multe opere. Gustul literar infailibil, intuiția critică, cunoașterea contextului literar *european* (s.n.) sunt harurile care l-au ajutat să nu

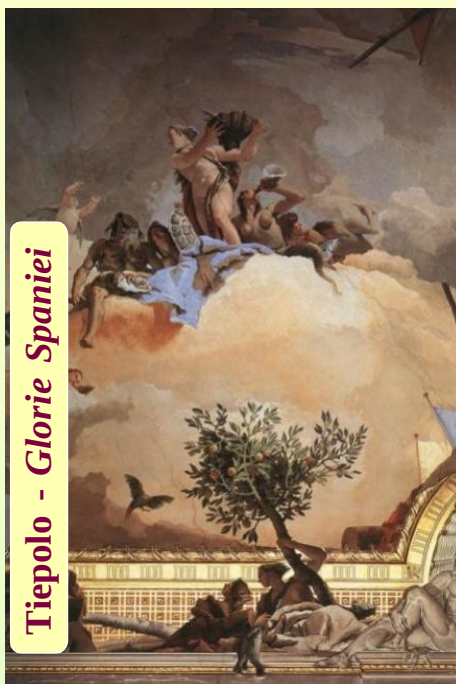
greșească niciodată”. Relevantă, plastică și extrem de expresivă este și afirmația: „Perpessicius a avut, în cronicile sale de întâmpinare, *rolul cocorului din unghi*: a tăiat primul aerul tare al înaltului, a vâslit din greu și i-a lăsat pe alții să lucreze în siajul său”. El este cel care „dă tonul interpretărilor și trasează primele coordonate axiologice”, „dă tonul, fixează înălțimea sunetului”.

Scriitorului român de certă notorietate europeană, cu un succes fulminant în Parisul anilor '20-'30, Panait Istrati, îi sunt dedicate - în *Provincia MAGNA* - patru eseuri, care totalizează 43 de pagini. Doar celui alt foarte valoros prozator al Brăilei, Bărganului și Bălții Brăilei - Fănuș Neagu - îi mai dedică Viorel Coman același număr de pagini: 43. În ordine descrescătoare, urmează: Mihail Sebastian - 38, Nicolae Grigore Mărășanu - 33, Vasile Băncilă - 32, Vasile Parizescu - 16, Nicăpetre - 14, Perpessicius - 13, Nae Ionescu și Constantin Sandu-Aldea - câte 11, Ilarie Voronca - 8.

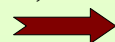
Comentatorul își începe operațiunea de regenerare estetică printr-o incursiune în primul deceniu de activitate publicistică a lui Panait Istrati, propunându-și o re-lecturare în cheie nouă a celor peste o sută de articole despre care s-a afirmat că probează triumful aspirației de ziarist al viitorului mare prozator, dar și - acesta-i punctul de vedere inedit al lui Viorel Coman! - *triumful vocației de povestitor*.

Fost student al lui Al. Piru, Ion Zamfirescu, Eugen Negrici -, autorul *Provinciei MAGNA* se dovedește un sigur mânăitor al bisturiului necruțător, creionându-i protagonistului un portret pe măsură: „Să nu ne ferim să spunem un adevăr esențial: doar cu patru clase primare - terminate și acelea cu chiu cu vai, la Brăila -, dar cu o severă școală a vieții pe care o numea, cu o urmă de duioșie, «Sorbona mea!», cu câteva lecturi precare de autodidact, din biblioteca sindicatului, Panait Istrati, este, în toate aceste articole, surprinzător de puternic. Dincolo de idealurile sociale fluturate cu îndârjire, dincolo de viziunea maniheistă asupra realului (...), trebuie să admirăm *latura himerică* (s.n.) a firii lui Panait Istrati.”

În această latură himerică - pigmentată, arareori, credem noi, și de o ispitire homerică -, exegetul descoperă o taină pe care insolitul prozator o împrumută personajelor sale, care - după aproape un secol - rămân printre cele mai fascinate, aproape hipnotizate, putem adăuga, de chemarea Orientului. Cel mai puțin instruit lider român al acelor timpuri, Panait Istrati, este văzut de noul său analist drept cel mai pur. Comparându-l cu Ștefan Gheorghiu, I. C. Frimu, P. Bujor, C. Mille -, Viorel

Tiepolo - Glorie Spaniei

Coman afirmă că „pare a fi cuprins de *jocul ielelor*, pare cel mai camilpetrescian lider politic al stângii românești din acei ani”. De fapt, în epocă, pagini dintre cele mai profunde i-a dedicat „geniului dezaxat” Panait Istrati însuși Camil Petrescu, eseurile din volumul acestuia *Teze și antiteze* constituind un „moment de referință în istoria receptării scriitorului brăilean”.

Deși Viorel Coman vede ca pe un lucru ciudat această receptare și evaluare a lui Panait Istrati din partea autorului capodoperelor romanești *Patul lui Procust*, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* și al atâtor piese de teatru antologice -, nouă nu ni pare deloc bizar, ci, dimpotrivă, ceva cât se poate de firesc pentru scriitorul-filosof care, într-o clipă de fulgurație abisală, a scris: „*Câtă luciditate, atâta dramă*”.

Depistând „prezența viitorului scriitor în aceste articole”, mai mult, constatând că „miezul lor este, de cele mai multe ori, epic nu ideologic” -, Viorel Coman propune extinderea activității literare a lui Istrati până în zona debutului în presă. Sugestia sa ne reamintește faptul că, în urmă cu ani, Eugen Simion a lansat sintagma *proza politică* în ceea ce privește publicistica lui Mihai Eminescu, de o incredibilă actualitate chiar și acum, după 120-130 de ani de la momentul scrierii.

Decantând, din prima sută de articole ale lui Panait Istrati, „o puzderie de scenarii epice”, „un mare *repertor de subiecte, un inventar de teme*”, în care pot fi ușor identificate toate subiectele viitoarelor romane -, Viorel Coman pune un diagnostic sigur: „Neîndoielnic, Panait Istrati *are ochi* pentru ceea ce este epic. Îi place să povestească și se simte mai ales scrâșnirea cu care se înfrânează, respectând canonul ziaristului politic”. Exegețul punctează apoi decisiv: „ne aflăm în fața unui proces de *inițiere*, unic în literatura română, neobservat și neanalizat, în care un prozator își exersează vocația selectând din realitatea severă a portului Brăila și din realitatea posomorâtă a satelor din Bărăgan subiecte pe care mai întâi le rezumă și le dă un scurt comentariu”.

Apreciind acest corpus de articole ca pe un adevărat laborator de creație, Viorel Coman propune ca publicistica și proza istratiene să nu mai fie analizate separat, ci împreună, publicistica nefiind „o anexă străină prozei, ci o antecameră a operei literare”. Autorul *Provinciei MAGNA* descoperă aici „un *triumfal vocației literare* asupra *aspirației de publicist*”.

După ce punctează *structura rapsodică* a scriitorului Panait Istrati, etapa de asimilare

și de asumare în forme tainice a subiectelor brăilene, ampla perioadă de incubație, ca viitoare povestiri sau romane, autorul notează: „Acum este cert: Panait Istrati este un *povestitor înăscut* și un *ziarist ocazional*. În mod cert, vocația de povestitor se exprimase încă din anul 1906, ca o ucenicie la porțile realului”. După ce s-au „copt”, subiectele iau puterea specială de la autor și o transferă povestirii care: „se așterne pe hârtie, ea hotărăște cum să se arate lumii, autorul este doar mâna care scrie”.

Viorel Coman conchide că oricine citește/recitește primul text publicat de Panait Istrati în Franța: *Nicolae Țiganu* („L'Humanité”, martie 1921) pricepe că jurnalistul și-a încheiat misiunea. De aici începe triumful prozatorului. Acest prim text în limba lui Hugo și Balzac constituie mai mult o amintire și un portret, „o evocare a unui personaj din portul Brăilei, care-l anunță pe uriașul din Comorofca, pe Codin”.

Ca în capodoperele dostoevskiene, în care finalurile de capitole nu au rol de zăvor, ci, dimpotrivă, sunt totdeauna deschise, te cheamă, te acroșează spre următorul -, acest prim eseu despre Panait Istrati este încheiat astfel: „Încercarea de sinucidere de la Nisa, din 3 ianuarie 1921, trebuie văzută în cod mitologic, ca o moartea ritualică, un *sfârșit al ziaristului*, și un *început al prozatorului*. Forțează mâna destinului, ajunge astfel la Romain Rolland care, la o primă lectură a unei povestiri, are revelația geniului.” La fel de original este și al doilea eseu închinat lui

Panait Istrati: „*Afacerea Rusakov*” - *între răsfăț și paria*. Fără a intra în detalii, se impune să precizăm că Viorel Coman consideră capitolul al treilea din *Spovedanie pentru învinși - Afacerea Rusakov sau U.R.S.S. azi* - capodopera volumului, care ar trebui citită ca o nuvelă specială, scoasă din ansamblul cărții. Piesă de rezistență în literatură antitolitară, acest text care evocă destinul tragic al lui Rusakov este plasat de Viorel Coman între romanul dintâi al lui Evgheni Zamiatin: *Noi și Ferma animalelor* de George Orwell.

După ce reliefează că *Afacerea Rusakov* conține un subiect de roman politic de primă mână, „oferit de-a gata, în stare pură (...) de realitatea sovietică, ceea ce îi sporește nu numai autenticitatea, ci și atrocitatea” -, arhitectul volumului *Provincia MAGNA* se dezlănțuie, cu frenezie bine temperată, într-o suită de conexiuni cu literatura sud-americană, română și europeană. Nu ne putem abține să nu cităm integral acest pasaj relevant prin sine însuși: „Situția lui Rusakov este unul dintre cele mai productive subiecte ce evocă omul în raport cu Puterea politică. Este una din temele cu cea mai mare frecvență în literatura Americii Latine sau în proza franceză din partea a doua a secolului al XX-lea. În forme ceva mai apropiate de parabolă, tema este prezentă și în literaturile est-europene sau sovietice. Ea va deveni «virală» în literatura română despre *obsedantul deceniu*. În romanele lui Marin Preda, Augustin Bușura, Sorin Titel (cel din *Lunga călătorie a prizonierului*), Petru Popescu (*Prins*) și multe altele sunt numeroase situații epice care reiau, fie în literă, fie în spirit, drama lui Rusakov. Scenariul este pur kafkian. Prima frază din romanul *Procesul* rezumă exact tragedia lui Rusakov: «Pe Josef K. îl calomniase pesemne cineva, căci fără să fi făcut nimic rău, se pomeni într-o dimineată arestat». Chiar dacă asocierea cu universul kafkian este o ciudată asemănare, sistemele totalitare de orice culoare sau nuanță nasc, fie în est, fie în vest, aceeași tragedie.”

Cel de-al treilea eseu dedicat titanului - pe cât de brăilean și român, pe atât de european și universal: Panait Istrati - ne invită la o călătorie prin tărâmul legendar al altor posibile izvoare ale capodoperei *Chira Chiralina*. Prima parte a viitorului roman era publicată în ediția din 15 august 1923, a revistei pariziene „Europe”. Acest moment memorabil este evaluat de Viorel Coman astfel: „debut excepțional, unul dintre cele mai tulburătoare din toată literatura română, dar și începutul unei cariere de scriitor de anvergură europeană care va dura doar 12 ani - în cod mitologic, *un an cosmic*, cum ar

Tiepolo - Imaculata concepție

spune Mircea Eliade”. Acompanied de prefața intitulată profetic *Un Gorki balcanic* - semnată de celebrul Romain Rolland -, prefață echivalentă cu o consacrare definitivă și un fulgător succes la public, acest roman este, azi, la 90 de ani de la apariție, „ușor neînțeles, așa cum îi stă bine unei capodopere”, glosează Viorel Coman, abia mascându-și un discret surâs în barbă.

În viziunea autorului *Provincia MAGNA*: „Brăila devine, prin romanul *Chira Chiralina*, un nou spațiu literar românesc. (...) Din perspectiva baladei populare *Chira*, Brăila este un spațiu-balama joncțional, cu tensiuni specifice, de înfruntare a două civilizații: cea românească, străveche, păstrătoare de valori morale, și cea orientală, dominată de aventură și pasiune.”

Până la romanele lui Panait Istrati - observă judicios Viorel Coman -, doar Constantin Sandu-Aldea mai plasase acțiunile unor nuvele și pe aceea a unui roman în preajma Brăilei. Dar Sandu-Aldea „mai mult cadastrează literar zona”, enunță teme și motive literare specifice literaturii de inspirație rurală de la începutul secolului trecut. De notorietate în epocă, proza lui Constantin Sandu-Aldea trece în penumbră, după cucerirea agorei literare de Panait Istrati.

Noile posibile izvoare de inspirație, pe care le întrevide istoricul literar din zorii mileniului al treilea sunt : 1. celebra romanță *Șalul negru*, scrisă de A. S. Pușkin în 1820, la Chișinău, în vremea surghiunului său în Basabia, poezie subintitulată „cântec moldovenesc”, dar în care se regăsesc atât litera, cât și spiritul unui cântec din zona Brăilei; 2. poema *Despre mica zână și tânărul cioban*, scrisă de Maxim Gorki în 1892, la Tbilisi, a cărei răsadire în limba română aparține lui Al. Philippide, sub titlul *Legendă valahă*. În finalul acestui eseu, Viorel Coman conchide că: „Tema căutării Chirei din Roman pare a fi o reluare și o dezvoltare a temei din *Legenda valahă*” -, după care enumeră o suită de similitudini.

De o densitate exemplară a ideilor originale și a conexiunilor convingătoare este eseuul care încheie capitolul dedicat lui Panait Istrati: *Chira c'est moi!*. Având încă un statut special în literatura română (roman neobosit, carte care se vinde bine), părănd a avea harul capodoperei -, *Chira Chiralina* a adus succesul formidabil al autorului la Paris, dar a circulat în România, răstimp de zece ani, într-o traducere vulgară, „într-o limbă caraghioasă și tâmpă” (Panait Istrati). „Cu excepția lui Mihail Sadoveanu - afirmă Viorel Coman -, ceilalți scriitori au acceptat cu greu ca fostul hamal din docurile Brăilei să devină celebru

la Paris, deci să dețină a rețetă a succesului literar necunoscută lor. (...) În acei ani, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu și Tudor Arghezi s-au impus chiar mai greu decât Panait Istrati”.

Autorul menționează că - după ce *Chira Chiralina* rămâne primul roman românesc devenit bestseller la Paris, într-o perioadă în care capitala Franței asigura bursa literară a Europei - doar trei alte romane scrise de români repetă destinul european al acestuia: *Ora 25* de Virgil Gheorghiu (1950), *Pădurea interzisă* de Mircea Eliade (1955), *Dumnezeu s-a născut în exil* de Vintilă Horia (1960). Panait Istrati se numără printre primii romancieri, din zona de sud-est și central europeană, care se bucură de notorietate în Parisul veacului trecut. El va fi urmat de Nikos Kazantzakis, Vaclav Havel, Milan Kundera, Ismail Kadare, cărora li se alătură și rușii Ivan Bunin și Alexander Soljenișin.

După ce redeschide - și, în fapt, după ce rescrie - dosarul romanului *Chira Chiralina*, ale cărui peceți vechi gâfăie de prejudecăți, Viorel Coman dă un just verdict dublu: 1. „Pentru prima dată romancierul român depășea istoria speciei literare, aproape fără identitate europeană, a romanului românesc.”; 2. „Este pentru prima dată când romanul nostru își extinde granițele epice spre Turcia, Egipt, Siria.”

Sigiliul, pe care Viorel Coman îl pune în încheierea demersului său analitic înnoitor, este cât se poate de trainic: „Francezii par a avea o anumită slăbiciune pentru acest tip de biografie teribilă salvată prin artă. De la primul roman al lui George Orwell: *Trăgând mâța de coadă prin Paris și Londra*, la Jean Genet, «sfântul gunoaielor» elogiât de Jean Paul Sartre și până la Henri Carrière, cel care a scris *Papillon*, sunt scriitori care au avut un mare succes cum avusesse odinioară Panait Istrati cu *Chira Chiralina*.”

Volumul *Provincia MAGNA* constituie, implicit, o meditație profundă despre Centru și Margine, despre Nemargini de gând și mântuire (prin Cuvânt/ Logos/ Dumnezeu), despre POLI-centrismul cultural ca spirit identitar specific fiecărui loc : *Spiritus Loci*.

Incitantă, în egală măsură, pentru ezoterici și pentru exoterici, ampla lucrare a lui Viorel Coman are (și) rol inițiativ, pe care autorul îl exercită cu subtilitatea celui ce jonglează cu fagurii Numărului de Aur, făcându-se că totul ar fi doar pură întâmplare. El ne oferă nu una, ci patru chei pentru templul tâlcurilor cu obârșii în vremuri imemorabile: două în prisma/ pridvorul volumul - *Miracolul Provinciei*, respectiv, *Fotogramele Orașului*, care pot fi considerate preludii la unison; și altele în dublul epilog deschid: *Nescrisele romane în așteptarea nenăscuților romancieri*, respectiv, *Brăilenii și Ștefan cel Mare „sub domnia iubirii”*.

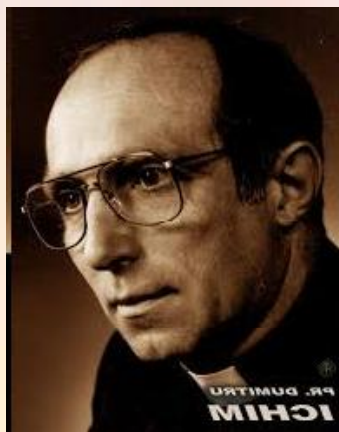
Stampe de epocă, suită magnifică de fresce vii, vibrante, eseurile din volumul *Provincia MAGNA* sar direct în inima cititorului inițiat, care - chiar dacă este inițiat - pare a se lăsa învins de setea de Absolut.

Ne place să credem că - ajuns la apogeul vârstei creației plenare - Viorel Coman a ostenit, în paralel, la trei opere fundamentale pentru el și pentru literatura română: a. teza de doctorat despre fascinantul povestitor și romancier Fănuș Neagu; b. studiul de referință *Provincia MAGNA* (despre 11 personalități exponențiale pentru mirificul Spațiu al Brăilei și al Dunării de Jos); c. tainicul roman, al său, despre „neamul de oameni” al acestui topos unic: Brăila, scris ca un exercițiu de respirație în deplină libertate - scris în ferestrele ploilor rodnice dintre zilele și nopțile de travaliu intens la cele două tomuri de rigoare academică incontestabilă: FĂNUȘ NEAGU, respectiv, *Provincia MAGNA*.

Tiepolo - Judecata lui Solomon

Dumitru ICHIM (Canada)

REGINANOPTIL, IZVANA

Din loc în loc stânjeneii
se urcă pe vârful degetelor
să o vadă mai aproape
pe regina nopții Izvana.
Din basm își coboară spre ei
privirea peruzei de ape
din care-a băut doar cicoarea.

Cât de mult o fi cântat
privighetoarea
până când i-a terminat,
cu scris caligrafic sprânceana,
cu peniță subțire ca visul?

Despre ce-o fi scrisul
regalelor rune?
Numai trandafirul sălbatic
tainei îi știe descrisul,
dar poartă sigiliul de rouă.
Il tremură-n lumină
de trei ori,
dar nimic mai mult nu ne spune.

ZBORUL ȘI SCRISUL DELĂSTUN

Ne-a văzut iazul
de la marginea pădurii,
cum stăteam mână în mână
ascultându-i vernilul tăcerii
neîndrăznit către grai
de nici o vioară.

M-a întrebat aseară,
pe când te așteptam
în ora verde, sub același ram,
cât de mult te iubesc?
"Poate, până în vârful cuvintelor,
sau poate chiar dincolo de ultima lor stea,
dar cum aş putea
măcar un singur strop din ea să-ți adun?
Iubirea nu-i oglindă
pe sine-n pescuire să se prindă,
iar dacă-ai vrea
o simplă fremătare din ea să înțelegi
ar trebui lecția-ntăia să cunoști
ce-nseamnă zborul și scrisul de lăstun.

GELOZIE

- Vezi,
lebăda trece cu capul în jos,
pentru că știe ce știe...
În visul pe care-l avui
astă noapte
se făcea
că tu adormiseși
pe umărul altui bărbat,
precum de prea multă lumină
o lalea.
- Ce dulce pari
când ești gelos!
Ai fi în stare chiar pe trandafir
să-l cerți
că sub rubinul rar țesut în fir
luna trecând azi noapte
prin arini,
pe trupul ei
de castă floare
și-a uitat
să-și ia cu el,
pe lângă sărutare,
adâncile suspine
de patimă și spini!
Îmbrățișează-mă!
În gelozia ta
atât de fericită mi-s!
Sărutului nu-i spune: nu!
Azi noapte am avut și eu un vis
Și-acel bărbat erai chiar tu.
Privește lebăda,
Știe ce știe cu fulgul ei
de șoapte...
Ne caută-n rotundul undeii,
din jumătatea visului
de-azi noapte,
de-aceea trece lin
cu capu-n jos
așa cum stăm îmbrățișați.
O-ntreb că știe ea ce știe:
Ce-aș face oare
de nu mi-ai fi atât de drag
și de gelos?

Mariana ZAUATI GARDNER (Anglia)

Măicuța

Mă jucam de-a v-ați ascunselea
înainte ca măicuța să plece-n oraș
Prințesa purta coroniță
din plastic și mărgelile lipite
Măicuța împingea landoul
cu frățiorul glăsuind mofturos
Măicuța era tânără, îmbrăcată de toamnă
Gândea cu voce tare
*Tânăra Jacqueline se joacă
de-a v-ați ascunselea
în iatacuri secrete
unde tapiserii agonizează de-a lungul
sălilor de așteptare,
cusute în petit point
După-prânzuri, cu mișcări lente
de dimensiuni, din alte lumi
în pregătire - pașiștile serii căutau
și scăpau vorbe de dor prin iatacuri
stejari flămânzi să ascundă
lebede muribunde de grip-aviară
pe ape putrezinde în canalele urbei
emoții uscate de voci iritate
în ecou de prin alte iatacuri -
o petrecere la aniversarea
zilei de naștere ar fi fost mai dorită
Nelinıştea măicuței ...
o zăpăcea
o gheruia în dimineața albastră
ziua se năștea indiferentă, cariată
gata să se-nece prin multiple
neașteptate erori și schimbări
documente treceau din mână în mână
în alea victoriană
pusă la păstrare pentru pietoni
alea pietruită ducea spre teii
proaspăt plantați cu tambururi
timid sub coroane de frunze
reclamând imunitate
vis-a-vis de adulți
În mintea ei măicuța
meșterea cai verzi pe pereți!*

Lucian GRUIA

SPERANȚA

După zeci de ani grei, de lectură năprasnică, încercări încrâncenate de a scrie versuri, perseverări nebunești, iluzii, amăgiri, disperări, arderi și stingeri, am publicat, în sfârșit, pe banii mei adunați cu multă trudă, lucrând în schimburi de noapte la depoul de tramvaie Dudești, din capitală, volumul de versuri SPERANȚA. Pe copertile Sale am reprodus fotografia color a unei lumânări aprinse în noapte. Editură mi-a fost LINIȘTEA.

Am dus-o fuga la librăria ILUZIA și am ocupat un raft întreg cu multe exemplare ale minunatei mele cărți, ba și în vitrină am așezat câteva, împreună cu un afiș mare în spațiul noutăților editoriale! Am așteptat cu înfrigurare câteva zile și tuști la librărie:

- S-a vândut ceva?
- Nimic bătrâne, nimic.
- Cum așa? E o carte foarte bună.
- O fi, dar lumea abia are bani pentru mâncare, nu și pentru cărți.

Am plecat foarte dezamăgit și am revenit după alte câteva zile, nu se vându-se nimic. M-am dus atunci cu cărțile lângă o tarabă cu zarzavaturi, la piață. Lumea zâmbea văzându-mi volumele pe masa pliantă, unii chiar le răsfoiau amuzați, cineva chiar a mărturisit că sunt frumoase, dar de cumpărat nu a cumpărat nimeni. M-am dus la restaurantul Uniunii Scriitorilor. Toți așteptau să le dăruiesc câte o carte, ceea ce am și făcut.

Apoi m-am dus la alte restaurante, de lux, dar nici un magnat nu a dorit să cumpere nici o carte.

Apucându-mă disperarea, am comandat la Serviciul de pompe funebre, un coșciug, mic, din mahon, căptușit cu dantele, mătăsuri și catifea numai bun să încapă cartea.

Am alergat la preot să-mi officieze slujba de înmormântare creștinească a SPERANȚEI. Am dorit să fie îngropată în pământul trupului meu, în piept, în locul coastei din care Dumnezeu a făcut-o pe Eva.

Spre surprinderea mea, preotul Posomorătu a acceptat, contra costului unei înmormântări obișnuite:
- Că doar tu te îngropi, nu-i așa?

- Desigur părinte, ce rost mai are să trăiesc fără SPERANȚĂ?
Mi-am pregătit un praznic de pomină, cu fripturi, vin din belșug, țuică
Și am invitat pe toți prietenii mei scriitori: critici literari, poeți, prozatori, directori de edituri etc
(ce dracu o fi cu ei că sunt așa înfometați? - m-am întrebat deseori, văzându-i la lansările de carte unde rad și sting tot, dar cartea n-o cumpără și nu o citesc chiar dacă o primesc gratis!)
Și preotul a început slujba citindu-mi stâlpii: Eminescu, Blaga, Arghezi, Coșbuc, Bacovia, Lorca, Rilke, Montale, Elytis etc
Apoi, m-am întins pe iarbă și fiecare a venit să de-a o lovitură de târnăcop în pieptul meu, în carnea mea întărită de vârstă și necazuri. Sângele curgea șiroaie, invitații râdeau, criticii loveau cel mai cu sete poezii se strâmbau de plăcere.
La început, mă durea îngrozitor, apoi tot mai puțin.
În sfârșit, cartea a fost îngropată în locul coastei scoase cu forcepsul după ce a fost fierăstruită cu drujba. Da, acum eram mulțumit, am încremenit senin, zâmbind.
Și s-a încins o petrecere pe cinste, toți dănuiau, mâncau și beau; vinul le șiroia prin bărbile neîngrijite, grăsimea fripturilor le mânjea mâinile.
După ce au obosit de înfulecat, cineva a rostit:

- Ce să facem pentru pomenirea poetului?
După o îndelungată pauză, o voce timidă a șoptit:

- Să-i citim un poem din SPERANȚA.

O clipă s-au uitat mirați unii la alții și au decis:

- Bine, să auzim:

Și cineva, urcat pe un scaun a citit.

S-a făcut liniște. După ce a terminat lectura, publicul a aplaudat:

- Frumoasă poezie, ia să mai citim una.

Și așa au citit toată cartea.

Apoi, fiecare a luat câte un exemplar și a plecat.

Sufletul meu privea detașat de lângă streșina casei.

Nu mai știu ce s-a întâmplat după asta, pentru că m-am înălțat.

Contemporary Literature Press
Editura pentru Studiul Limbii Engleze prin Literatură

BRITISH COUNCIL
UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN
The only online Literature Publishing House of the University of Bucharest

Contemporary Literature Press,
sub auspiciile următoarelor
foruri: Universitatea din
București, The British
Council, Institutul Cultural
Român și Ambasada
Republicii Irlanda,

Anunță publicarea
volumului
Amir Or

Let's speak you. Să te vorbim
pe tine.

Texte paralele.

Tradus în limba română de
Ioana Ieronim.

Editat și ilustrat de Bianca
Zbarcea.

ISBN: 978-606-8592-44-2

Contemporary Literature Press publică în trei limbi - engleză, română și ebraică - un volum de poezie europeană care adună la un loc poeți de prim rang: Amir Or, Fiona Sampson, Ioana Ieronim. Este un volum de poeme ale prezentului, scrise într-o limbă a cărei bogăție vine din istorie. Cititorul va descoperi în această carte o lume din care se trage Europa cu toate limbile ei.

Să te vorbim pe tine este redactat de o tânără masterandă în Traducerea Textului Literar Contemporan, care se pregătește să devină traducător profesionist de poezie și romane.

Lidia Vianu

Să te vorbim pe tine, de Amir Or, a fost lansată oficial pe 7 martie 2014, dar volumul poate fi consultat și descărcat la adresa de internet: <http://editura.mtlc.ro/amir-or-lets-speak-you.html>

Amir Or

Let's Speak You.

Să te vorbim pe tine.

Petre GIGEA-GORUN

Caricaturistul de talie mondială Ștefan Popa Popa's, un artist de geniu

Caricatura este prezentată, în *Dicționarul limbii române contemporane*, editat de Academia Română, ca fiind „*Desen care satirizează o persoană, o situație, un eveniment etc., prin sublinierea și exagerarea intenționată a caracterelor negative*”, iar caricaturistul este un „*artist care desenează caricaturi*”.¹

Fiecare dintre noi ne-am amuzat atunci când am vizionat o caricatură sau o expoziție de caricaturi, simțindu-ne bine față de cele văzute.

De regulă, atunci când ești însoțit de cineva, în doi sau mai mulți, simți nevoia de a le comenta, de a expune prin vorbe satisfacția pentru mesajul transmis prin caricatură.

Artistul, dacă este prezent la expoziția sa, citește pe fețele vizitatorilor impresia făcută la privirea exponatelor, a explicației sau dialogului și este bucuros când satisfacția nu întârzie să vină.

Sunt un admirator al caricaturii. În activitatea mea am avut posibilitatea să cunosc, să vizionez astfel de expoziții, atât în țară cât și în străinătate, ca unul care am avut posibilitatea de a vizita peste 50 de state.

Dar destinul a decis să cunosc pe cel mai mare caricaturist din România și printre cei mai mari din lume și anume pe **Ștefan Popa Popa's**.

Ne-am întâlnit de mai multe ori, la Craiova, la București, sau la Alba Iulia, ne-am apropiat și ne-am împrietenit.

M-a „onorat” cu mai multe caricaturi, albume și fotografii.

A devenit „*Cetățean de Onoare*” al Municipiului Craiova, iar eu, ca autor al volumului „*Cetățeni de Onoare ai Municipiului Craiova*”, a trebuit să-i prezint biografia, cu viața și activitatea ce a desfășurat-o în țară și peste hotare.

Am constatat și m-am convins că natura a fost darnică cu el în dăruirea talentului, fiind o personalitate de talie mondială.

Aș spune, fără să exagerez și fără să gre-

șesc, că Ștefan Popa Popa's este un artist de geniu.

De regulă, analiștii, evită să caracterizeze ca geniali, persoanele în viață, aceasta făcându-se, în cele mai multe cazuri, după plecarea lor în nemurire. Aceasta, din prudență, pentru a nu risca.

Eu, însă, consider că acum, în anul 2014, la cei 58 de ani ai săi, prin talentul său, prin ceea ce a creat și crează, artistul are aură de geniu.

Atunci când caracterizezi pe cineva că ar fi „*genial*” este o mare răspundere pentru acela care o face. Aceasta, pentru că activitatea, faptele, talentul, pregătirea, ca și manifestările în domeniu, trebuie să fie la nivelul cel mai înalt posibil, să fie, unanim recunoscut în plan național sau internațional, iar analiștii și criticii de specialitate să ateste valorile respective.

În ceea ce mă privește, în cele 45 de volume scrise și tipărite cu peste 18.000 de pagini, am prezentat și m-am referit la sute și sute de personalități naționale și internaționale, pe care le-am cunoscut în anumite împrejurări.

Doar pentru două personalități am afirmat că sunt artiști de geniu, dintr-o cunoaștere mai profundă și obiectivă. Unul este Sabin Bălașa, un pictor al romantismului cosmic și

al albastrului etern, iar acum convingerea mea este că Ștefan Popa Popa's are aură de geniu.

De regulă, contemporanii cu geniile se abțin să o spună despre cei ce sunt în viață, așa cum spuneam mai înainte.

Nici inventatorii, scriitorii sau actorii nu sunt scutiți de această sentință umană.

Să redau un exemplu. Se cunoaște că inginerul Iustin Capră este un inventator de notorietate. El a inventat primul rucsac zburător, fiind un aparat individual de zbor. Iustin Capră nu și-a brevetat invenția, în anul 1956, deși în România se acorda importanță mare mișcării de inovatori și invenții. Justin Capră a mai realizat un micro-autoturism numit „*Soleta*”, care consumă 0.5l/100 km, și al unei motorete, care funcționează cu acumulatori, având 37 kg cu 30km/h și cu o autonomie de 80 km. *Soleta 150 Ecor* are o greutate de 95 kg și este capabilă să parcurgă 100 km cu 0,5 litri de combustibil. Un alt model, *Soleta I.C.200* poate ajunge la 67 km/h. Aceste mașini nu au fost produse în serie iar inventatorului nu i-au fost create condiții de către stat pentru continuarea cercetărilor. A primit, doar pe data de 20 mai 2008, Premiul Dan Voiculescu, în valoare de 300.000 Ron, și a fost decorat, în anul 2008, cu „*Ordinul Național pentru Merit în Grad de Cavaler*”.

Statul român nu știe să valorifice invenții de mare însemnătate.

Autoritățile nu i-au creat condiții de cercetare și de valorificare a invențiilor, fiind doar menționat „*din când în când ce descoperiri a mai făcut*”.

Este bine, pentru societate? Nu, nu este bine!

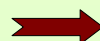
Sunt și alte exemple de invenții, care în timp au fost pierdute.

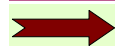
Dar să vedem cine este artistul Ștefan Popa Popa's.

Dacă statul ar fi înființat un Institut pentru caricatură, s-ar fi creat în România o școală puternică, condus de Popa Popa's, ceea ce

Gabriel Bratu, Ștefan Popa Popa's și Petre Gigea-Gorun, la o expoziție organizată la Muzeul de Artă din Craiova (23 oct. 2002)

ar fi situat România pe primul loc în lume, în acest domeniu. Nici acum, nu este târziu.

Ștefan Popa Popa's s-a născut la 11 Iunie 1955 în orașul Caransebeș, județul Caraș Severin. De mic copil a fost atras de desen, primele încercări ale sale au fost făcute la vârsta de 5 ani. La vârsta de 7 ani i se publică o caricatură într-un ziar local. O precocitate care avea să-și arate roadele în perioada următoare a vieții sale. A urmat Liceul de Arte Plastice apoi Institutul Politehnic Traian Vuia din Timișoara, pe care îl absolvă în anul 1980. Este absolvent și al Academiei de Arte vizuale din orașul Poitiers, Franța, unde se remarcă a fi un talentat caricaturist.

A început să participe la festivalurile naționale și internaționale.

Președintele Festivalului de la Coufolens, Henry Coursaget, i-a facilitat mai multe călătorii în Franța, unde a descoperit caricatura universală, fapt ce a determinat începutul carierii sale profesionale.

La Festivalul Internațional de Caricatură de la Saint Esteve din Franța, a stabilit recordul mondial de rezistență realizând 1527 portrete color în zece zile și zece nopți.

De menționat că, în anul 1995, își doboară propriul său record când a realizat 2772 de caricaturi color în zece zile și zece nopți.

Peste 200 șefi de state și șefi de guverne, au portrete semnate de Ștefan Popa Popa's.

În anul 1990 a tipărit primul său album de grafică satirică.

În activitatea desfășurată s-a întâlnit cu mari artiști desenatori ai lumii, precum Salvador Dali, Jerry Robinson (creator al celebrelor personaje de film „Superman” și „Batman”), Vasques De Sola, Plantu, Emerson, La Palma, Tim, Marchnoisne, Kruger.

La 17 octombrie 1995 a reușit să depășească recordul mondial de viteză într-o oră, ce a aparținut lui Emile Robin, caricaturist belgian care realizase 106 caricaturi într-o oră. Ștefan Popa Popa's a realizat 131 de caricaturi într-o oră, fiind declarat cel mai rapid caricaturist al lumii, recordul său fiind omologat în Cartea Recordurilor.

În cadrul Festivalului, publicul francez și presa franceză, l-au declarat drept cel mai bun caricaturist privind asemănarea dintre model și portretul realizat.

Astfel, André Bauer, ziarist, scria despre Ștefan Popa Popa's că „este o forță a naturii, este singurul om care a fost cu patru secunde mai rapid decât calculatorul”.

Este membru al Fundației pentru Știință și Arte a Academiei „Cita” din Roma și membru al Asociației Artiștilor Plastici (UNESCO).

A creat Academia „Popa's”, o școală românească de caricatură.

Este președinte de Onoare al Asociației Caricaturiştilor Români.

Ca președinte de onoare al Asociației Caricaturiştilor Români a organizat saloanele profesionale din țară și a înființat Muzeul Caricaturii la castelul din Macea (Arad).

Portretul lui Dali, semnat Popa's 95, este inclus în Muzeul „Salvador Dali”.

A fost invitat de Hassan al II-lea, regele Marocului, la Curtea Regală la galeriile Bab Rouach, în 1997 la Rabat-Salé.

A fost caricaturistul oficial la: Olimpiada de la Atlanta (1996), la Olimpiada mondială de șah de la Bled (2002 - Slovenia) și Palma de Mallorca (Spania - 2004), precum și la târgurile internaționale de la Berlin, Ingolstadt, Bruxelles, Paris, Veneția, Praga, Varșovia, Zagreb, etc.

A fost invitat la Festivalul Beethoven, Ringstrasse Gallery, Viena, Prater (1998).

A fost caricaturistul oficial al Summit-ului NATO de la București și Praga, în 2002.

A fost decorat de președintele Ion Iliescu cu Titlul de „Cavaler de Onoare” pentru merite culturale și a primit distincția culturală acordată de Academia Română în 2001.

Este „Membru de Onoare” al International Police Association, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România și al Asociației Caricaturiştilor Profesioniști.

Ștefan Popa Popa's este „Cetățean de Onoare” în 26 de orașe din România, printre care: Timișoara, Craiova, Cluj-Napoca, Caransebeș, Drobeta Turnu Severin, Slatina, Ploiești, Vaslui, Gura Humorului, Făgăraș, Bistrița, Zalău, Urziceni etc.

Este membru al Fundației pentru Știință și Arte a Academiei Române și membru de onoare al Academiei Cita din Roma, membru al Asociației Artiștilor Plastici Profesioniști (UNESCO).

Peste 200 de șefi de state și guverne din toată lumea au primit caricaturile lor, semnate POPA'S, printre care amintim: George W. Bush, Jacques Chirac, Silvio Berlusconi, Vladimir Putin, Gerhard Schröder, Madeleine Allbright, Aleksander Kwasniewski, Günther

Verheugen, Cristopher Hill, Romano Prodi, Jose Manuel Barroso, Dominique de Villepin, Ségolene Royal, Ahmet Necdet Sezer etc.

Iată cum prezintă Ștefan Popa Popa's, primirea ce i s-a făcut la sediul NATO din Bruxelles, unde i s-a organizat și o expoziție personală.

„La expoziția mea de la sediul NATO din Bruxelles m-am trezit cu tot staff-ul NATO să îmi pozeze pentru a obține o caricatură semnată POPA'S. Menționez că aceștia cunoșteau arta și activitatea mea. Rapiditatea în portretistică nu este făcută în detrimentul calității. De aceea am fost numit caricaturistul oficial al summit-urilor. Când fac un portret îl înțeleg pe cel din fața mea și apoi îl așez pe hârtie.”

Despre începuturile sale artistice și modul de manifestare al său în activitatea de caricaturist, marele caricaturist mărturisește:

„Primele manifestări artistice au fost la vârsta de 5 ani și au fost pe fețe de masă și cearceafuri. De fapt este un schimb energetic. În portret, ochiul reprezintă oglinda sufletului, iar expresia grotescă, respectiv caricaturală, nu este influențată de starea mea. În portret, harul Domnului reprezintă 99%. Reîncărcarea mea energetică reprezintă în continuare un secret. Ceea ce se întâmplă în social și politic în România mi se pare un lucru ciudat. Cea mai mare performanță a mea o consider Premiul Academiei de Arte Frumoase de la Moscova, iar cel mai mare regret este că n-am avut niciodată ocazia să-i ofer caricatura unui dictator.”

Notorietatea sa pe plan extern a căpătat consistență și aprecieri anonime prin prezența și participarea sa la saloane internaționale și expoziții de caricatură, ce au avut loc în mari orașe și capitale ale lumii.

În Europa, America de Nord, Africa și Asia, numele și opera lui Ștefan Popa Popa's se bucură de respect profesional, iar presa prezintă, cu obiectivitate și laude, talentul inegalabil al genialului artist.

Iată, câteva participări ale sale la saloane internaționale de desen și caricatură:

Montreal, Canada, 1979-1980; Bordighera, Tolentino, Pescara, Italy, 1980; Athens, Greece, 1980; Gabrovo, Bulgaria, 1980, 1983; Skopije, Belgrade, Yugoslavia, 1980, 1981, 1991; Beringen, the Low Countries, 1983; Moscow, Russia, 1983; Istanbul, Akseir, Turkey, 1983; Warsaw, Poland, 1987; Carioacas, Rio de Janeiro, Brazil, 1991; Lisbon, Oreire, Portugal, 1993; Trento, Italy, 1994; Smederevo, Yugoslavia, 1997; Galerile Regale Bab Rouah (Rabat, Maroc), 1998; Ingol-

O nouă întâlnire între Ștefan Popa Popa's și Petre Gigea-Gorun, la o importantă expoziție a artistului (Craiova, septembrie 2007)

stadt Germania, 2000, 2001; Ring Strasse Gallery - Prater Viena, Austria, 2000; Palatul Victoria (Guvernul României), București, 2002; Limoge, France, 2003; Belgrade, Serbia, 2006 etc.

La acestea se adaugă participările sale cu expoziții personale, fiind solicitat în fiecare an, cu insistență și interes.

Artistul român a devenit un nume cu rezonanță internațională, fiind mereu prezent la cele mai importante manifestări culturale organizate pe plan extern.

Este o mândrie pentru țara noastră că are un astfel de artist.

Il apreciem noi în țară și îi creăm condițiile necesare pentru atât cât o merită?!

Enumerăm, în continuare, localitățile unde au fost prezente expozițiile sale personale:

Confolens, Franța 1979-1985; Galeria Yomiuri Simbun, Tokio, Japonia, 1980; Galeria Huriviet Vakfi, Istanbul, Turcia, 1984; Galeriile „Szpilky”, Varșovia, 1987, Muzeul Caricaturii din Varșovia, Polonia, 1987; Budapesta, Ungaria, 1990; Saint-Esteve, Franța, 1990; Grupamma Confolens, Franța, 1990; Copenhagen Soro, Danemarca, 1994; Centrul Militar Național, București, 1994, 1995, 1996; Muzeul de Artă, Timișoara, 1995; Corniche, Sete, Franța - Coasta de Fildes, 1996; Voishe Dome, Yugoslavia, Belgrad, 1996; Muzeul Național de Istorie al Republicii Moldova (în prezența Președintelui Petru Lucinski), 1997; Ingolstadt, Germania, 2000-2005; Berlin, Germania, 2002-2004; Bruxelles, 2002-2005; RoumaziPres-Loubert (Limoge), Franța, 2003; Zagreb, Croația, 2004; Praga, Cehia, 2001, 2002, 2003; Corniche, Sete (Franța - Coasta de Azur), 1996; Radom, Polonia, 2004; Piața San Marco, Sala Bonviachi, Veneția, Italia 2005; Festivalul Internațional de la Saint Just le Martel, Franța, 2005; A 37-a Olimpiadă de șah, Torino, Italia, 2006; Galeria Proges, Belgrad, Serbia, 2006; Palatul Congresului din La Baule, Franța, 2006; NATO, Bruxelles, Belgia, 2006.

A semnat un contract cu Uniunea Caricaturistilor și Scriitorilor (S.U.A.) și a publicat în 144 de ziare și reviste importante din toată lumea: *Szpilsky* - Polonia, *Interpress Graphic* - publicat în 6 continente; *Domage*, *La Nouvelle Republique*, *VSD*, *Sud-Ouest*, *Centre Presse*, *Liberation*, *Charente Libre*, *L'Humanité*, *Canard Enchaîné* etc. - Franța; *Jez* - Yugoslavia; *Stîrșel* - Bulgaria; *Cearceaf*, *Huriviet Vakfi* - Turcia; *Daily World* - USA; *Hocipo*, *Magyar Hirlap* - Ungaria; *Yomiuri Simbun* - Japonia; *L'Afrique* - Congo; *L'Ecuatore* - Maroc; *Krokodil* - Rusia; *Carioca* - Brazilia; *Bargladet* - Dane-

marca, Eurolife, Globus - Croația NIN - Serbia.

La aceste expoziții prestigioase se adaugă și altele, menționate în continuare:

Muzeul de Artă, Galați, 1979-1983; UNESCO, Paris, 1979-1983; Atena, Grecia, 1980; București, Sala Dalles; Varșovia, Muzeul Caricaturilor, 1989; Saintes, Franța, 1989, 1990 cu CABU, PLANTU, WOZNAK, SERRE, LAVAL, MOSE, SOULAS; Budapesta, Ungaria, 1990; Saintes, Franța, 1989, 1991; Sainte-Esteve, Franța, 1991; Szeged, Ungaria, 1991; Muzeul de Artă, Timișoara, 1991; Centrul Militar Național, București, 1993, 1994, 1995.

De menționat că în prodigioasa sa carieră, o serie de filme și spectacole îl au ca protagonist pe Popa's, în următoarele țări: SUA, Canada, Franța, Danemarca, Yugoslavia, Ungaria, România, Republica Moldova, Polonia, Cehia și Germania.

Activitatea sa profesională a obținut peste 100 de premii în țară și peste 60 de premii internaționale.

Premiul I la Festivalul de umor - Brăila; Premiul I la Festivalul de umor - Timișoara, 1980; Premiul întâi la Salonul de umor - Vaslui; Premiul I la Festivalul de umor - Galați; Premiul I la Festivalul de umor Focșani, 1993; Premiul I la Festivalul - de umor „Mărul de Aur”, Bistrița, 1984; Premiul I la Festivalul de umor, Băilești.

Ștefan Popa Popa's, împreună cu discipoli ai săi, pe care i-a format în stilul său, au participat în țară în mai multe orașe ale țării precum Alba Iulia, Craiova, Târgu Mureș, Caransebeș etc când în aceste localități au fost organizate «Zilele orașului», la Concursurile Naționale de Epigramă ce s-au desfășurat în unele orașe cât și alte manifestări culturale-artistice de importanță națională.

La toate aceste manifestări, artistul român și elevii săi, au oferit în mod gratuit, la cerere, portrete ale participanților, un dar prețios și memorabil, aflate în ramă, în locuințelor acestora.

La manifestările ce au avut loc la Craiova și la Alba Iulia în anul 2010, eu, la cererea artistului, am prezentat publicului aspecte ale

vieții și activității sale artistice, pe care am făcut-o cu deosebită plăcere.

Acum, iată și câteva premii internaționale (dintre cele 60 premii primite), astfel:

Marele premiu UNESCO, 1979; Premiul I Tokyo, Japonia, 1980; Huriviet Vakfi Istanbul, Turcia, 1983; Moscova, URSS, 1987, Premiul Academiei de Arte Frumoase; Belgrad, Jez-Serbia, 1985; Medalia Muzeului Caricaturii din Varșovia, Polonia, 1987; La Marianne, Saint-Esteve, Franța, 1990; Hocipo, Budapesta, Ungaria, 1991; Premiul pentru cea mai bună caricatură, China, 2002; Trofeul Festivalului Argilei pe tema caricaturii la RoumaziPres-Loubert, Franța, 2002; Premiul *Golden Smile*, Belgrad, Serbia, 2006.

În fața expozițiilor sale, eu cu Ștefan Popa Popa's, am comentat și făcut aprecieri în legătură cu activitatea unor personalități, acum aflate în portete, pe care le-am cunoscut amândoi, cum sunt Jacques Chiriac, Francois Mitterrand, George Bush, Ségolène Royal ș.a. În general, aprecierile noastre erau la fel iar rememorarea lor, ne aducea în față timpul cu perioada în care i-am cunoscut, în ipostaze diferite. Fiecare purta cu el un album cu amintiri, păstrat cu respect și duioșie.

Eu, în activitatea pe care am desfășurat-o, cred că, m-am întâlnit cu peste 600 personalități internaționale din care 43 de șefi de stat și de guvern, miniștri de Externe, de Finanțe sau de Comerț Exterior, înalți reprezentanți ONU, ambasadori reprezentând țări din toate continentele lumii, caricaturi ai unor organisme financiare și economice internaționale, etc.

Unele din aceste personalități enunțate mai sus, sunt descrise pe larg, în cărți ale mele cu memorii și amintiri.

Despre viața și activitatea artistului Ștefan Popa Popa's, s-au scris numeroase articole, prezentări și aprecieri semnate de personalități de seamă, scriitori, cronicari și critici de specialitate.

La 10 iunie 2003, acad. Eugen Simion, în calitate sa de președinte al Academiei Române, a scris:

Unul care cunoaște (și cine nu știe spațiul cultural european?) portretele/caricaturile românului Ștefan Popa Popa's nu-și poate imagina că acest cu adevărat mare portretist, în imaginația lui, liric, în momentele sale de creație, este un excelent pictor și un mare specialist în icoane. Am în casa mea câteva dintre picturile și icoanele lui și tot timpul când mă uit la ele spiritul meu devine melancolic. Mă simt cum îi plăcea lui G. Călinescu să spună: «Să fii bine mâinile spre cer».

«Pomi și flori, care sunt contrari pei-

**Ștefan Popa Popa's și
Petre Gigea-Gorun comentând
(2008)**

sajului meu, a vieții mele prezente (peisajul unui oraș apocaliptic) care îmi înmoaie sufletul și melancoliile cum am spus eu, sufletul meu». Supriza e și mai interesantă să descoperi icoanele lui... ele prind pe lemn chipul unui Hristos, care surprinde canoanele unei iconografii bizantine care ia asupra lui tristețea lumii. Un ton de profunzime (aș spune: suferință întunecată de profunzime) este să fie imediat observată. Unde este caricaturistul care mișcă liniile pentru a ne da fețelor noastre perspective comice? Popa's este capabil să picteze în icoanele sale întunericul, cimitire, părțile ascunse ale omului, de aici înțelegem că I. L. Caragiale a avut dreptate când a recunoscut că el, un ironic, un satiric, autorul mitic, este de fapt un sentimental.

Adăugând la circumstanțe, am putea spune că fiecare mare caricaturist este în așteptare un pictor de icoane, vrând să picteze fața Domnului Nostri Isus Hristos. Din timp în timp, Popa's (care deține recordul ca cel mai rapid caricaturist din lume) dezvăluie un pictor de icoane. Finalitatea lucrărilor sale este clar văzută și... Plăcută.

La rândul său, Thierry de Montbrial, fondator și director al Institutului Francez de relații Internațional, spune: «Popa's este un foarte mare artist care a participat încă de la debutul acestor reuniuni „Penser l'Europe”. Are un talent uimitor în caricatură, în modul de a găsi trăsăturile fizice și de a scoate în relief latura umană. Cred că putem să-l considerăm cel mai bun caricaturist contemporan, dar ceea ce mă frapază este viteza sa de execuție, care este de-a dreptul uluitoare.”

Academicianul Răzvan Theodorescu, fost ministru al Culturii, prezintă în sinteză, o caracterizare obiectivă a lui Ștefan Popa Popa's, cu care noi, care îl cunoașteam pe marele artist, suntem de acord:

„Este un rege al caricaturii, incontestabil, desigur cel mai cunoscut de pe mapamond, și acest lucru este pentru mine o mare bucurie. Are simț, are vervă, persoanele șarjate de el se recunosc imediat, chiar dacă sunt mari personalități ale lumii. Popa's face practic pentru România un imens serviciu, și faptul că este omul care desenează mai repede decât umbra sa, îmi place formula acreditată de francezi, este remarcabil. Ceea ce a făcut pentru colocviul «Penser l'Europe» care a întrunit mari personalități importante din întreaga Europă este o formulă de marketing cultural de cea mai bună calitate. Mă bucur că este alături de noi pentru că în felul acesta voi avea două lucrări, caricaturi-portrete, ceea

ce este deja o avere.”

Ștefan Popa Popa's este simpatizat de presa românească și cea străină. Ziarele locale îl preferă și se simt onorate că pot să-i ia scurte interviuri. Este mereu pe drumuri, de la un oraș la altul atât în țară cât și peste hotare. După cum mărturisește, se simte bine unde merge fiind primit cu brațele deschise, mai puțin în orașul Timișoara unde locuiește.

După cum spunea ziaristul oltean Ion Jianu, el este „genial la Paris, incomod în România”. La Craiova, este primit cu căldură și entuziasm ca „rege al caricaturii” iar cotidianul francez „Le Monde” i-a catalogat ultimul său album, drept genial”.²

În luna octombrie 2008, a fost la Slatina la Festivalul „Oltenii și restul lumii”, apoi la Craiova, de zilele orașului, după aceea, la Deva, continuând periplul său la Dresda, Bruxelles și Nürnberg, cum spune chiar el, fiind „mereu pe drumuri”.

I-a plăcut, totdeauna la Craiova fiind primit „cu interes și căldură, aici, la Muzeul de Artă venind să-l vadă, lume multă și bună, oficialități”.

Fiind „îmboldit” cu întrebări, artistul român spune că a portretizat (până în 2008) „109 șefi de state, 240 de șefi de guverne, câțiva regi și chiar, câțiva, mă rog, dictatori. Un portret de-al meu a ajuns la Hugo Chavez, așa cum și pe biroul lui Saddam Hussein, când a fost arestat s-a aflat un portret al său, semnat de mine”.

Tot cu acest prilej, referindu-se la întâlnirile sale cu oameni de seamă, mărturisește:

„I-am avut în fața mea pe cei mai importanți oameni ai lumii. Fiind caricaturist oficial al summit-urilor NATO, sunt foarte familiarizat cu greii lumii.

Dacă aș aduna șefii de state pe care i-au avut în față Ceaușescu, Iliescu și Băsescu, ei nu au avut atâția câți am avut eu privilegiul să cunosc și să portretizez. E suficient și relevant să vă reamintesc ceea ce a scris „Le Monde” despre el: „genial”. Mi se pare unic, deoarece nu cred că mai există artist care să fi avut în față atâția grei ai lumii.

Discuție interesantă între Ștefan Popa Popa's și Petre Gigea-Gorun, în „Cabinetul Brâncuși” (2009)

Un critic francez ar spune că toate desenele mele, puse cap la cap, ocolesc globul pământesc pe la Ecuator de câteva ori”.

Ștefan Popa Popa's a fost numit candidatul oficial al summit-urilor la 23 de ani. A fost la Praga, la Davos, la București, la Baule.

Când îi făcea portretul unui șef de stat și-i oferea originalul, artistul român, făcea o fotografie împreună cu acesta.

Prima fotografie pe care a făcut-o în acest fel, a fost cu Ban Ki-moon, secretar general al Organizației Națiunilor Unite (ONU).

Întrucât la masa lui de lucru veneau mai multe persoane odată, ca să-i facă portretul lui Barroso, a trebuit să renunțe la Sarkozy, președintele Franței.

În legătură cu reacția acestora, la vederea portretelor făcute, Popa Popa's ne spune:

„Ban Ki-moon a spus că, din momentul în care și-a văzut caricatura, să-l consider unul dintre cei mai importanți fani. Barroso a zis că în birou are un singur portret, caricatura pe care i-am făcut-o eu, pentru că el o consideră mai reușită decât realitatea”.³

Genialul artist este mai cunoscut în străinătate decât în țară iar în ceea ce privește orașul Timișoara unde locuiește, dar care îl ignoră, rareori iese din atelierul său pentru a merge în oraș.

Iată cum caracterizează el, la minut, câteva personaje cărora le-a făcut portretul - caricatură: „Privirea lui Putin arată putere și stăpânire de sine”.

În legătură cu George Bush, junior, el declară: „Să fiu sincer, nu mi-a plăcut nici odată. E un om cu două fețe.”

Despre Sarkozy afirmă: „Mă abțin. Nu mi-a plăcut. Nu-mi transmite niciun sentiment pozitiv când îl „citesc”, cum îmi place mie să spun”.

Despre Gordon Brown, spune că e „un jovial, dar un lord”.

Cu privire la Traian Băsescu, crede că „Păcat că nu ascultă de oamenii din jurul lui, că l-ar dirija mai bine” iar despre Popescu-Tăriceanu că e „un om care a avut o educație aleasă, neavând prea multă cultură”.

Caracterizându-l pe Ion Iliescu, el afirmă: „Este un adevărat politician. Cred că este un om sincer. Are o privire de om bun. Eu nu-s un adept. Dar mi s-a părut că e cel care a furat cel mai puțin.”

Pe portretul tipărit al cărții NOSTRADAMUS SAID..., Ștefan Popa Popa's a scris pentru mine: „Excelenței Sale Ambasador Petre Gigea”, semnând și punând data de 24.10.2009.

Fiind prezent la Expoziția caricaturistului craiovean Gabriel Bratu, într-un interviu,

Popa Popa's, printre altele, a declarat:

„În arta contemporană, Gabriel Bratu reprezintă un nume de marcă, iar în peisajul caricaturii românești rămâne un nume de referință, prin simplitatea desenului și complexitatea ideii. Raportul idee-desen, la cei 60 de ani de artă ai Domniei Sale este unul în care caricatura contemporană are mai multe puncte de plecare în toată splendoarea ei”.⁴

La 7 octombrie 2010, Valentin Ciucă, critic de artă, prezent la expoziția lui Ștefan Popa Popa's, a declarat pentru presa locală:

„Ștefan Popa -Popa's este aproape de necomentat. În fața lui ai senzația pe care o ai în fața unei opere absolute, în care cuvintele se blochează și ai un sentiment de încântare. În raport cu oamenii de valoare te simți minunat, în timp ce în raport cu o nonvaloare te simți frustrat. Prezența lui Popa's în societate echivalează cu un fel de terapie, terapia prin umor. Cunoscuți mulți caricaturiști, dar el este atât de devotat și ingenios în soluții plastice în care tratează raportul dintre real și o caricatură. Popa's nu desenează pentru a îngroșa formele ci pentru a găsi sensurile. El este un om dăruit celorlalți cu o conștiință artistică proprie și simte că are vocația celui care arată multora dintre noi lumina, într-o noapte socială care din păcate ne marchează.”

Cu patru ani mai înainte, la 28 noiembrie 2006, în ziarul francez „La Voix du Nord”, care a semnat CH.D. articolul „Popa's cel mai rapid caricaturist din lume”, a scris:

„Săptămâna trecută, Ștefan Popa, așa zisul Popa's, cel mai rapid caricaturist din lume, a vizitat Lille.

El s-a oprit la comunitatea din cartierul Vauban Esquermes, spre marea încântare atât a copiilor, cât și a adulților ale căror portrete le-a desenat în timp record. Fără a lăsa posibilitatea de a alege mult, te cheamă să stai în fața lui și se uită direct în ochii tăi. În doar câteva secunde și câteva trăsături de condei, portretul îți este gata. Deosebit de real chiar dacă este doar o caricatură. Acest român Ștefan Popa Popa's, omul care poate desena mai repede decât umbra lui, a fost în cartier în această miercuri.

Pe un panou lângă caricaturist, o diplomă îi atesta talentul nemărginit: „Cartea Recordurilor certifică faptul că domnul Ștefan Popa deține următorul record: 131 de caricaturi într-o singură oră, care seamănă perfect cu modelul ales [...] 17 Oct. 1995”. Recunoscut la nivel mondial în

domeniul său, a desenat portretele lui Bush, Putin, Chirac, Berlusconi, Prodi... Cele mai recente portrete sunt cele ale lui Jose Manuel Barroso și Dominique de Villepin. Săptămâna trecută Popa's a luat parte la o expoziție organizată în campusul din Lille 1, la Villeneuve d'Aseq. Dar miercuri, cei care au avut parte de compania sa au fost tinerii din centrul de agrement de pe strada Roland nr. 77. Membrii comunității acestui cartier, animatori, președinte și directorul, fiecare a avut propriul său portret făcut... inclusiv Gerard Minet, președintele Ligii Drepturilor Omului din Nord. „În curând intenționăm să expunem aceste portrete”, explică Malika Rakem, directorul comunității. Vizita lui Popa's a fost posibilă datorită lui „Printemps roumain”, una dintre asociațiile comunității. Popa's a sperat să adauge, joi, la colecția lui și pe Valery Giscard d'Estaing, care vizita atunci Lille.”

Tot în Franța, unde Popa's este foarte cunoscut și apreciat, la 9 octombrie 1995, în revista de satiră și umor „Le canard Enchaîné”, una dintre cele mai virulente, Alain Grandremy, în articolul „Popa's este un as”, scria:

„Ștefan Popa Popa's nu este mulțumit cu faptul că el desenează mai rapid decât umbra sa: el prinde asemănarea precum alții frigul, dar nu este niciun vaccin care să-i protejeze victimele de puternica „lovitură” a creionului său. Ochiul său este fără milă, dar el, sufletist și generos, de aceea potolește „împunsătura” cu atingeri de creion sau culori. Desenul îl animează și subiectul prinde viață. Portretele sale au capuri mari, dar portretul - un privilegiu al personalității sale - continuă să fie simplu.

Dar Popa's nu se limitează la a desena portretele personajelor importante ale lumii. Arcul său are mai mult de o săgeată ascuțită - tot așa precum Ingres are mai multe coarde la vioară! - în desenele sale cu tentă politică sau socială, Popa's redă o viziune lucidă a umanității noastre crude.

El ne face să râdem - este și un umorist. Dar deasupra tuturor, el ne face să gândim. Îi ofer o strângere de mână.”

Ștefan Popa Popa's este prezent în mai mulți ani în Franța, unde se simte la el acasă.

În anul 2010, la Angouleme, Președintele de Onoare CIOFF-UNESCO, Henri Coursaget, declara cu simpatie nedisimulată.

„Ce părere am despre Popa's? Nu am pareri, ci o certitudine: este un câștigător, un adevărat campion al lumii, în acest spațiu al graficii și caricaturii. Un om de acțiune, rapid, chiar foarte rapid, deținător al unui record indiscutabil, 131 caricaturi într-o oră, este fără îndoială de admirat. Noi, francezii, facem acest lucru cu mândrie.

Românii ar trebui să facă la fel și de ce nu, mai mult. Este român, este un model, un ambasador cultural care trebuie estimat și încurajat. Caricaturiștii francezi și nu numai sunt onorați să aibă un coleg și un rival de o asemenea calitate. Am avut marea șansă să fiu contemporan cu el și de ce nu chiar prieten. Și, unui prieten, îi dorești să fie efemer (veșnic)! Șarjă amicală? Accept! Oricând. Popa's o merită cu vârf și îndesat.”

Ștefan Popa Popa's este nemulțumit că valorile românești nu sunt apreciate în țară. Autoritățile supreme cât și cele de resort par uneori indiferente și nu fac prea multe pentru promovarea lor pe plan mondial.

„România a produs mari genii pe planeta asta. Din păcate, multe premii Nobel sunt produse în România, dar cei care le-au produs nu au fost considerați cetățeni ai României. Palade este cetățean american, Herta Muller are cetățenie germană. Nu ar trebui să ne punem problema, ca români, ce dracu' se întâmplă? Dacă ne-am promova valorile afară, nici nu ar mai fi nevoie de politicieni care să conducă această țară.”

Desigur, cu greu poate fi contrazis în ceea ce spune. Noi, românii, trebuie să facem ceva. Ce anume?! Ceea ce fac și celelalte țări care își încurajează și își promovează valorile de excepție. Ori, genialul Ștefan Popa Popa's, merită acest lucru.

Despre Ștefan Popa Popa's, un artist patriot, un cetățean onorabil, un om de geniu, ar fi multe de spus și multe lucrări ale sale de reprodus, de înmănușat și puse la dispoziția publicului românesc și de pretutindeni.

Dar, eu mă opresc aici, îndeplinind un angajament de-al meu, spus public în anul 2010, la Alba Iulia, când susținându-l public, am spus că într-o carte a mea viitoare, îi voi rezerva un capitol lui Ștefan Popa Popa's, în semn de admirație și prețuire, ca un drept ce i se cuvine pentru talentul său inegalabil, un semn prietenesc de respect și dragoste.

¹ Academia Română: *Dicționarul limbii române literare contemporane*, 1955, vol.I, p.338.

² Ion Jianu: *Genial la Paris, incomod în România*, Gazeta de Sud, 25-26 octombrie 2008, p.6.

³ Petrișor Obae, Popa's: *Persistă hamalerita și jegomanismul*, EVZ, 12 August 2008, p.12-13.

⁴ Cuvântul Libertății: *60 de ani de bucurii dar și de zbucium*, din 20 octombrie 2008, pag.11.

Daniel MARIAN

Nichita Danilov

Fiu al omului pentru care Ora din Secolul XX bate în Alt secol

De făcut tot ce se poate, într-o lume care e așa cum e, de multe ori mai mult moartă decât vie, de parcă tocmai am trecut pe la parastasul ei, și urmează pomana. Iar dacă lumea se vede că nu e bună, sau chiar nu mai e deloc, atunci trebuie alta. O modulație de spațiu sau de timp, ar putea fi de ajuns; un grăunte de curaj cât să privești în jur tocmai din ochiul tornadei, pentru a vedea lucrurile așa cum sunt, și nu cum se lasă ele văzute pentru că așa vor.

A fi în contratimp cu orânduiala aceea împăciuitoare care multora li se potrivește bine ca frac, ca joben ori ca jilț. A nu lua în seamă mai nimic din ceea ce pare poruncă dar nu e decât minciună pentru mers strâmb mai departe... „Am murit când/ Dumnezeu nu se născuse încă și m-am născut când/ Dumnezeu era deja mort!/ Secolul/ XX era pe sfârșite./ Marquez scrisese/ un veac de singurătate,/ Nietzsche -/ Așa grăit-a/ Zarathustra,/ Omul puse pasul pe lună./ Din cer se prăbușeau/ îngerii morți!/ La orizont se vestea/ un al treilea război mondial./ Einstein murise/ și/ Dumnezeu era deja mort!...” (Secolul XX).

La ce mai trebuiești când s-au întâmplat cam toate care trebuie să se întâmple? Pentru că luate de la capăt, pot fi și altfel, pentru că nu asta trebuie neapărat să fie fața și taina lor. „Ora” lui **Nichita Danilov** se întregeste minut de secundă, după cum pâraiele din ploaie de picur. Îmbrățișarea ca un descântec, atingerea terapeutică a lucrurilor, în timp ce te confunzi cu propria ta

umbră, pot fi un soi de nou început... „Mâna mi-o întind peste lucruri, cu degetele mele închid pleoapele fiecărui lucru bolnav./ Mă înalț din întuneric și în propriile mele adâncuri pier !/ „Sunt cel care sunt!”/ Pașii mei nu lasă urme pe drum,/ nici o oglindă nu păstrează/ imaginea mea!...”

Nesfiala de singurătate te poate apropia tot mai mult de tine, în timp ce tu pe tine căutându-te, prin simpla speranță că te vei afla, de fapt afli că însăși aceasta poate fi numită existență: „...„Sunt cel care sunt !”/ Seara mă simt ca un cer/ iluminat de tristețe,/ noaptea mă las dus de valuri/ spre mine ca spre/ un ultim țarm./ Nu intru pe nici o ușă, în nici o casă nu vin, // în nici un suflet o mă cobor./ Nicăieri nu mă aflui,/ nici în lăuntru meu nu mă găsesc...”

Dintr-o dată, toate zbaterile încep să capete un sens, undeva se produce o scânteie, un bigbang sare din teorie în cea mai clară, orbitoare și asurzitoare împlinire în concretul greu de pronunțat și imposibil de măsurat: „... Sunt tristețea cea mai vastă,/ cel mai dureros extaz./ Bucuria

ce crește din mine/ nu va ajunge niciodată la cer./ Cu disperare mă revărs,/ țâșnesc din sinea mea/ spre lucrurile îngrozite din jur,/ dar pretutindeni sunt/ Eu!...”

Îți dai seama oarecum inițiativă ce lipsește, abia când obiectualizezi de-a binelea imaterialul acela blând pe care îl bănuiai demult dar până acum nu l-ai întâlnit, deși e mereu în preajma ta, mult mai viu decât tine, mai vrednic decât oricare altă formă de înfățișare pe care ai putea-o ști vreodată, în afară de Dumnezeu desigur... „îngerul meu tămăduitor/ n-are aură, nici aripi./ Îmi pune degetul pe rană și-mi spune:/ „Exiști,/ Danilov, exiști?”// „Exist, exist, îi răspund./ De mai bine de un sfert de secol// nu fac decât să exist.” „Atunci fii mai sigur de tine și există cu adevărat!”/ „Exist, exist îi răspund.”/ „La vârsta ta, eu eram altfel, îmi spune./ Tu parcă n-ai sânge în vene,/ n-ai viață, n-ai demon.”/ „Exist, exist, îi răspund./ De mai bine de un sfert de secol/ mă străduiesc să exist.”/ „Atunci caută-ți cealaltă jumătate a ta/ și există cu adevărat!”/ „Cealaltă jumătate a mea/ a rămas dincolo./ Dincolo,

îi răspund./ Du-mă în alt timp, în alt secol!” (Alt secol).

Începi să prinzi esența firii până într-acolo încât nu te mai înspăimânți din orice, nici măcar atunci când vezi bine că se petrec lucruri crunte, le dibuiești un alt rost și le dai un alt înțeles, într-o altă înfățișare. Cum te rostogolești printre îngeri, în noul tău orizont surprinzi un regretabil accident și treci mai departe înlocuindu-ți în memorie fatidicul cu nonșalantă voia sorții: „Stau trei îngeri decapitați la capătul unui peisaj galben./ Peste ei pică seara./ Primul e verde ca iarba, al doilea roșu ca focul, al treilea vânat ca luna./ Capetele le-au căzut la pământ și acum în jurul lor crește iarba, al doilea roșu ca focul, al treilea vânat ca luna./ Capetele le-au căzut la pământ și acum în jurul lor crește iarba./ ... / Perechi de îndrăgostiți în jurul lor au făcut un cerc și dansează în iarbă...” (Arlechini la marginea câmpului).

Până la urma, „Fiu al omului” fiind, Nichita Danilov admite aceasta cu oarecare dezamăgire venită la coborârea pământeană din astral. Dar, tot rămâne acel drum mai departe, nu se știe încotro, poate înapoi în astral, într-o altă și altă construcție, pentru că nu are sfârșit... „Peste tatăl meu trist cade umbra și tata co-sește. În urma lui mama strânge snopii cosiți./ Li se prelungeste umbra pe pajiștea arsă./ Mă pri-vește tata din urmă și-l simt, dar nu-mi întorc spre el fața./ O aud pe mama cum mă strigă din urmă,/ dar nu-mi întorc fața./ O, fiu al omului, fiu al omului/ Nimic, ni-mic.”

Tiepolo - Rinaldo abandonând pe Armida

Dan SANDU

Versuri

BT

Să ne gândim și la cei
ce n-au primit bun de tipar
nescareva păuni
străini de timpur
se odihnesc în sceptr
deși regretele lor
n-au apărut niciodată în șpalturi
gâtuind cineva delicat cucuta cenzurii.

CÂNTEC DE PRIETEN (6)

„Cel mai bine visul se
limpezește cu iască” -altoit
mai apoi într-un cânt de cocoș
- golul acesta din inima
mea este chiar Domnul -
cumpeni apoi obosite ațipesc
întru noi
ne mai smulgem din prieteni
ne mai despărțim puțin -
- azi ei pentru mine -
Până când? Până când?
(scuzați-mă, acest poem trebuie lăsat
neterminat).

CÂNTEC DE PRIETEN (2)

Lui Nichita

Pentru că
nu mai zâmbești a râde
plăpând mag de lumină
dalb de pribeag
Pentru că
în ziori de ziuă
ne-ai fost sfătuit să pășim mai domol
când mierea și-a mai lăsat din puteri
prin bordeiele noastre de suflet
în plin contur ca de sprânceană
și deșertăciune
și s-a mai perindat în zei
cu degetul pe buze
desigur tot în limba română
cu sângele de-un neam
cu gestul de tăciune
Pentru că
pumn de plumb s-a scuturat în noi batista
(și am s-o fac scăpată)
nemângâiată piatră feciorită
neîndoelnic teama de cele vămi brumate
Pentru că
vinovățit regescul epitaf
ți-a pângărit conacul de uitare
se face foame de pustiu
ceva ca focul arselor prigorii
nedeslușite clar la chip
Pentru că
te pătrund cenuși îngemănate

cu ziduii din carnea tulburatului popas
același Doamne mai mereu
sub răzvrătiri de muguri
fără liman de limpezire
uitând durerea-n palme plânse
adulmecând cu frunțile județ de-apoi
Pentru că
n-au somn în somnul tău
din cancelarii cronicarii
ciunțiți de Proasta
mai cu bărdițe de-ntuneric
mai cu harapi de coasă
(cred c-ai rămas și tu uimit)
Rogu-te lasă-mă
să nu-ți pot uita icoana
cea făcătoare de minuni
și tot în limba română
vezi, arbori de tămâie
fumegă rana aproape-n fiecare zi
Rogu-te lasă-mă.

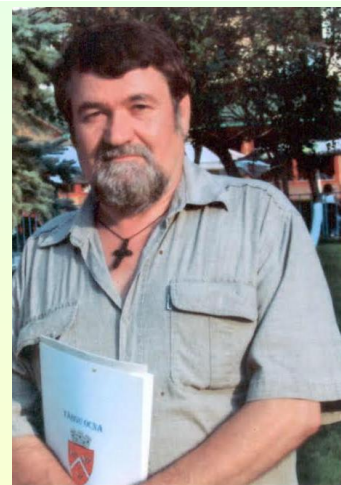
CÂNTEC DE PRIETEN (3)

În amintirea Părintelui Fănică

Am să te strig în felul
meu desculț cu vorbele lăsate la picioare
Și totuși cine te strigă Părinte și-n
suflet cu ochiul îți bate - e luna cu pașii de
păslă tușind înfundat și-
aduce să umbli cărări întristate
limpede timpul cu chipul
livid grăbește în nopți de veghere
nu-i vremea Părinte nu-i Vremea
să cânti poema luminii ia-
ți jalea de mână și pleacă-ndărăt
despărțirea de lut
furișat ca o toamnă pe numele tău
N-ai crezut nici o clipa nici
eu ziorii de ziua pe umerii tăi
de necrezut ești
mătasea gândului meu
„căci astăzi plânge poetul
când Dumnezeu îi pune mâna pe creștet”

CÂNTEC DE PRIETEN (4)

Și-am să te cinstesc, prietene,
cu vorbe noduroase, troienite,
peste limbi de piatră suitoare,
mirosind a miere și a liliac,
înglodate-n zahăr de dulceți bătrâne,
mai ades de unde toată minciuna
a spălat cugetul de orice stea căzătoare,
ca să afli și tu cum se sting împărații
și noi
și prietenia deprinsă cu amăgeli tocite,
prea lesne știute.

CÂNTEC DE PRIETEN (5)

În zodia Cuvântului,
Lui Mihai Drăgan, apostolul.

Din hrane schilodii și strune reci
Ne-om înfrupta făptura, ist chip de jinduire,
Căzând abraș, târăș de ciung pe reci poteci -
Dorit prinos iubirilor din fire.
Și n-om mai istovi lumina
Când iată, vai, icoanele de spaimă
Cum cată drept, în pântecoasă vina,
Suspîn de mântuire și de faimă.
Cu pustiiri de cânt icoana ți-o desface;
Mult m-ai uitat și fără veste -
Ca apa, moale inima-n rusalce,
Îndealmintrelea, poveste fără de poveste...
Bag seama, între noi, arginturi și rugine:
Să crezi! Mă doare după tine!

CÂNTEC DE PRIETEN (1)

Cine mă strigă din fântâni amăgite,
Cu glas de rugină șoptită?
- Aburit călător, petrecut după umbră,
Arar, călăuză de veghe
Și plâns de cocoră sub săbii...

Cine mă strigă din ciute bolnave,
când aripa sângere zboruri?
- Amurguri rănite cu spaime,
Culorile nunții din plai,
Vămuire deșartă...

Cine mă strigă-n cocoși de-ntuneric,
Tulpină de somn rătăcit?
-Sunt semne
Că paseri cuvântă lumina,
Tristețea pornită corăbii...

CÂNTEC DE PRIETEN (7)

Era să-ți zic la revedere
dar îți zic - la vară -
ești singur ca o duminică
decisivă în viața
lui D.S. - tinerețea lui
oploșită în zeci de mansarde
iubirile lui disperate
prin potopul de lacrimi
ale ciumeților de București.

Jean BĂILEȘTEANU

Sub puterea cuvântului

Nicolae Bălașa nu se află la prima carte pe care o publică. Experiențe, încercări și reușite își găsesc expresia în volumele anterioare: *Blesteme*, Editura Spirit Românesc, 1995, Craiova; *Pe apa Sâmbetei*, Editura Horion, 1998, Craiova; *Organizarea și funcționarea mass-media în Oltenia*, Editura Spirit Românesc, 2000, Craiova; *Comunicare și Înțelegere*, Editura Neweast, Târgu-Jiu, 2005; *Puntea frântă și căderea spre niciunde*, Editura Neweast, Târgu-Jiu, 2007; *Mătăniile Alexandrei*, Editura Neweast, Târgu-Jiu, 2008.; *Vămile apocalipsei*, Editura Neweast, Târgu-Jiu, 2009; *Acvariul cu fâțe*, Editura Neweast, Târgu-Jiu, 2010; *Viața ca iluzie și clipa ca destin*, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2011; *Preț pe dispreț*, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2011; *Sub semnul întrebării*, Editura Auto-graf MJM, Craiova, 2012. Altfel spus, autorul are deja publicate șapte romane, două cărți științifice - una dintre ele, *Comunicare și Înțelegere*, o variantă a tezei de doctorat - o piesă de teatru și un volum de eseuri.

Primele două romane, *Blesteme* și *Pe apa Sâmbetei*, scrise înainte de 1989, au văzut lumina tiparului suficient de târziu, întrucât, între paginile cărților, stătea drama provocată de regimul comunist chiar de la începuturile ființării sale, ființare pliată pe răul social, pe expropriere: naționalizare și apoi colectivizare, cu alte cuvinte pe scoaterea omului din cursul firesc al vieții și al istoriei. Nu întâmplător scria Alexandru Spînu în Luceafărul, nr. 9, din 8 martie, 1995: „După atâtea romane maculatură, apărute până în 1989 și făcute întru

proslăvirea colectivizării în România, a venit vremea să se spună adevărul despre un proces de o brutalitate împinsă în nefiresc, cu consecințe pe care acest popor le va resimți - nu numai în perimetrul rural - decenii la rând. *Blesteme* al lui Nicolae Bălașa este un roman al demascării [...]. Cartea are caracter de document; decupând *Blestemele*, un regizor ar putea realiza destul de lesne un film grotesc”.

Revenind, fără a părăsi acest tip de abordare literară, trebuie spus că romanul lui Nicolae Bălașa se detașează de canoanele clasice ale acestui gen. Deși crede în povești, după cum singur mărturisește în prefața volumului *Mătăniile Alexandrei* - din perspectiva sa, „măreția omului ar sta tocmai în puterea de a povesti și a se lăsa povestit” - propune cititorului, ca formă de cunoaștere și delectare, după modelul lui Platon, dialogul. Aici, prin dialog, se pun în mișcare personajele, portretistica, apoi acțiunea veșnic pe muchie de cuțit, ce îl ține pe cititor cu sufletul la gură. Mai mult, îl face pe acesta să se simtă contemporan

cu lumea cărții, să devină, vrând, nevrând, el însuși personaj al poveștii, poveste permanent pliată pe o perioadă social-istorică a poporului român sau a lumii, în general.

Rezumând, în roman, Nicolae Bălașa culege și patimile, și bucuriile semenilor, le retrăiește la dimensiuni, uneori abisale, apoi le reexprimă spre aducere-aminte, spre confortul mental și sufletesc al cititorului.

În singura piesă de teatru publicată până în prezent, *Preț pe dispreț*, totul stă sub semnul ironiei, comicului (uneori împins spre ridicol, apoi spre tragic), în încercarea de a ne spune că nu totul este în ordine chiar cu noi înșine și cu tot ce ni se întâmplă în jur.

Pentru a fi într-o logică a exprimării, pentru ca cele afirmate de noi să stea sub semnul adevărului coerentă și al adevărului, în general, nu putem să nu amintim faptul că aproape obsedat de ideea de comunicare - după Nicolae Bălașa, însuși echilibrul omenirii ar sta sub umbrela cuvântului care zidește și al cuvântului-negociere-înțelegere -

autorul elaborează lucrarea *Comunicare și Înțelegere*. Cu aceasta, Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Filosofie, Științe Politice și Științele Comunicării îi acordă titlul de doctor în științe. Noutatea volumului amintit anterior stă în modalitatea de abordare a comunicării. Cel puțin la nivelul analizei teoretice, autorul propune o abordare triadică a conceptului de comunicare, comunicare-înțelegere-acțiune, convins fiind de faptul că dacă atunci când comunicăm nu se produce cel puțin o mișcare a spiritului, pe care deja să o fi înțeles, actul comunicational este ratat.

Volumul *Sub semnul întrebării*, volum acum la a doua ediție, editat cu sprijinul Bibliotecii Județene Teodor și Aristia Aman și cu Consiliul Județean Dolj, este de fapt o prelungire a preocupărilor autorului în domeniul comunicării, preocupare exprimată sub forma eseului. Trebuie spus că nici aici Nicolae Bălașa nu respectă canoanele genului. Eseurile sale nu stau sub semnul ironiei lui George Călinescu „eseul, formă de a bate cu grație câmpii”, ci reprezintă un fel de știință a comunicării aplicată pe realități concrete sau pe opere reactualizate prin interpretări din perspective diferite (exemplu, *Marin Sorescu și gândirea Samkhya*).

Sintetizând, și în volumul de față, aproape în fiecare pagină, „cuvântul incizie”, cuvânt care nu dă pace, nu lasă cititorul să vegeteze. Nu lipsește din această ultimă carte, pamfletul, nu lipsește mai nimic din ce îi este necesar, ca armă, autorului, de a se pune în război cu o lume căreia îi trâmbitează deșteptarea.

Tiepolo - Apollo și Marsyas

Nicoleta MILEA

Viziune, Inspirație, Revelație în "Sonetul" lui Theodor Răpan

Descătușarea de sine, aceasta este simțirea pe care o transmite citirea ultimei cărți (a 17-a), a poetului Theodor RĂPAN, căci, *catharsis*-ul său, deopotrivă, labirintic și somptuos, liric și metaforic, voluptuos și magic, este generator și re-generator al unor stări pe care doar marii poeți ar putea să le mai provoace.

Oricât am încerca, nu-l putem „înregistra” în nicio castă, el este un solitar, rezervat de grupările literare, retras într-o singurătate pe care timpul trăirii în Cuvânt i-o cere.

Pentru desprinderea coordonatelor noi pe care le propune poetul, trebuie să avem în față „un tablou” al stării creației artistice contemporane, dar și din toate timpurile.

Valoarea propriilor sale scrieri nu poate fi revelată și relevată, dacă nu ne aplecăm cu minuție asupra scrisului său.

Îmi asum, retoric, întrebarea: de ce critica literară întârzie să-i recunoască locul pe care valoarea Operei literare i-l conferă?!

Theodor RĂPAN (născut la 4 iulie 1954, în comuna Balaci, județul Teleorman) este poetul contemporan cu o activitate literară îndelungată. A debutat publicistic în 1970, în ziarul *Teleormanul literar*, cu poezia *Euforie*, iar editorial, în 1975, în *Caietul debutanților*, cu ciclul de poeme *Hohotul Apelor*, Editura „Albatros”. Au urmat: PRIVIND ÎN OCHII PATRIEI, Ed. „Cartea Românească”, redactor de carte - Mircea Ciobanu / comentat de Nichita Stănescu pe coperta a patra, 1986, AȘA CUM SUNT, Ed. „Eminescu”, redactor de carte - Nelu Oancea, 1989, HOTARUL DE FOC, Ed. „Europa” - Craiova, cu prezentări de Nichita Stănescu și Gheorghe

Tomozei, 1991, LA UMBRACUVÂNTULUI, Ed. „Semne”, 1995, SCHIMBAREA LA FAȚĂ, Ed. „Semne”, 2001, TAURUL LUI FALARIS - MĂRTURISITORUL - Jurnal de poet, Ed. „Semne”, 2003, MUZEUL DE PĂSTRĂVI - SCRISORI DIN LAZARET, Ed. „Semne”, cu desene de Damian Petrescu, 2004, POȘTALIONUL DE SEARĂ - FILE DIN JURNALUL UNUI HERUVIM, Ed. „Semne”, cu desene de Damian Petrescu, 2005, DIN COLO DE TĂCERE - Jurnal de poet, Ed. „Semne”, cu desene de Damian Petrescu, 2009, DANSUL INOROGULUI - ELOGIUL MELANHOLIEI, Ed. „Semne”, cu ilustrații de Aurora-Speranța Cernitu, 2010, EVANGHELIA INIMII - ANOTIMPURI - Jurnal de poet, Ed. „Semne”, cu ilustrații de Damian Petrescu, 2010, EVANGHELIA CERULUI - ZODII DE POET, Ed. „Semne”, cu opere grafice de Damian Petrescu, 2011, EVANGHELIA TĂCERII - SOLILOCVII, Ed. „Semne”, cu opere grafice de Damian Petrescu, 2011, EVANGHELIA APOCALIPSEI - EPIFANII, Ed. „Semne”, cu opere grafice de Damian Petrescu, 2012, TESTAMENT ÎN ALFABETUL TĂCERII, Ed. „Tipo Moldova”, Colecția OPERA OMNIA, Poezie contemporană, 2013.

FIIND 365 + 1 Iconosonete, cu ilustrații din CESARE RIPA „DELLA NOVISSIMA ICONOLOGIA” (Padova, 1625) este cel mai recent dar pe care Theodor Răpan i-l oferă iubitorului de poezie, grație Editurii „SEMNE”, București, 2013, care a măiestrit un autentic „album de artă”, prin grija inginerilor Sanda și Ștefan DULU.

Lirică prin excelență, bogată în universul tematic, concesivă în idiosincraziile ei, cartea lui Theodor Răpan este rodul harului său poetic, conferind noutate și specificitate Sonetului.

El readuce în fața cititorului o specie literară cultivată, în mod deosebit, cu câteva sute de ani în urmă. Cu toate acestea, nimic nu este vetust. El valorifică particularitățile barocului, ale romantismului, dar și pe cele ale clasicismului, manifestând o disponibilitate transfiguratorie excepțională.

Inovator în gândire și în concepție, prin

sensibilitate, imaginație și fascinația senzorialității, aduce într-un alt timp și spațiu Barocul!

Apartenența romantică e dată de temele și motivele propuse, de structură, de alternarea planurilor, de limbaj și expresivitate.

Din punct de vedere formal (versificația), vorbim, cu certitudine, despre elaborare și eleganță clasică.

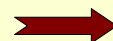
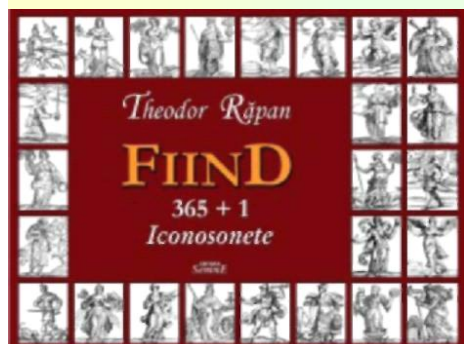
Un motto sugestiv deschide cartea: „M-am trezit **fiind**, voi așipi **nefiind**” al lui Nichita Stănescu, cel care, ascultându-i poeziile cu ani în urmă, depunea mărturie: „Dacă credeți pe cuvânt cele câteva versuri bune semnate de Nichita Stănescu, vă atrag în mod respectuos atenția că sunt iritat, că trebuie din nou și n-am ce face, căci acesta este adevărul, să cred în poeziile semnate de tânărul meu confrate, **Theodor Răpan**”. Și nu s-a înșelat!

Structurat după numărul lunilor (fiecare cu numele ei din calendarul popular), cu titluri, de cele mai multe ori, metafore-insolite, **Sonetarul** (cum frumos își numește poetul constructul în colofon), se constituie într-un simbol autentic pentru **Iubirea** ca pasiune și fascinație coplesitoare, apogeul ei fiind Poesia: I - GERAR - Taina lăuntrului; II - FĂURAR - Cămașa lui Nessus; III - MĂRȚIȘOR - Scrisori din Amalthea; IV - PRIER - Pascalia; V - FLORAR - Sonete în aqua forte; VI - CIREȘAR - Lacrimi de bazileu; VII - CUPTOR - Ars amandi; VIII - GUSTAR - Fructul oprit; IX - RĂPCIUNE - Lampa lui Aladin; X - BRUMĂREL - Orb în lumină; XI - BRUMAR - Evlavii; XII - UNDREA - Acatistul iubirii; și, cu izul întregirii cuaternare, SONETUL BISECT (CCCLXVI).

O sărbătoare a Sonetului este lectura (dar și privirea) acestei cărți!

Cuvânt și imagine, retorica purității și a absolutului, gândul întrupat și cel liber, iată, căile prin care Poetul leagă lumea materială de cea spirituală!

Primul sonet, autentică artă poetică, ne introduce în universul mirific, propunând o perspectivă atipică, ce surprinde prin repre-

zentarea metonimică a simțurilor: „Fiind ecou nespuselor cuvinte/ Port gând smerit de înzăuat iubirea./ Pohtirea ochiului aduce știrea./ Ah, gura sufletului nu mă minte!/ / Dor nepereche-mi mistuie simțirea./ Zarzării iernii își croiesc veșminte/ Și mă-nlumin străfulgerând morminte/ Cu măști de ierburi miruindu-mi firea./ / Plânsu-m-au iambii? Corbii scurmă-n lună/ Cu gheara ndurerată și nebună/ Sub primele silabe translucide./ / Și scriu sonet după sonet în truna/ Sperând că lacrima, doar ea, străbuna/ Va-nmuguri tăcerea ce ucide..”

Poetul - fiind „ecou nespuselor cuvinte” - intuiește că importantă nu este materialitatea Creației, ci esența ei spirituală. De pe această platformă se abordează problemele fundamentale ale condiției umane - de viață și de moarte - în care, cel mai tulburător mi se pare a fi raportul dintre om și Dumnezeu, dintre Creație/Poesie și Creatorul/Poetul său: „Să ne iubim! Apocalipsa vine/ Abia atunci când holdele, bogate./ Se vor pleca de rod străluminate./ Troițelor din noi cin’ să senchine?/ S-au stins demult foșnirile rotate./ Pândarul Clipei suduie lavine./ Înarmurind tăcerea - ce rușine!/ Din ciutura iubirii curg păcate!// Nu mă privi cu ochii depărtării,/ Jăratul mai pâlpâie în vatră:/ Salvază-mă, nu mă lăsa pierzării!// La zid sunt pus! Turbații câini mă latră/ Sub greaua cruce, Doamne, a trădării/ Și n-am curaj să pun mâna pe piatra!” (CLXXXIV).

Drumul existențial al poeziei, reconstruit în funcție de rodul iluminărilor interioare, dobândește conotații singulare. Complexele structuri axiologice sunt mediate prin cele estetice și, e cazul, cei în drept să descopere,

prin actul critic, recunoașterea valorii!

„Poeți, credeți-mă, el este totul:/ Pare un demon? Cine să-l alerge?/ Fără de el Amor în cârje merge./ Sub duhul lui mă simt eparhiotul!// Rege îmi e, îi târnosesc complotul./ Mormântul suferinței îl premerge./ Din mintea lui fiorul nu se șterge./ În sinea mea l-am poreclit «Despotul!»// Topesc cu lava neîncăpătoare/ Tăria gândului - pelinu-i dulce:/ De n-ar fi el, Iubirea sigur moare!// Așa e, Tata, din căderi avântul/ Își trage setea, somnul vrea să-l culce:/ Necunoscutul schivnic e Cuvântul!” (CCCLXXXIV)

Citindu-l, vom recunoaște în Theodor Răpan Pygmalion-ul îndrăgostit, asemenea lui Dumnezeu, care a făcut Creația din Iubire. Astfel, Poetul își propulsează starea în universalitate, pentru că îi află determinații valorice. Iubirea este pentru el o dezirabilă terapie a sufletului, calea de rezistență a ființei interioare în fața neantului. Iubirea devine adevărată, autentică doar dacă acționează necondiționat. Ea este tema fundamentală în jurul căreia grefează: „Zeîta... cu noaptea prinsă-n plete”, „Visul visat”, „Eternitatea Clipei”, „Pielea veacului”, „Potirul învierii”, „Celestul Sonet”, „Poetul-Mag”, „Despotul Timp”, „Statică tăcerea”, „Izvoarele iubirii”, „Povara închisorii”, „Calvarul dragostei apuse”, „Moartea... trează”, „Jertfel-nicheruvim”, „Cuvintele-albine”...

Astfel, harul, sinceritatea, bogăția și puritatea sentimentelor din sonetele rostite întru slujirea Poesiei, în care se îmbină rafinamentul și erudiția, precum și desăvârșirea artistică a formei poetice, îl singularizează pe Theodor Răpan, impunându-l ca pe o voce lirică aparte!

FESTIVALUL NAȚIONAL DE POEZIE EMIL BOTTA Ediția a III-a ADJUD 13-14 Septembrie 2014

În zilele de 13-14 septembrie 2014, Casa de Cultură „Tudor Vornicu” Adjud organizează ediția a III-a a FESTIVALULUI NAȚIONAL DE POEZIE „EMIL BOTTA”. Scopul festivalului este descoperirea și promovarea tinerilor creatori de poezie.

REGULAMENT

1. La concurs pot participa autori care nu au depășit vârsta de 30 de ani, nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor, nu au debutat editorial și nu au obținut premii la edițiile precedente ale concursului.
 2. Sunt acceptate minim 5 și maxim 10 poezii, în 5 exemplare, la un rând, font Times New Roman, dimensiune 12, obligatoriu diacritice.
 3. Lucrările dactilografiate în 5 (cinci) exemplare și pe suport CD sau DVD vor fi trimise pe adresa Casa de Cultură „Tudor Vornicu” - Municipiul Adjud, strada Libertății, nr. 7, cod poștal 625100, cu mențiunea pentru FESTIVALUL CONCURS DE POEZIE „EMIL BOTTA”.
 4. Lucrările se trimit până la **data de 1 august 2014**. Ele vor purta în loc de semnătură un motto ales de autor. În coletul poștal va fi introdus un plic închis (având același motto), care va conține un CV al autorului. Se vor specifica:
 - numele și prenumele autorului;
 - motto-ul pus pe plicul mic și grupajul de poezii;
 - locul și data nașterii;
 - studii;
 - activitate literară;
 - adresa completă;
 - numărul de telefon și eventual adresa electronică.
 5. Lucrările nu se returnează, ele urmând a intra în patrimoniul Concursului „Emil Botta”.
 6. Laureatii vor fi anunțați până la data de **1 septembrie 2014**, pentru a fi prezenți la festivitatea de premiere, care va avea loc la Casa de Cultură „Tudor Vornicu” Adjud.
 7. Juriul concursului va fi alcătuit din critici literari, membri ai USR.
 8. Juriul va acorda următoarelor premii:
 - Premiul I - 700 lei
 - Premiul II - 500 lei
 - Premiul III - 300 lei
 - Trei premii de excelență pentru scriitori vrânceni care au publicat lucrări în anul 2013.
 Juriul își va rezerva dreptul de a redistribui anumite premii.
 9. Vor fi acordate, în funcție de posibilități, premii ale unor reviste literare.
 9. Organizatorii vor asigura cazarea, transportul și masa (diurna) invitaților.
- Relații suplimentare:
tel: 0744891319 - prof. Catană Ion
tel: 0723719439 - prof. Spirescu Paul

Tiepolo - Rinaldo și Armida în grădină

Constantin TOMA

"JURNALUL UNUI SINGURATIC"

Dacă nu l-aș cunoaște pe autor și nu aș viețui în lumea post-decembristă a României, substituirea mea cu personajele și acțiunile din „Jurnalul unui singuratic” ar putea trece ca un fapt banal, deși calitatea de cititor îmi impune o selecție a atitudinii celor din jur, prezenți în lucrare. Nu-mi probez starea de a descoperi aceste personaje și acțiuni, evidența cu care ele tratează cotidianul mă determină să caut soluții anti-empatice.

Cât mă privește, nu țin neapărat să mă revăd între personajele cărții ca participant la viața de toate zilele. Repet, mă simt extrapolat între ele, luând de la fiecare binele sau răul, ca la final să ajung în situația eroului principal, Ion Georgescu, și să mă întreb ce caut în romanul scriitorului C. I. Ușurelu.

Mai reale ca niciodată, acțiunile eroilor le doresc oglinda unei viitoare învățături pentru cei ce ne vor urma. Doar așa, poate, cei loviți de anti-cultura actuală, prezentă ca o pată neagră în tot ce se poate numi românism, vor înțelege rolul memorialisticii, domeniu pe deplin stăpânit de autor. Mă văd nevoit să fac o divagație de la prezenta recenzie și să revin la activitatea scriitorilor

cească a autorului prin redarea crezului expus în „Scriitori contemporani din Vrancea”, prin interviuri (Editura Ateneul Scriitorilor - Bacău 2012): „Cartea rămâne, vrem sau nu vrem, un orizont permanent deschis, din care cititorul va construi un portret complex, interesant...”

Tocmai de aceea savurarea scrierii se transformă într-o carte de învățătură. Firescul pe care îl percep izvorăște din naturalețea descrierilor cu toate cele veridice până la absurdul unor situații greu de perceput, dar care ne contrariază realitatea.

Firul epic combină multitudinea versalității cotidiene, acțiunile par a se desfășura în mod firesc, fără intervenții stilistice. De aici rezultă modul inconfundabil al scriitorului C. I. Ușurelu în crearea unor tablouri realiste.

Dacă la început, plecând de la o dimineață banală, egală în măsură până la mecanismul locului unde nu se întâmplă nimic, traiul liniștit al eroului principal intră într-un vertij politic și, cantr-un cancer galopant, acesta pierde tot. Neconectat la lumea plină de minciună și compromis în care nu are ce căuta, inginerul Georgescu, ca într-un Turn Babel, pierde tot, suportând „cumulul tuturor păcatelor unei lumi pe care nu o merită”.

Crearea unui labirint plin de cotloane și ascunzături provoacă astfel cititorul să încerce căutările adevărului, mai ales în vremurile actuale când cinstea este înlocuită prin dezumanizarea unor oameni, care nu au nimic cu onestitatea.

Neștiind că intrarea în politică îl transformă într-o carte deschisă, Ion Georgescu ajunge în obiectivul feroce al amicilor și inamicilor. Astfel, ca persoană

publică, este supus unui linșaj mediatic în scopul de a fi discreditat și îndepărtat din funcție, din politică.

Nevinovăția unei adolescențe petrecute cu firescul momentului îmi dă măsura timpului personal petrecut la vârsta eroului, când, în ciuda unui subiect tabu, sexul, existau la fel ca și acum femei ușurate. Scot chiar din „cutia cu amintiri” a acestei stări faptul că, prin tradiție, în fiecare așezare umană exista câte o Titică sau câte o Sofie, care transformau tinerii imberbi în bărbați. Chiar gândul la teribilismul vârstei respective îmi stârnește regăsirea cu anii aceia, cu tulburările lor puerile.

Acum însă, eroul nostru, în tentativa de a ajunge senator, va trebui să fie curat, mai mult decât „originea sănătoasă” a comuniștilor, dar și sabotat de proprii colegi de idealuri. Toată munca de o viață i se năruie, carieră, familie, aspirații.

Punctul culminant al desăvârșirii morții sufletești este atins atunci când chiar soția, utilizând un vocabular inadecvat unei doritoare de teatru și filarmonică, îl părăsește luându-i și fiica.

Toboganul prăbușirii își continuă traseul periculos într-o lume aflată pe același sens al pierzaniei. Singura soluție, după ce toate aceste piese ale unui joc de domino au fost dărâmate de atitudinea semenilor (dar care au rolul de a defini legăturile lui Ion Georgescu cu familia și prietenii), este fuga în scris, loc eteric, în care personajele mai pot fi modelate după sufletul autorului.

Această evadare a autorului îmi creează șansa, ca trăitor în timpul prezent, să cunosc-recunosc o serie de personaje cu ce-i bun și ce-i rău, rememorând

chiar scene petrecute alături de ele.

Nimic subiectiv din partea autorului, totul decurge în realitatea evidentă a unei lumi scăpate de sub un control rațional, o lume în care parvenitismul bate credința, infatuarea și aroganța modelând stările sociale dar și pseudo-morale.

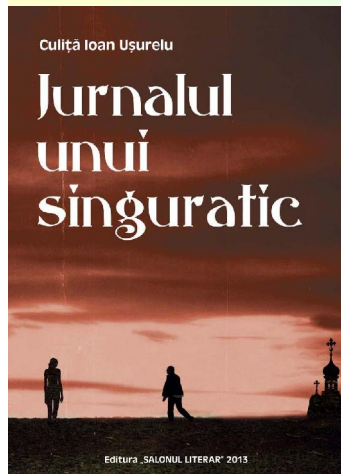
În jurul acestor acțiuni, societatea se degradează, noua democrație cripto-comunistă își desăvârșește menirea de conducător absolut și proprietar al bogăției naționale. Nu insist prea mult asupra acestei epoci, cronica faptelor este actuală și recunoscută, noii patroni de fabrici, uzine, ogoare își poartă necuviința cu fală și nepricepere.

Concluzia - „Ei bine, dacă această țară, pe care toții o iubim, nu-și va alege conducători educați, învățați, patrioți, această țară va pieri...” - este edificatoare.

Doar Dumnezeu, în bunătatea Lui, mai veghează din când în când asupra oropsiților.

Efectul captivant al cărții rezultă și din multitudinea acțiunilor prezentate. Astfel autorul reușește să redea cititorului pasaje care întâmplător sau nu prezintă mici frânturi din viața celui care narează.

Partea plăcută a lecturii apare și din pofta cititorului, care, prinzând o propoziție, o frază în aria subiectivismului se substituie personajului. Îmi permit o abatere de la subiect: în perioada anilor mei de liceu, tata, care nu era un cititor fervent, citind „Delirul” de Marin Preda, la o oră târzie de noapte, m-a trezit din somn arătându-mi un anume fragment din carte. Cu lacrimi în ochi, mi-a citit un pasaj ce prezenta înverșunarea unui schimb de artilerie dintre ruși și români, la Cotu Donului.

Descrierea semăna aidoma cu povestirile celor care s-au întors vii din marea conflagrație, conșateni de-ai tatei, care au fost martori oculari la moartea fratelui.

Acum, citindu-l pe C. I. Ușurelu, retrăiesc aceeași stare, căutându-mă și regăsindu-mă printre eroii lui. Mai mult, fiind contemporan cu ei, am posibilitatea de a-mi descoperi convivia altfel, prin altă prismă.

Autorul mă ajută să-mi completez și să-mi definesc o părere competentă asupra fiecăruia, mai ales acum, într-o lume schimbată, când mândria se substituie truției, incompetența - interesului de clan, într-o lume în care, din păcate, chiar bunul Dumnezeu se pare că ne-a întors spatele,

În aparență, pentru că autorul a găsit calea de salvare apropiindu-ne de Divinitate printr-un cuprinzător capitol dedicat muntelui Athos. Îmi este suficient să încerc imaginativ o peregrinare la Muntele Sfânt pentru a-mi primeni sufletul de toate relele cotidiene. Astfel reușesc să mă substituiesc eroului principal, inginerului Ion Georgescu.

Dar, înainte de toate, încerc aprofundarea axiomatică a îndemnurilor celebre ale lui B. P. Hașdeu către bărbați, subliniată de autor: „un bărbat adevărat trebuie să planteze un pom, să aibă un copil, să construiască o casă și să scrie o carte”. La care autorul adaugă: „un bărbat adevărat trebuie să ajungă măcar o

dată în viață la Athos”, simbolul credinței ortodoxe absolute, dar și al fecioriei masculine.

Tulburătoare și demne de reținut sunt spusele călugărului Filaret, în condițiile în care suferințele ante-decembriste erau cauzate de comunism:

„- Acum e și mai grav. Totul se nivelează prin tehnică, omul modern considerându-se stăpân pe lume, nu mai are nevoie de Dumnezeu. Ni se golesc sufletele... Acesta-i ateismul propagat pe vremuri de comuniști. Am ajuns, culmea, la ce doreau acei neoameni!”

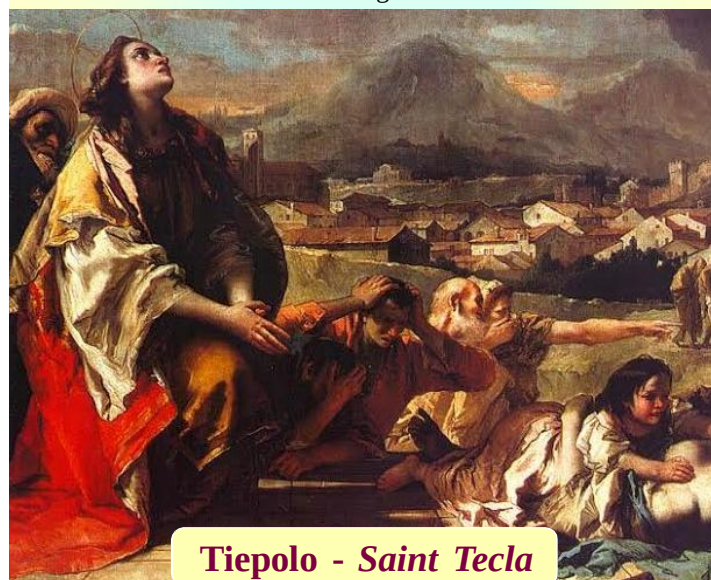
Viziunea aceasta are însă proprietatea de a crea o antiteză dureroasă. De aceea întrebarea „quo vadis” mi se pare firească.

Dar peste toate, efectul șansei de a duce cel puțin vizual cititorul până la tainele muntelui Athos este și de a-l introduce pe acesta în filozofia vieții, mai clar, spre „certitudinea vieții de după moarte”.

Necesitatea apropierii față de Dumnezeu apare mai pregnant atunci când autorul ne reintroduce în banalitatea vieții cotidiene, cu binele, dar mai ales cu răul din noi.

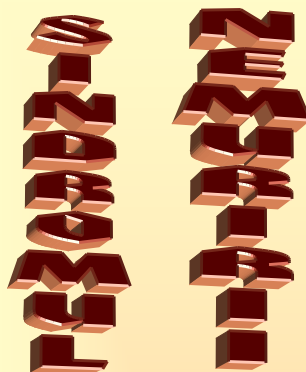
În astfel de circumstanțe, cum altfel aș putea încheia însemnările asupra acestui Jurnal al regăsirii... decât prin strigătul-rugă al scriitorului C. I. Ușurelu:

„Ca om, ca simplu om, îmi este dragă viața, mi-e dragă și credința, mi-e dragă și femeia... Ajută-mă Doamne, să nu greșesc în alegere!”

Tiepolo - Saint Tecla

Ionuț CARAGEA

* Dacă-ți cresc aripi, cei mai mulți dintre oameni nu te vor învăța să zbori cu ele. Unii ți le vor rupe, alții îți vor spune să le ascunzi. Astfel le vei semăna mai bine, astfel vei deveni solidar cu neputința lor.

* Discreția este adeseori o invitație către spectaculozitate.

* Când ești dat afară din inima cuiva, doar cerul este suficient de încăpător pentru răstăcirea ta. Dar pentru că-ți lipsesc aripile, lacrima este singurul cer care încearcă forma inimii.

* Ceii care sunt gata să dea timpul înapoi, pentru a corecta greșelile pe care le-au făcut, sunt ca niște viteji care se arată după ce au pierdut adevăratul război, războiul cu viața și cu timpul prezent.

* Fericirea înseamnă să oferi un dar, să primești un dar, fără ca acel “dar” să fie o conjuncție.

* Chiar dacă ai sufletul ruinat, ți-l mai poți salva. Dar dacă e vândut, nu-l mai poți răscumpăra.

* Haosul din jur este datorat celor care nu și-au găsit liniștea interioară. Dacă vrei să schimbi lumea în bine, găsește-ți această liniște și ajută-i și pe alții să o găsească.

* Dăruiește sufletului ceea ce îi aduce liniștea și sufletul îți va dăruia răbdarea pentru a descoperi iubirea ce-ți lipsește.

* Monolog hamletian rostit pe Facebook, în fața unei imagini provocatoare: îmi place sau nu-mi place?

* Sufletul atâță focul inimii, lacrima îl transformă-n cenușă. Și totuși există unele suflete care ard atât de intens, precum vulcanii de pe fundul mărilor și oceanelor. Ele se înalță puțin câte puțin până când ajung să triumfe deasupra tuturor lacrimilor, formând o nouă insulă, iar uneori se încumetă să depășească norii și să vorbească pe limba lor de foc cu soarele și celelalte stele.

* Cu cât privești mai mult ochii unei femei, cu atât îți dai seama ce imensitate are oceanul secretelor...

* Iisus a luat cu el toată greutatea păcatelor lumii și a urcat pe dealul Golgotei, astfel încât noi să putem urca mai ușor pe versantul abrupt al inimii.

* Mulți așteaptă peștișorul de aur... dar în acvariul vieții lor înguste, ei sunt momeli sau pești răpitori, niciodată alți peștișori de aur.

* Să afli adevărul și să te bucuri de el este precum mâncatul semințelor de floarea-soarelui. Are mai mult farmec să spargi semințele între dinți pentru a ajunge la miez, decât să cumperi o pungă cu semințe deja decojite. Chiar dacă, uneori, mai simți și gustul unui miez mușcat.

* Să nu credeți orbește în cuvintele unui aforism, chiar dacă autorul are un nume de marcă. Celebritatea și moartea nu sunt instanțele supreme ale adevărului. Folosiți-vă mereu mintea și inima pentru a verifica ce vi se potrivește mai bine. Vremurile se mai schimbă și, odată cu ele, și percepțiile oamenilor.

* Viața este o luptă în care timpul înmulțește și adâncește rănilor, dragostea încearcă să le vindece, iar amintirile le bandajează. Începem să murim când nu mai avem suficientă dragoste și amintiri pentru rănilor noastre.

* Dragostea este precum filmul dintr-un cinematograf. Nimeni nu-l vizionează fără să-l plătească, nimeni nu iese din cinematograf fără o părere de rău.

John MOLE
(Anglia)

Traducere de
Alexandra Munteanu,
masterand MTtLC

versuri

John Mole (n. 1941) - pe lângă faptul că scrie poezie atât pentru copii, cât și pentru adulți, este un clarinetist de jazz desăvârșit, fiind cunoscut pentru faptul că îmbină poezia și jazz-ul alături de alți poeți-muzicieni, precum Roy Fisher și John Lucas. A câștigat numeroase premii pentru poeziile sale, printre care și premiile Eric Gregory, Cholmondeley și Signal. A lucrat ca profesor, atât în America, cât și în Marea Britanie, reîntorcându-se adesea pentru a conduce ateliere de poezie și lectură.

Prin aerul îmbâcsit și pâcios
Al drumurilor trebuincioase,
anevoioase, până la magazine;
O gheară-n piept
Respirație sacadată
ținută prea mult, apoi
Eliberată cu grijă
O stăruință jilavă
Burnițează prin nările
Nedeprinse cu lipsa părului.
Deasupra buzelor - o sinteză
De aer inspirat și șervețel.

Mă opresc, pornesc iară,
Uitându-mă prelung
Și cu nădejde înaintea
Fără sprijin, fără să mă rezem
De vreun stâlp de felinar
Asemeni îndrăgîțului muzicant
La ukulele al tatei
Privind-o pe respectiva
Domniță care trece pe lângă mine
Doar ca pe o efemeră
Îngrijorare discretă.

Curând, un alt bărbat
Te va privi din oglindă.
Așa că, să fii acolo să-l întâmpini.

O ușă se închide
Pe când alta se deschide
Du-te de privește pe fereastră.

Apoi, pe la jumătatea scărilor
Te înșfacă. Ia o pauză.
Rezistă. Măsoară-ți fiecare

Suflare. Încă una
Întinde-te în pat.

Inerția melancolică
A slăbiciunii reapare

Fiecare nor însă etc...
Nu mai e mult
Până se îndreaptă vremea.

Cântând la oase
Asemeni unui cântăreț ambulant
Durerea lor - descătușare
Dăgănitul lor jucăuș
Iar suflul tău
Un lung fluier de cositor.

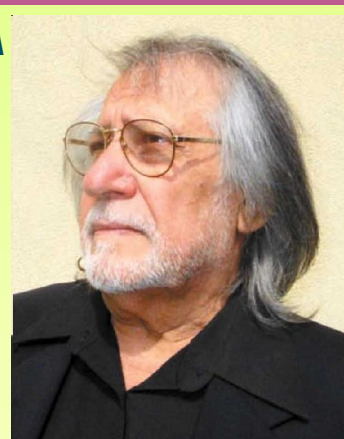
Continui să te miști
În consonanță cu propulsia
Inimii tale; ritmul său
O palpație intimă
Bară lângă bară
Indiferent de melodie.

Richard Goolden, Cârțița Mole
Din arhicunoscuta dramatizare
Jucată în fiecare an de Crăciun
Broscuțelul din Palatul Broscuțelului
A devenit bătrân și nemuritor
În același costum utopic de catifea.

Plimbându-mă incognito
Precum un spion deghizat
Îmi aduc aminte
Cum fusese odată abordat
De un actor, coleg de breaslă,
Aflat de cealaltă parte a străzii;
Nici unul nu mai era
Ce fusese odinioară:
Richard Goolden? Sfinte Sisoe.
Credeam că suntem amândoi
Oale și ulcele!

Aceste poeme sunt
traduse în cadrul Proiectului
International Poetry PRO,
coordonat de Lidia Vianu, Director
al Masteratului pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan -
Universitatea din București,
<http://mttcl.ro>

Virgil CIUCĂ
(SUA)

Omagiu dacologiei

Sprijiniți dacologia și emulii ei destoinici
Care cată adevărul în hrisoave și în cronici
Despre un popor ce pus-a omenirii temelia,
Când nu existau popoare care să-și cunoască glia!

Nu vă temeți să cunoașteți cine și de când am fost
Numai cunoscând trecutul putem da vieții un rost.
"Nu suntem urmașii Romei" caci am fost și suntem daci
Noi avem în vine sânge din strămoșii noștrii traci

Noi suntem născuți odată cu pământul nemuririi
Și ne-am războit prin veacuri cu tâlhari și cu vampirii
S-apărăm pământul sacru ca si legile nescrise
De hoarde năvălitoare cu legile interzise!

Sprijiniți dacologia și slujbașii ei destoinici
Care cunosc adevărul din hrisoave și din cronici
Invitând "mai marii țării" să nu ne vândă trecutul
Și să-și caute simbria unde-a-nțărcaț iapa mutul.

*

Sprijiniți dacologia și-ai ei cărturari destoinici
Căci la cârma României o armata de nevolnici
Cu origini dubioase, bolșevici străini de glie
Ne-au trădat transformând țara într-o biată colonie

Reveniți la Kogaion, fii de daci plecați prin lume
Când dușmanii României vor să pierim fără nume
Să ne înrolăm sub arme, să se înfioare zarea
Să salvăm ce ne-apartine; munți, câmpiile și marea.

Cetele dace!

Străjuiesc piscuri de munte cetele cetății dace
Ca să-și apere pământul de puterile vorace
Sărăciți de bogății, munți-ncep să se prăvale
Stânci lovite de stihii au pornit iureș la vale.

Arde codrul, arde lanul, arde câmpia pustie
Interesele tembele s-au pornit să ne sfășie
Strigă Tisa, strigă Nistrul, strigă Țara-n agonie,
Inclusă în Uniune, România-i o stafie

Câmpurile dezgolate de păduri și de fânețe
Și-au pierdut din măreția vremurilor cu sânețe
Sună goarna, bate toba, se-aud strigăte amare
Căci cohorte străine ne-au furat din țarm și mare

Strigă codrul, strigă ramul, strigă Dunărea albastră
Căci scârnavă Uniune vrea ca sclavă țara noastră.
Când religii globaliste insistenț vor să ne sfărme
Frați români, a sosit vremea să ne înrolăm sub arme.

MTtLC
Masteratul pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan

Stelian COMBOȘ

Jertfa Sfinților Martiri Brâncoveni, între asumarea responsabilă a libertății umane și realitatea autentică a muceniei creștine...

Introducere – Preambul

Martiriul, jertfa și mucenicia în gândirea Bisericii noastre drept-slăvitoare și în înțelegerea Sfintei Scripturi reprezintă experiența morții hotărâte prin credință, ca mărturie fidelă a dragostei pentru Domnul nostru Iisus Hristos. În acest sens, martirul ori mucenicul este mărturisitor prin moartea cauzată și pricinuită de dușmanii credinței. În acest fel, mărturisirea și moartea presupun o legătură interioară serioasă și profundă, care trebuie privite și abordate împreună. Puterea de a mărturisi pe Iisus Hristos vine din harul Duhului Sfânt, care este viu și lucrător în sfinții mucenici. Cu toate acestea, lucrarea harului presupune și conlucrarea omului cu el. Sfântul Ioan Gură de Aur afirma în acest sens că “Domnul nu îngăduie totul harului, în orice împrejurare, ci poruncește ca și ucenicii lui să-și aducă și ei partea lor”. Rolul mucenicilor era astfel acela de a fi sacerdoți ai lui Dumnezeu lângă altarul de jertfă și de a se ruga pentru păcatele credincioșilor. Realitatea trăirii martirului și a muceniei în relația lui cu Dumnezeu și cu semenii săi nu este un lucru pur omenesc, ci unul divino-uman, de înaltă intensitate duhovnicească. Momentul central al vieții martirului și mucenicului este acela al mărturisirii lui Iisus Hristos în inima sa și în fața lumii dezlănțuite asupra lui, mărturisire ce este lucrare a Duhului Sfânt în adâncurile sufletului său, preaplin de Dumnezeu. Este cunoscută, în acest sens, intensitatea iubirii jertfelnice a martirului și mucenicului, manifestată prin râvna și cuvintele pronunțate înaintea persecutorilor. Acestea fac proba unei experiențe intime în comuniune de iubire cu Dumnezeu și cu oamenii.

Sfântul Ignatie Teoforul, înaintea suplicului său, cerea ca nimeni să nu-l împiedice de la acesta, fiind convins că abia prin martiriu și jertfă mucenicească începea să fie cu adevărat ucenic al Domnului Iisus Hristos. Râvna lui depășea cele văzute și se îndrepta epectatic spre cele nevăzute pentru a ajunge la Iisus Hristos. Astfel, el se ruga ca “focul, crucea, mulțimea fiarelor, tăierile, împărțirile, risipirea oaselor, strivirea membrelor, sfărâmările întregului trup să vină asupra lui, numai să ajungă la Iisus Hristos”. Vremea ieșirii sale din această lume este vremea nașterii lui în Iisus Hristos. Martirul sau mucenicul, în jertfa sa pentru Dumnezeu, iese din sine pentru a-L întâlni pe Dumnezeu. Fiind plin de Dumnezeu, el este anthropos în sensul profund al cuvântului, adică reunificat în sine și împăcat cu întreg cosmosul care-l înconjoară. În acest fel, Sfântul Ignatie aștepta ca, prin mucenicia lui, să se reverse asupra sa lumina cea curată a lui Iisus Hristos și, odată ajuns acolo unde este Dumnezeu, să devină cu adevărat om, anthropos.

Prezența plenară a lui Iisus Hristos în Sfinții Martiri și Mucenici

Actele Martirice arată cu îmbelșugare și prisosință că în suferința lor, sfinții mucenici nu sunt niciodată singuri. Dumnezeu, cel “minunat întru sfinții Săi”, se află permanent în ei și în toate momentele vieții lor. În martiriul Sfântului Policarp se spune că: “cei chinuiți dovedesc tuturor că în ceasul muceniei, prea vitejii martiri ai lui Iisus Hristos sunt ca și dezbrăcați de trup, sau, mai bine spus, Domnul Iisus Hristos însuși este de față și vorbește cu ai săi”. Tot în acest sens grăiește și scrisoarea martirilor din Lyon, care subliniază faptul că însuși Domnul Iisus Hristos oferă, în mod vădit și evident, celor mai slabi dintre nevoitori, o putere supranaturală. “Noi toți, zice epistola, temându-ne ca Blandina nu va putea avea curajul să mărturisească pe Iisus Hristos, din cauza slăbiciunii trupului ei, ea a împlinit aceasta cu atâta tărie încât cei ce o chinuiau s-au descurajat și schimbându-se unii pe alții o chinuiau în tot felul și modul, de dimineața și până seara; dar ei înșiși s-au declarat învinși, ne mai având ce sa-i mai facă și se mirau că mai poate să respire, întreg trupul ei fiind de jur împrejur sfâșiat și deschis de lovituri, ei, mărturisind că un singur chin de felul acesta era suficient ca să-i aducă sfârșitul, fără să mai fie nevoie de atâtea alte multe chinuri. Dar fericita, ca un viteaz atlet, își reînnoia puterile prin mărturisirea lui Iisus Hristos”.

Dacă Mântuitorul nostru Iisus Hristos - Care este ieri, azi și în veci Același - are un rol covârșitor în viața martirului, trebuie subliniat faptul că mucenicul, în suferința sa pentru Iisus Hristos, nu este niciodată părăsit de Sfântul Duh. El este acela care insuflă nevoitorului răspunsurile în fața persecutorilor. Acest fapt face ca faptele mucenicului și cuvintele sale să fie considerate ca autentice mărturisiri de credință și evenimente liturgice, care se împlinesc în același timp. Biserica a considerat aceste manifestări mucenicești ca fiind lucrări și roade ale Sfântului Duh și le-a pus alături de Sfânta Scriptură. Cuvintele și învățăturile martirilor sunt deci considerate ca fiind inspirate de același Mângâietor și sunt lăsate Bisericii spre folosul tuturor credincioșilor ei. Sfântul Ignatie Teoforul în epistolele sale arată că aceste daruri duhovnicești sunt oferite de Domnul nostru Iisus Hristos fiecărui membru al Bisericii, prin intervenția directă și mijlocirea Sfinților mucenici, care bine s-au nevoit. Ca următori ai patimilor Mântuitorului Iisus Hristos, mucenicii își poartă crucea împreună cu Domnul lor, renunțând la ei, pentru ca Iisus Hristos să trăiască în ei. Domnul nostru Iisus Hristos este deci în ei, în viața lor, încununându-le suferința. Ca purtători ai acestor chinuri, mucenicii

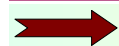
se împărtășesc de slava lui Dumnezeu și împărătesc împreună cu El de-a dreapta Tatălui. În acest sens, suferința lor este văzută ca act de colaborare și de conlucrare cu suferința Mântuitorului la opera de mântuire și curățire a lumii de păcate și patimi. Din alt punct de vedere, modul martirilor de a-l mărturisi pe Iisus Hristos este un botez care curăță complet de păcate, realizând astfel, asemănarea cu moartea și învierea lui Iisus Hristos. Tertulian, în lucrarea sa, *De Baptismo*, spune că mucenicii își dau viața în botezul lor, practicând, în acest fel, botezul sângelui. Dacă în botezul cu apă credinciosul primește iertarea păcatelor, în botezul sângelui martirul primește coroana și cununa vieții veșnice din mâinile lui Iisus Hristos însuși. După acest botez nimeni nu mai păcătuiește, spune Sfântul Ciprian al Cartaginei. Faptul că martirul ori mucenicul s-a unit deplin și desăvârșit cu Iisus Hristos în jertfa și mucenicia sa este confirmat și de cinstirea pe care o dobândește după sacrificiul său. Biserica a considerat dintotdeauna pe mucenici că sunt împreună cu Iisus Hristos și, în acest mod, memoria și toate ale lor au devenit un tezaur de mare preț al ei. Mucenicul este și din acest punct de vedere nedespărțit de Mântuitorul nostru Iisus Hristos și constă în multă venerație de credincioși. În martiriul Sfântului Policarp al Smirnei se subliniază acest adevăr: “ne închinăm lui Hristos, pentru că el este Fiul lui Dumnezeu, iar pe martiri îi cinstim după vrednicie ca pe ucenicii și imitatorii Domnului, pentru neîntrecuta lor iubire față de împăratul și învățătorul lor... Noi am dobândit apoi osemintele lor mai cinstite decât pietrele prețioase și mai scumpe decât aurul și le-am așezat la un loc cuviincios”.

Prezența Mântuitorului nostru Iisus Hristos în viața mucenicilor este subliniată și de momentul mărturisirii credinței mucenicului înaintea muncitorilor și a lumii păgâne dezlănțuite asupra lui. Aceste clipe se înscriu într-o nouă formă de viață și viețuire care va angaja întreaga ființă a martirului în procesul de transformare și metamorfozare a lumii. Dialogul sau raportul dintre mucenic și călăul său nu au decât o singură variantă existențială “convertește-te sau ucidemă”. Ca și Mântuitorul Iisus Hristos, care a mărturisit cu seninătate și iubire în fața lui Ponțiu Pilat, și mucenicul vorbește judecătorului său ca unui prieten, fără să-l urască. Cuvintele lui sunt ale Duhului Sfânt, de aceea el propune semenilor săi un limbaj nou, în stare să vindece necredința, boala și suferința cauzată și generată de păcat. De asemenea, vorbele sale determină spre o viață nouă și ajută pe cel care se hotărăște să se convertească și să-l urmeze pe Iisus Hristos. De cele mai multe ori martirii cântă, intonând cuvinte din Sfânta Scriptură, arătând prin aceasta ca viața împreună cu Iisus Hristos și în Hristos este un imn de slavă adus lui Dumnezeu. În acest sens mărturisirea lor este ortofonă, în contrast cu zgomotul păcatului și al morții. Prin aceste manifestări, mucenicii construiesc manifestarea cultică și iconografică a Bisericii în toată plinătatea ei. Opus fiind cuvintelor lor nu poate fi decât blestemul promovat de învățăturile înșelătoare ale păgânilor, care-și au originea în viclenia și perfidia iadului. Împotriva diavolului și a tuturor mijloacelor sale ucigătoare de suflet se așează conștiința și senin mucenicul și martirul lui Iisus Hristos, angajat pe calea adevărului și al dreptății, ca să lupte împotriva idolilor și întunecimii diavolilor.

Prin urmare, pătimitorii lui Iisus Hristos, plini de forță harică și îndrăzneală sfântă se prezintă înaintea persecutorilor cu puterea lui Dumnezeu, pentru a impune în fața lumii, potrivit credinței lor, credința și iubirea creștină, pe care le mărturisesc cu propriul lor sânge. Spre deosebire de lumea păcatului, faptele lor sunt logice, sunt faptele unor ființe care trăiesc în Dumnezeu și după poruncile lui Dumnezeu. Cu toate că lumea îi consideră nebuni și ieșiți din minte, mucenicii sunt singurii înțelepți și rezonabili, într-o lume întunecată de satana și deteriorată ori degradată de rău, răniții pen-

tru iubirea lui Iisus Hristos sunt singurii luminați la minte și la chip. Pe acest ring și stadion martirii au posibilitatea să înfrunte direct și pe propriul său teren pe tatăl minciunii, diavolul. Superioritatea lor rezidă în faptul că ei mărturisesc pe adevăratul Dumnezeu în fața căruia “tot genunchiul trebuie să se plece și al celor cerești și al celor pământești și al celor dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl”. Pentru păgâni și rău credincioși Dumnezeu se ascunde, dar este găsit de aceia care-L caută cu toată inima și împlinesc poruncile lui. Mucenicii se desfășează, prin urmare, de dulceața viețuirii în Dumnezeu și primesc puterea de la Iisus Hristos. În asemenea ambianță, înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor Lui, lor le este foarte ușor să schimbe viața terestră pentru viața cerească. Momentul despărțirii lor de trup consemnează pentru mucenici, începutul unei vieți reale și al unei experiențe plene de comuniune cu Dumnezeu și cu sfinții Săi. Mucenicul dorește să se unească cu Iisus Hristos, a cărui împărăție nu este din această lume, El fiind Dumnezeu real și personal. Trecerea sa din această lume înseamnă întâlnirea sa cu cel prețuit, iubit și dorit atât de mult, cum se arată în troparul de la sfintele mucenice: “pe Tine, mirele meu, te iubesc și pe tine, căutând, mă chinuiesc”. Ca să ne dăm mai bine seama de această năzuință sufletească, ne ducem cu mintea la strămoșul nostru Adam care, înainte de căderea sa în păcat, trăia în comuniune cu Dumnezeu. Cu siguranță, după îndreptarea noastră prin Iisus Hristos tot comuniunea a rămas ca singura experiență valabilă cu tot ceea ce poate avea ea mai intim pentru om.

“Părinții, zice Sfântul Grigorie Palama, ne-au învățat să cugetăm despre Dumnezeu trecând mai întâi prin experiența comuniunii”, întrucât numai această formă de trăire dă voie omului să-și deschidă cugetarea spre cel iubit. Acest aspect subliniază faptul că Dumnezeu nu se comportă ca o ființă abstractă, ci ca o persoană care poate și dorește să stea în relație cu alte persoane, în comuniune de dragoste. Mai întâi Dumnezeu, din iubire dumnezeiască nelimitată și nemărginită, și-a arătat dragostea sa desăvârșită, prin coborârea lui la noi când a luat firea noastră stricăcioasă. Cuprinși în această iubire oamenii urcă la Dumnezeu, răspunzând acestei chemări divine inaugurate prin jertfa și învierea Mântuitorului Iisus Hristos. Dumnezeu nu îngustează creatura sa prin cuprinderea ei în sine, ci dimpotrivă, ea se îmbogățește cu fiecare înaintare în Dumnezeu. Tocmai datorită acestei dispoziții sufletești pentru viața fericită și acestei disponibilități spre comuniune, mucenicul devine omul întregii lumi și pentru toate timpurile. Sacrificiul său reflectă jertfa lui Iisus Hristos, Domnul făcându-se și mai vizibil prin ei în lume. Deși El este necunoscut în ființa lui, totuși este perceptibil în strălucirea sa divină, atât în faptele eroice ale plăcuților săi, cât și prin sfintele lor moaște, pline de duh și de adevăr. Prin Mântuitorul, mucenicul învață să trăiască drept, să discearnă binele de rău și, în orice loc sau moment al vieții sale, el dorește să trăiască numai cu Dumnezeu. Faptul că mucenicul își pecetluiește crezul său prin moarte violentă, aceasta nu înseamnă că el dorește neaparat moartea. Cu toate acestea, trebuie totuși să subliniem faptul că el este conștient că doar prin jertfa mucenicească a propriei sale ființe poate să ajungă la cel pe care-l iubește, adică la Iisus Hristos. Prin sângele său, el pecetluiește iubirea sa și ea devine astfel singurul mijloc de a fi în iubirea lui Dumnezeu și de a pecetlui această intimitate cu propria sa viață. Acest semn al sensibilității sale pline de dragoste divină este subliniat de sacrificiul său pentru Iisus Hristos, gest care reprezintă plenitudinea iubirii sale față de atotputernicul Dumnezeu și față de întreaga lume. Potrivit spuselor Sfântului Clement Alexandrinul, “dacă trecem la iubire, martirul este fericit cu adevărat când mărturisește iubirea divină, pe Dumnezeu și pe Iisus Hristos, pe care iubindu-L, L-a recunoscut ca frate și s-a dăruit lui cu totul”.

Prin urmare, vom susține cu toată tăria și convingerea că, trăind experiența împărăției Cerurilor prin slava hristică a mucenicilor și martirilor, Biserica contemplă viața veșnică, prin intermediul sau cu ajutorul soteriologiei și eshatologiei, în cuvintele și gesturile lor. Ea participă la viața nestricăcioasă a Duhului încă de aici, astfel că fiecare comunitate, angajată în sens mistic prin Sfânta Liturghie în taina martiriului, a jertfei și muceniei, și în mod explicit prin încercările și pătimirile din lumea aceasta, asumate într-un duh de credință, cu toată responsabilitatea, răbdarea și nădejdea creștină, câștigă luciditatea duhovnicească, exprimată în unicul mod eclezial de a fi: „fiți tari în credință și să vă iubiți unii pe alții”. Dacă Biserica ignoră această paradigma martirică ori mucenicească și se detașează sau dispensează de ea, riscă să uite propria ei natură și propria ei vocație. Cu alte cuvinte, Biserica și martiriul se adevăresc reciproc. Interpretarea cea mai profundă a martiriului este dată în mărturisirea cuvântului Bisericii despre harul eshatologic învingător și biruitor, prin care mucenicii, de ieri, de azi, dintotdeauna, se împlinesc pe ei înșiși văruind lumea. Martirul și mucenicul dă mărturie lumii pentru Biserica lui Iisus Hristos în care el rămâne prin jertfa sa. Totodată, el vorbește tuturor creștinilor și tuturor timpurilor, spunându-le că moartea lor nu este zadarnică, ci arătând felul autentic de a fi al credinciosului, care s-a îmbrăcat în Iisus Hristos - Domnul, Stăpânul și Mântuitorul - prin sfânta Taină a Botezului - săvârșit de către sacerdotul pururea slujitor și jertfitor, în numele Sfintei și Dumnezeieștii Treimi - Celei de viață făcătoare, dătătoare și ziditoare.

Despre Sfinții Martiri Brâncoveni: Constantin Vodă și cei patru fii ai săi: Constantin, Ștefan, Radu și Matei precum și ginerele său - Sfetnicul Ianache

Istoria românilor este dominată la sfârșitul sec. al XVII-lea și primele decenii ale celui următor de puternica personalitate a voievodului Țării Românești, Constantin Brâncoveanu. Îndelungata sa domnie, începută la 29 octombrie 1688 și încheiată în mod tragic în anul 1714, în ziua de 15 august, corespunde unor importante transformări economice, sociale, politice și culturale.

După cum a existat o epocă a lui Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, sau Matei Basarab, prin amploarea faptelor lor politice sau militare, tot așa a existat o epocă a lui Constantin Brâncoveanu. Aceasta se deosebește însă de celelalte prin natura metodelor politice, Brâncoveanu Vodă încheind epoca voievozilor războinici și începând etapa negociierilor diplomatice și a stabilirii de relații personale cu conducătorii politici ai lumii de atunci.

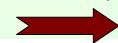
Constantin s-a născut în anul 1654, în satul Brâncoveni, fostul județ Romanai, fiind nepot al voievodului Șerban Cantacuzino. A rămas orfan de mic, tatăl său fiind omorât în februarie 1655, în timpul răscoalei seimenilor și dorobanților, ridicați împotriva domniei. Astfel, Constantin a fost crescut de mama sa, de bunica după tată, Păuna Greceanu, și de unchiul său, stolnicul Constantin Cantacuzino, ceea ce i-a prilejuit primirea unei educații alese. Copilăria și-a petrecut-o în casele părintești din București, deprinzând carte grecească și latinească, dovedindu-se iscusit la învățătură. Murind cei doi frați ai săi mai mari, toată moștenirea părintească rămâne tânărului Cantacuzino. Se căsătorește cu Marica, nepoata lui Antonie Vodă din Popești. În 1678, unchiul său, Șerban Cantacuzino ajunge domnitor, astfel că tânărul Constantin este înaintat vel-logofăt, cea mai înaltă treaptă a ierarhiei boierești. Având și o avere însemnată, acesta avea deci o situație multumitoare. Cu toate că nu a râvnit niciodată la tronul Munteniei, a fost nevoit să primească ungerea ca domnitor, la

aceasta contribuind boierii țării, împreună cu mitropolitul Teodosie și cu Patriarhul Ecumenic, cu toții prețuindu-l pentru alesele sale calități, intelectuale și morale.

Cu toate că situația țării, aflată între cele trei mari Imperii aflate în conflict permanent (Habsburgic, Țarist și Otoman), Constantin Brâncoveanu a reușit cu tact și înțelepciune, să păstreze o vreme un climat de liniște și de prosperitate. În această perioadă, voievodul s-a dedicat realizării de lucrări cu rezonanță culturală și spirituală, în special ctitoririi unor așezăminte laice și bisericești de mare însemnatate și valoare spirituală și arhitecturală. Astfel, au fost înălțate bisericile de la Potlogi și Mogoșoaia, mănăstirile Hurezi și Brâncoveni, precum și palatul de la Mogoșoaia, care se distinge prin stilul arhitectural brâncovenesc, devenit renumit. Prin aceasta, Constantin Brâncoveanu a ctitorit epoca cea mai strălucită a culturii noastre românești.

De asemenea, Voievodul a trimis ajutoare și danii substanțiale către creștinii aflați în afara hotarelor țării, în Moldova, Transilvania, precum și la Locurile Sfinte. Averele lui imensă însă, râvnită de turci, precum și intrigile de la Curte, i-au grăbit sfârșitul. Dar astfel, voievodul și-a încununat fruntea lui, ca și a celor 4 feciori și a lui Ianache Văcărescu, primul său sfetnic și dregător, care era și unchiul soției sale, cu sfântul nimb al muceniei pentru credința ortodoxă, pe care nu a părăsit-o nici în fața călăului. Astfel, în apropierea Paștelui anului 1714, printr-un trimis al înaltei porți, care a sosit la București, lui Constantin Brâncoveanu i se pune pe umăr năframa de mătase neagră, semnul maziliei. A fost dus împreună cu familia și o parte din averi la Constantinopol, unde va fi închis în sumbra închisoare „Edicule” (Închisoarea celor șapte turnuri). Aici au fost ținute închise vreme de 4 luni, fiind supuși la cele mai cumplite chinuri, fiind torturați pentru a mărturisi unde și-au ascuns averile. După cele patru luni de tortură, ostaticii au fost mutați în închisoarea Bostangi Bașa, unde erau închise numai înalții demnitari. Și aici au urmat alte serii de torturi, tot în scopul jefuirii de avere. În cele din urmă, muftiul a reușit să obțină grațierea ostaticilor, dar cu condiția trecerii la mahomedanism. Însă bătrânul voievod va refuza cu bărbăție și curaj, ca și cei dimpreună cu dânsul, drept pentru care au fost condamnați la moarte prin decapitare, în data de 15 august 1714. Această zi era menită să le adâncească și mai mult durerea din suflet, fiind și Praznicul Adormirii Maicii Domnului, dar și ziua onomastică a voievodului, care împlinea 60 de ani.

Astfel, Brâncoveanu, împreună cu toate rudeniile lui, au fost scoși din temniță, numai în cămăși, cu capetele descoperite, și purtați în lanțuri pe ulițele Constantinopolului, ca niște făcători de rele, spre locul de execuție Ialy-Kioșc, din apropierea marelui serai. De față erau, pe lângă șirurile de ieniceri și mulțimea de popor îngrozită, și sultanul Ahmed al III-lea, crudul său vizir, Gin Ali, precum și ambasadorii mai-marilor puteri europene de atunci, invitați special la macabru spectacol. Cumplita dramă n-a durat decât un sfert de ceas, după spusele unor martori oculari. Călăul i-a pus în genunchi pe toți șase, la o oarecare distanță unul de altul, li s-au scos bonetele, li s-a îngăduit să-și facă o mică rugăciune. Del Charo păstrează următoarele cuvinte de îmbărbătare ale lui Brâncoveanu: „Fii mei, fiți curajoși, am pierdut tot ce am avut în această lume, cel puțin să salvăm sufletele noastre și să ne spălăm păcatele cu sângele nostru”. Sub prima lovitură de paloș a căzut capul vistiernicului Ianache Văcărescu, apoi al fiului mai mare al lui Brâncoveanu, apoi cele ale lui Ștefan și Radu. Când călăul a ridicat paloșul să taie capul copilului Mateiaș, acesta înapăimântat, s-a rugat sultanului să-l ierte, făgăduind că se va face musulman. Dar bătrânul tată și-a îmbărbătat astfel copilul: „Din sângele nostru n-a mai fost nimeni care să-și piardă credința. Dacă este cu puțință, mai bine să mori de o mie de ori decât să-ți renegi credința strămoșească pentru a trăi câțiva ani mai mulți

pe pământ.” Copilul, ca renăscut, își puse liniștit gâtul pe tăietor și-i zise călăului: „Vreau să mor creștin: lovește”, iar acesta îi tăie capul. La capătul acestor imagini cutremurătoare pentru sufletul oricărui tată, capul lui Constantin Brâncoveanu nu s-a putut dezlipi de trup la lovirea călăului, și astfel, cei șase martiri și-au încredințat viața în mâinile Celui care a fost mărturisit. Apoi, trupurile celor șase eroi ai credinței au fost târate pe uliți și aruncate în apele involburate ale Bosforului, iar capetele au fost înfipite la prima poartă a seraiului, unde au stat trei zile, după care și ele au urmat trupurilor. Pe ascuns, creștinii au adunat ce se mai putea recupera din trupurile celor șase martiri, și le-au dus în taină de le-au îngropat, nu departe de Constantinopol, în insula Halchi, în biserica mănăstirii Maicii Domnului, pe care Domnitorul Brâncoveanu a ajutat-o cu ceva timp mai înainte.

Soția marelui domnitor a stat închisă la Constantinopol până în luna martie anul 1715, când a fost exilată la Kutai, pe malul estic al Mării Negre, de unde a fost eliberată și a venit în țară, în anul 1716. Apoi, doamna Marica, în anul 1720, a adus în țară osemintele soțului ei, în timpul domniei lui Nicolae Mavrocordat, și înmormântate în biserica Sfântul Gheorghe Nou, între mormântul lui Ion Mavrocordat și cel al lui Grigorie Brâncoveanu. Nu s-a scris numele voievodului pe lespedea de pe mormânt de teama turcilor, dar pe aceasta se poate distinge, săpată în piatră stema Țării Românești, ca semn că acolo odihnește domnitorul acesteia.

La inițiativa fostului Patriarh al României Miron Cristea, în anul 1934, cu prilejul praznicului Sfinților împărați Constantin și Elena, sicriul cu osemintele lui Constantin Brâncoveanu a fost strămutat din biserica Sfântul Gheorghe Nou și depus în Paraclisul Patriarhal, pentru a se săvârși cuvenita slujbă de pomenire. Apoi, a doua zi a urmat o procesiune, în cadrul căreia sicriul cu cinstitele oseminte a fost purtat, în sunetele clopotelor bisericilor, de-a lungul a mai multor străzi din București, și repuse în biserica Sfântul Gheorghe Nou, unde se află și astăzi. Prin aceasta, s-a dat cuvenita cinstire celui care, vreme de un sfert de veac, a știut să conducă în mod autonom țara lui, deși condițiile vremii erau vitrege, a reușit să ridice prestigiul cultural al Țării Românești, și mai ales, a știut să moară pentru credința străbună, în acest fel dovedind încă o dată întregii lumi că românii au avut parte și de conducători destoinici, ridicați la rangul sfințeniei. De aceea, în anul 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române va trece pe cei șase martiri în rândurile sfinților, ca zi de prăznuire fiind stabilită data de 16 august.

Concluzii și încheierea

În ziua „Adormirii Maicii Domnului” din anul 1714 Constantin Vodă Brâncoveanu urma să împlinească vârsta de 60 de ani. Încă de la începutul anului se pregătise pentru serbarea fericitului eveniment, mai ales că în același an aniversa și 25 de ani de domnie. În dimineața zilei de 15 august 1714, desfigurați de tortură, Constantin Brâncoveanu, cei patru fii ai săi și ginerele Ianache erau purtați de la Yedikule către Serai, pe străzile pline de gură-cască... În acel moment simți o forță și o liniște necunoscute până atunci: „Vreau să mor creștin! Lovește!”.

Din nefericire, lucrurile aveau să ia o întorsătură atât de neprevăzută, încât în ziua aniversării sale, domnitorul era purtat în lanțuri, împreună cu fiii și ginerele său, asemenea tâlharilor de rând, pe străzile Istanbulului. Calvarul începuse cu șase luni înainte când, în Săptămâna Patimilor, Brâncoveanu primea vestea mazilirii sale. În Vinerea Mare porni, escortat de o gardă turcească, către Istanbul, unde, odată ajuns, fu aruncat în temnița Yedikule, împreună cu cei patru fii ai săi și cu vistiernicul Ianache Văcărescu.

În temniță, domnitorul și fiii săi au fost torturați într-un mod

aproape imposibil de imaginat în zilele noastre. Astfel, cronicarul spune că pe lângă butucii în care le-au fost prinse mâinile și picioarele, li se cresta pielea capului, presărându-se apoi sare, li se ardea pieptul și tălpile cu fierul roșu, erau bătuți cu bestialitate în fiecare zi. Și tot acest tratament nu avea decât un singur motiv: aflarea sumelor de bani depuse de domnitor în băncile apusene.

După șase luni de chinuri, turcii au aflat ce au dorit. Imediat s-a hotărât executarea publică a prizonierilor și, ca o probă de sadism extraordinar, ziua fixată a fost 15 august, zi de mare sărbătoare a creștinilor, dar și ziua de naștere a domnitorului și onomastica soției sale, doamna Marica. Când a transmis această veste întemnițaților solul a mai menționat că „din prea multa milostivire a măritului sultan” muftiul obținuse grațierea, în cazul în care condamnații ar fi părăsit legea creștină și s-ar fi convertit la islamism sau mahomedanism.

După cum am mai spus, în dimineața zilei de 15 august 1714, desfigurați de tortură, cu capetele descoperite, îmbrăcați doar în cămăși ponosite și târând după ei lanțurile grele, Constantin Brâncoveanu, cei patru fii ai săi și ginerele Ianache erau purtați de la Yedikule către Serai, pe străzile pline de gură-cască. Ajunși la locul execuției, au fost așezați în fața sultanului Ahmed al III-lea, care a ținut în mod special să participe. Condamnaților li s-a reamintit că își pot cruța viața dacă se dezic de Iisus Hristos.

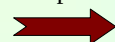
Anton Maria del Chiaro, secretarul florentin al domnitorului, păstrează următoarele cuvinte de îmbărbătare ale lui Brâncoveanu: ‘Fiii mei, fiți curajoși, am pierdut tot ce am avut în această lume, cel puțin să salvăm sufletele noastre și să ne spălăm păcatele cu sângele nostru’. Imediat au fost aliniați și așezați cu capetele pe trunchiuri. Cel dintâi a căzut capul sfetnicului Ianache, sub necruțătoarea secură a călăului. Au urmat apoi capetele fiilor Constantin, Șerban și Radu. Când veni rândul lui Mateiaș, mezinul de numai 11 ani, îngrozit de trupurile care se zbăteau, împroșcând cu sânge în toate părțile și de privirile reci, întipărite pe chipurile fraților săi, ale căror capete au fost desprinse de corpuri, se aruncă la picioarele sultanului, promițând că se va face musulman, dacă va fi cruțat. „Mai bine să mori de o sută de ori, decât să-ți lepezi credința”, auzi Mateiaș, printre suspine, glasul părintelui său.

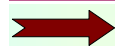
În acel moment simți o forță și o liniște necunoscute până atunci. Se ridică în picioare, și merse direct către călău, așezându-și capul pe trunchi. „Vreau să mor creștin! Lovește!” În doar câteva clipite capul destrupat al lui Mateiaș avea aceeași expresie rece, parcă nepăsătoare ca a fraților săi. La urmă, lângă balta de sânge a fiilor săi, ce luea sub razele amiezii, a fost omorât și bătrânul Constantin Brâncoveanu de aceeași lovitură nemiloasă a călăului. Oribilul spectacol s-a încheiat, după obiceiul otoman, cu purtarea capetelor în vârful sulitelor, pe străzile Istanbulului, iar trupurile mucenicilor au fost aruncate în mare...

Trupurile neînsuflețite ale domnitorului și fiilor și a ginerelui Ianache au fost, pe ascuns, pescuite din mare de creștini și înmormântate în biserica din Insula Halki, în biserica Maicii Domnului, zidită de împărații paleologi, dar ajutată cu multe daruri de domnitorul martir.

Cu foarte mari eforturi, doamna Marica Brâncoveanu a reușit să aducă în țară osemintele voievodului, înmormântându-le în una din ctitoriile soțului ei, biserica „Sfântul Gheorghe Nou” din București. De teamă să nu fie profanat de turci, mormântul a fost acoperit cu o lespede de marmură albă, fără însemnele domnești. Doar inscripția discretă cu stema Țării Românești și candela de argint de deasupra mormântului au fost singurele indicii, pe care 200 de ani mai târziu le-a descifrat Nicolae Iorga, că acolo odihnea Sfântul Martir Constantin Brâncoveanu.

În altă ordine de idei, cu toate că a fost un martiriu în toată regula, cu nimic diferit de execuțiile de creștini făcute de împărații romani persecutori, sultanul a fost însoțit de ambasadorii marilor puteri

europene - desigur, creștini și ei - Franța, Anglia, Rusia, Imperiul Habsburgic. Poate că frica, puțină credință sau simplul oportunism politic i-a împiedicat pe reprezentanții puterilor europene să reacționeze sau măcar să înțeleagă extraordinarul gest al unui principe creștin. Mai mult, săptămânalul francez Gazette de France, aproape în stilul unui tabloid contemporan, a scris doar despre problema averii din străinătate, tortură și execuție. Despre gestul martiric al domnitorului sau măcar despre eroismul său... nimic. Nici măcar un cuvânt.

La 20 iunie anul 1992 Biserica Ortodoxă Română, la inițiativa Patriarhului României Teoctist Arăpașu, a canonizat pe Martirii Brâncoveni, fixându-le zi de pomenire la 16 August (pentru a nu coincide cu Praznicul Adormirii Maicii Domnului). În zilele de 15-16 August 1992 au avut loc la București și Mănăstirea Hurezi, din județul Vâlcea ceremoniile de proclamare a canonizării Sfinților Martiri Brâncoveni, în prezența membrilor Sfântului Sinod și a mii de credincioși, care-și arătau evlavia față de singurul domnitor român care a preferat moartea mucenicească și martirică decât să renunțe la credința strămoșească și autentică, în Iisus Hristos... În anul acesta - 2014, se împlinesc 300 de ani de la sfârșitul mucenicesc și martiric al Sfinților Brâncoveni, motiv și prilej pentru Biserica Ortodoxă Română, la inițiativa Părintelui Patriarh Daniel, să declare acest an drept unul jubiliar, omagial și comemorativ...

Cu alte cuvinte așadar, răsplata martirului sau a mucenicului este preamărirea sa în ceruri (dar și pe pământ), adică trăirea lui împreună cu Iisus Hristos și în unire veșnică cu Dumnezeu. De bună seamă, suferința îndurată aici pe pământ nu are comparație cu slava cerească de care s-a învrednicit. Mucenicul sau Martirul trăiește în comuniune cu Dumnezeu în viața pământească, iar după sfârșitul său locuiește în comuniune permanentă și neîncetată cu Domnul, în viața cea cerească, cunoscând în mod desăvârșit fericirea deplină în iubirea dumnezeiască. El va primi însutit ceea ce a lăsat aici, împărțind împreună cu Iisus Hristos în veșnicie. Pentru jertfa sa și pentru chinurile sale îngrozitoare și mai presus de fire, el s-a făcut vrednic cu adevărat de o amintire nepieritoare, după cum spune Eusebiu din Cezareea. Dar mucenicii, chiar dacă au ajuns în unire desăvârșită cu Dumnezeu, rămân totuși în Biserică în ajutorul fraților și surorilor lor. De aceea Viețile Sfinților au fost transmise Bisericii în scris, ca să arate urmașilor modul de a se conduce în viață, după poruncile lui Dumnezeu - Cel în Treime Slăvit și Lăudat!...

Referințe bibliografice:

1. Pr. Prof. Ion Ionescu, *Sfinți români și apărători*, p. 620, 634.
2. P. Panaitescu, *Călători poloni în Țările Române*, p. 144-145,
3. Anton Maria Del Chiaro, *Descrierea Țării Românești*, în vol. *Călători străini despre Țările Române*, vol VIII, p. 388.
4. www.patriarhia.ro
5. www.basilica.ro
6. www.ziarullumina.ro
7. www.mmb.ro
8. www.doxologia.ro
9. www.mitropoliaolteniei.ro
10. www.arhiam.ro
11. www.mitropolia-ardealului.ro
12. www.arhiepiscopiatargovistei.ro
13. www.eparhiaargesului.ro
14. www.episcopologiurului.ro
15. www.sfantulgheorghenou.ro

Yusuf Yigit (Austria)

Ein Brief an die Welt da draußen

Ich schreibe einen aufgewühlten
mit Leid erfüllten Brief,
an die Leute da draußen,
an Versunk'ne im Schlaf,
die auf der Erde hausen...

Einen Brief an Alle, die langsam im Chaos versinken,
Wie die verfluchten Gespenster; die aus dunklen Gewässern
trinken, die da glauben es ist licht und hell
wo doch stockdunkel und finster...

Ihr seid es doch, die an die zur Freiheit umgetauften
Gefangenschaft angeprangert waren,
Ihr seid es, die ohne Gefühl und Seele umherschwirren,
Die mit künstlichem Honig gelockt und gelähmt seit ungefähr
hundert Jahren
Und dann wie die betäubten Tiere erschöpft umherirren...

Ihr seid es ja, auf die gedroschen,
denen das Augenlicht erloschen,
die es weder wissen noch ahnen,
Welche Gefahren sich anbahnen...

Ihr seid es, die nie und nimmer eine Reaktion zeigen,
die ihre gehobelten Häupter vor Tyrannen neigen,
Die Angst und Schrecken hinterlassen mit ihren Schergen,
und auf der Welt leben wie Vampire in den Särgen

Die die leben und nicht wissen warum,
die die gehen und nicht wissen wohin,
die die nicht denken wollen und dumm,
Ich frage Euch: Wo bleibt hier der Sinn?

Diese sind's und auch Ihr, Die dem inneren Tier,
Ihr Gehör gleich her schenken, Und sich lange ablenken...

Die die im wahrsten Sinne des Wortes Nichts haben
und doch alles zu haben scheinen,
Die laut vor sich lachen und sich an etwas laben
und doch innen wimmern und weinen,
Die vergeblich suchen an einem Ort Ruh',
und nicht finden, weder heute noch im Nu...

Denn ihr seid es doch Mörder und Opfer zugleich,
Die unterdrückt werden und unterdrücken,
Die sich angeblich wünschen ein Friedensreich,
Und trotzdem emsig Waffen bauen statt Brücken... Diese sind es:
die Tyrannen, Sie sind die Jäger; ihr die Gejagten, Sie sind die
Plage, ihr die Geplagten, Sie quälen ohne zu ahnen eure Geister,
und stehlen ohne zu mahnen wie die Meister...

Sie spielen mit eurem Kopf wild Golf,
Ihr seid das Schaf, sie der böse Wolf,
Versteckten sich fast in allen Schafen,
Nisteten sich ein wie Mückenlarven...

...in die Seelen der Menschen, Und lenkten deren Denken,
In ihre dunklen Kammer,

aber jetzt ist es zu spät...
Ach, was für ein Jammer...
Ach, was für ein Jammer...

Eugen DEUTSCH

Janet NICĂ

Mihai HORCA

SONET FIXIST

C-un ideal
De peste Stix
Ajungi la fix
În Taj-Mahal...

De ești prolix
Ca un șacal
C-o șa pe cal
Nu poți da chix...

Apoi, prin secte,
Ajungi, fatal,
Prinzând insecte,

Ce trag la jug,
Spre un final
Aprins... pe rug!

Eugen Deutsch,
2 martie 2013

SONET PER-VERS

Un tip pervers,
Urcat pe-o rimă,
Credea că-i crimă
Să scrii un vers.

Chiar de-i infimă,
Chiar de s-a șters,
Din Univers
Scoate-o chenzină.

Iar o dilemă
A celui blond
Cere-o poemă

Înscrisă-n sfera
Cea fără fond
Marcând, grav, era!

Eugen Deutsch,
2 martie 2013

SONET INDIGEN FABUL-OS

Aveam un câine, Mosorel,
Unit în cuget și-n simțiri
Cu ciocârliei și trandafiri
Și greierii din mușțel.

Era matur, fiind cățel,
Lingea tigăi, lingea țingiri
Și nu avuse îngrădiri
De sus în jos, în niciun fel.

Dar faptul că-ți citea în ochi
A fost, se pare, un deochi!
Și, într-o zi, l-au arestat,

Bătut, pe coamă, c-o nuia,
Că, în trecut, ar fi lătrat
La CINE, CÂND nu trebuia...

Janet Nică
3 martie 2013

SONET CU FOND

Vă spun acum deschis: degeaba lupt!
Mă zbat, în van, ca peștele pe mal,
Că am ajuns în ultim, ultim hal,
De poftă ars, iar de păcate, rupt.

Cu stele coapte-n har ades mă-nfrupt
Să vin de hac acelui animal
Ce-mi zburdă-n vis și-n gânduri, visceral,
Și recunosc: în toate sunt corupt!

Corupt profund de preafrumoase fete,
De iambi, trohei, rondeluri și sonete.
Păcatu-acesta-l moștenii de-a gata,

Mi-l puse-n sânge, val de foc, GENUNEA.
Am moștenit umorul de la TATA,
Iar, de la MAMA,... hipertensiunea.

Janet Nică
3 martie 2013

Hei, inimioară!

Motto: „În fiecare zi este prea
târziu pentru a iubi destul”
(G. Popa - Însemnările unui
oaspete al luminii)

Pasăre rară
Inimioară!
Odihnă nu ai
Nu poți
Să stai
Mereu lucrezi
Pompezi
Lichid vital
Val după val
Ne ții... vii
Atâta știi

Alte organe
Mai fac fasoane
Dar tu
Nici când, n-ai când
Exclus!
(Altfel, ne-am dus)
Din plin
Trăiești
Și mai găsești
Timp
Să iubești!

Meniul iubirii

(soției)

Motto: „Dragostea adevărată este
o limbă pe care surzii o pot auzi și
orbii o pot vedea”

(Gabriel Garcia Marquez)

Când astrul zilei
Zorii îl înalță
Tu ești gustarea mea
De dimineață...

Când, veșnic nesătul
Te văd cu ochi avizi
Tu ești iubito
Festinel meu de prânz...

Când ziua scade,
Soarele coboară
Tu dragă ești
Desertul meu de seară...

Când totul împrejur
Vorbește-n șoapte
Tu ești cireașa
De pe tort, în noapte...

De tine nu mă satur
O s,ții bine
S,i nu uita! as,tept
Ziua de mâine...

Boris MARIAN

Versuri

Muntele Moria

Abia vedem, abia mai mergem,
E prea puțină dragoste în lume,
doar primele semne, unii rămân la primele
semne, în ciuda orelor și zilelor în valuri,
ritm cardiac, o eră, sânge proaspăt, strigă
lipitoarea, noi suntem cei mânați sau cei ce
mână? Să nu ne înșelăm cu ajutor
închipuit, mai meditam?

Oare ce ne locuiește mai mult? Speranța?
Teama? Nimicnicia? Astfel urcam Muntele
Moria.

Pafnutie

Adevăratul erou este cel care moare
pictând, cântând la vioară, scriind,
Nu-mi spunei poveștile voastre erotice,
Mergeți la Sf. Anton,
Pentru că tot ce este grabă, la fel piere,
Spre a cunoaște nu te înălța, coboară,
Spre a te înălța, coboară,
Spre a vedea, închide ochii,
Spre a iubi, fugi de iubire,
Ea va veni așa cum soarele
Apare din norii cei vrăjmași,
Etern strălucitor, ca o iertare.

Direcția X.

Tu ești directă, cin-te reflectă?
Și invers, hai s-o luăm de la început.
Eu merg pe un coridor, coridorul glisează
Pe lângă mine, pe lângă tine,
Singurul punct de sprijin este piciorul meu,
Tu stai pe piciorul meu.
Amintirea este ca un cuc,
Își găsește cuib în oricare loc,
Tu ești amintirea mea,
Ești ispita începutului,
Iar eu - modelul nebuliei subiective,
Un Don Quijote - bărbier,
Se poate exista în afara ta?
De fapt ce facem noi aici?
Scriem un poem fără autor,
Hai s-o ștergem, până ne pierdem.

O inimă, doi ochi

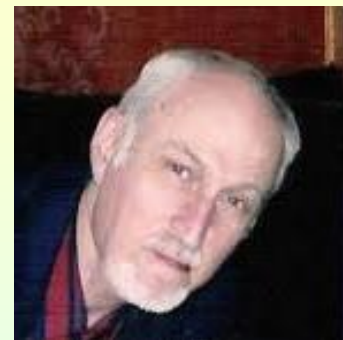
O inimă, doi ochi, două urechi,
Un vechi cadril, sunt notele perechi,
Privirea ta se vede-n întuneric,
Iubirea mea, n-ai nume pe generic,
Se derulează filmul, nu e loc,
În bezna fără margini eu mă rog
Să nu se rupă filmul, prea frumos
Este absintul, mult prea mătășos,
Aș vrea să mor aici, să pot privi
Profilul tău și felul tău de a fi.

Sublimele versete

Să nu te crezi niciodată profet, nu ești.
Nimeni nu se urăște cu sinceritate pe sine,
nici nu trebuie. Trist este spectacolul
cănței, derutant. Tu nu mă admiri pe mine,
eu nu te admir pe tine, totuși conviețuim.
Mulți oameni sunt plicticoși pentru că prea
se iau în serios. Nu spunea bietul Will că
lumea este o scenă? Câte ambiții se pierd în
neant și neantul nu se umple. Nu este
orgoliul artistului o busolă stricată? Și totuși.
Resemnarea nu este bună, dar e sănătoasă.
Cine te-a scuipat o dată, o va mai face. Orice
justificare ascunde un dram de neadevăr sau
chiar o minciună întreagă. De oboseală
ajungi să dormi între lupi. Multe idei noi par
inutile, dar verdictul îl dă timpul.
Lasă-i pe Socrate, Schopenhauer ș.a.,
gândește liber. Egotria nu-i părăsește nici
pe sihaștri. Din trândăvie s-au născut
uneori idei geniale. Cine nu știe multe, nu
se rătăcește niciodată. Când nu reușești
să-ți învingi defectele, începi să le
consideri calități. Scriitorii se deosebesc
fundamental de savanți - ei nu
demonstrează nimic. În momentul când
accepti orice, devii o plantă fericită. Nici un
om nu este de prisos decât în ochii unora.
Între logică și fantezie este o dușmănie de
moarte. Orice convingere este o capcană.
Adevărata sărăcie este izolarea de lume.

Viața ca o beție

Trăiesc între aplauze și fluierături, muzică,
spital, Internet, tăceri asurzitoare, o
adevărată beție care se va încheia dincolo.
Sfâșiat pe dinăuntru, eram lipsit de orice
perspectivă, de orice fericire, precum
Soren K., un fel de K. al lui Kafka,
Ce știi falsul graur, falsa dominicană,
cuiva îi crește chelia, îi moare sufletul
într-un trup încă sănătos. Banale fete
dominicane ce fac zurba știu ele ceva?
Beție a puterii de furnică. Ideile - singura
bucurie. Să trăiești viețile câtor mai mulți
contemporani. Și totuși - dement. Parcă
vagoanele au luat-o razna. Soarta mea este
doar de a spune adevărul. Cui prodest,
cui bono? Să pierd încrederea în voi?
Treptat meseria de scriitor devine
submediocră. Normalitate, numele tău este
nebulie. Câtă putere zace într-un om?
Poate că Duhul s-a instalat în tine?
Va mai veni o zi, dar înaintea ei va fi o noapte.
O scurtă plimbare prin viață, o scurtă beție.
Silentium, consensus, saltul dialectic.
Sexul are ceva dialectic. Atracția polilor

opuși. Un dezacord total ascunde o mare
afinitate sau asemănare. Un copil nu
blestemă niciodată, deși nu îl cunoaște
încă pe Domnul. Cei care m-au persecutat
mi-au fost inferiori moral și intelectual.
Puteți să râdeți, este de plăns.

Cuvântul ca melcul

Cuvântul de fier nu mi-este prieten,
Cuvântul ca melcul îmi pare mai bând,
Te-nșeli, zice melcul, tu nu știi ce zace
În mine, durerea dormind în adânc.
Acidul cel tare așteaptă doar clipa,
Lumina se poate prefăce-n pârjol,
Primește-mi, iubito, alintul, sărutul,
Tu nu știi ce poate cuvântul-pistol.
O, nu te speria, sunt altfel, sunt altul,
Oglindă și stare, gâde, bufon,
Glumesc doar cu moartea, iubirea mi-e crezul,
Deși merg încet, mi-e cuvântul- foton,
Pot fi ca marea, umil ca pământul,
Primește-mă-n palmă ca pe duh,
Pot fi stejarul, pot fi și iarba,
Prin tine, din haos pot iară să urc.

Fapte diverse

Cât de adânc a căzut și în raport cu ce?
Proiecțiile de acest tip nu diminuează mitul.
Și-a pus amprenta faptul divers.
Un om a sărit de pe Turnul Eiffel,
Nu a ales nimic, nu a acceptat nimic,
Nu avea datorii, nu se temea de nimic,
O tragedie generală. Într-o zi, Turnul Eiffel
s-a aruncat în Sena. O bucată de
pierpătrat stă în palma zeului Mardoh.
Zilele comemorative sunt dedicate
Cinstei care a murit. Închise-s farmaciile
și clinicile, ca-n vremea imperiului
manciurian. Mă uit la ceas, halatu-l las să
zboare, frumoasele se uită după geam.
Tranșee paralele umplu câmpul,
Cubiștii au învins de un an.
Când moare un înțelept, Toți sunt rudele lui,
Tatăl meu era un înțelept?
Ce este tatăl? Este tatăl și atât.
Cine pe cine părăsește?
Durerea este de partea celui care rămâne.
Viața ca o captivitate. De trei ori pe zi
mă rog, după mersul soarelui.
Nimic nu este limpede, nici apa de izvor.
Izvorul e tatăl. Prea târziu ne cunoaștem
pe noi înșine. Prea târziu sorbim din izvorul
primordial. Stau cu iubita de mână în fața
unui mormânt nevăzut. O lacrimă mi se
perlinge pe obraz, limpede ca apa de izvor.

Nicolae ROTARU

INFRACCTORUL ALZHEIMER

(Fragment din romanul Uzina de otravă)

Năuceala zilei s-a estompat, iar eu am încercat să mă retrag în temperanța lecturii.

Mai întâi am desenat o literă T compusă din 13 cărți stilizate. Fiecare „carte” e ca un U culcat ori ca un C turtit, în interiorul căreia sunt trasate orizontal și paralel trei linii: filele cărții. Aceste „cărți” se repeta pe orizontal de cinci ori, iar pe vertical, ca să descrie inițiala numelui meu și să fie, în total, 13, se reproduc de opt ori. Încercați să desenați cu un pix acest „blazon literar” ca să înțelegeți și (aș vrea) să acceptați și această hachiță.

Fapt e că mă simt ca-n amarul cu lipsă de amor din cea mai dulce noapte. Trec cu ușurință de la tonul convulsiv la cel ludic, la fel ca mai ieri când, fiind în război cu sarea de bucătărie, scriam NaCl undeva la vedere și înmuiaam castravetele în acel înscris, sau ca atunci când vedem, pe fereastra de la etajul trei, la ce matrapazlăcuri se dedau apărătorii de lege în uniformă, scriam undeva pe trotuar cu creta polițist și scuipam de mai multe ori ostentativ acolo! Sentimente de sentimental! Distribuite și conjugate după caz, număr și gen. Mai ales la genul feminin! Căci, nu-i așa, femeia este eterna poveste. Dacă este.

Când am fost la Marea Neagră, în urmă cu ceva ani, pe plajă, am văzut o puzderie de... mici negre. Mici, nu mititei. Și negre, nu negri! Mă rog, poate nu erau toate negre. Și nici așa de mici! Erau la Vama Veche. Zona plajei fără straie. M-am închinat (cu limba-n cerul gurii, altfel eram huiduit și catalogat homosexual sau, și mai grav, impotent!) și mi-am văzut de drum, dar și de exercițiul admirației invidioase și discrete. Prilej cu care mi-am nuanțat vederile, căci nefiind noapte când toate pisicile sunt negre, am constat că micile (să le zicem mâțe dacă tot veni vorba!) erau crețe la păr, iar acele blănițe aveau culori cunoscute de când lumea: mai deschise, albicioase, bălaie sau blonde și mai închise, șatene, castanii, roșcate și, desigur, negre. Vrând-nevrând, mi-a venit în minte poema compusă din întrebări și răspunsuri a lui Armășăreanu, veneticul cel gras și spurcat la gură, din Valea Seacă, dacă nu cumva a lui moș Negulici scopitorul de porci și tiz al

milițianului din Adâncata, la fel de „corosiv” în vorbire ca Ion Creangă în a sa *Poveste a poveștilor*:

Ce-are moșu' în izmene?

Un cotoi cu două gHEME.

Ce-are baba în chiloți?

O pisică cu mustăți.

Dar s-a scurs mult timp de atunci. VORBA aia: chiar și două revoluții. Una care a dat chix în agricultură (noua revoluție agrară inițiată de Ceaușescu) și alta sângeroasă, produsă via Timișoara, care a cuprins toată țara (numită *revoluție* populară inițiată împotriva lui Ceaușescu). Ast timp, moda s-a schimbat, pisicile s-au epilat, încât nu mai seamănă nici măcar a păsărici. Le-am văzut recent pe același litoral (au trecut de Vama și-au ajuns până la Năvodari) goale și, fie păzite de pândite de pești hulpavi, fie râvnite de motănei naivi! Chiar de sunt plaivaznici îndestulați de zile ca mine!

Citesc în procese-verbale și declarații de făptaș, încercând să găsesc corespondențele necesare, fără a agresa prea rău timpanele celor ce mă ascultă ori corneea celor care, iată, îmi și urmăresc textul. Bunăoară, infractorul Garoy zis Spaniolu a declarat că a ucis-o pe una dintre fufele de la „futelnița” pe care o patronează la etajul zece al unui bloc din strada Poiana cu Aluni fiindcă i-a dat sculament de i s-a obrintit pielea pulii. Agentul de la secția de poliție a scris în procesul verbal că: *învinuitului i s-a infectat epiderma organului sexual masculin!* De acord, că Garoy putea să aibă și organ sexual feminin. Și atunci era... învinuită!

În alt loc, peștele asasin povestește cum victima o lua la cioc sau ședea capră ca s-o ia-n cur. Același agent scrie: *aceasta practica sexul oral sau recurgerea la poziții sexuale parșive*. Mă rog, în cazul unui viol, nu știu care poziție sexuală nu e parșivă. Plus că a practica recurgerea, face parte dintr-un arsenal verbal depășit pe care-l credeam dezafectat!

Când a fost invitat să semneze documentul încheiat, infractorul a îndrăznit să conteste, că el n-a zis așa, că i s-au răstălmăcit

spusele.

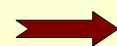
- Ce, a mă scobi în nări și a mă scărpina în cur e același lucru cu a mă freca la ștremeleag sau a mă regula cu o boarfă pe lovele? zice Garoy?

Polițiștii (sunt tentat să le transcriu denumirea între ghilimele!) sunt răbdători și maleabili. Eu, care i-am văzut la lucru și pe înaintașii lor, milițienii, m-așteptam s-aud onomatopeea jap! a loviturii de pulan pe spinarea împetricinutului. Greșit. Poliția nu mai e o inimă care bate pentru popor, cum era (și cum făcea) miliția. Azi e un organ nou sau transplantat (mă rog, recondiționat, revalorificat și refolosit) care are alte principii de funcționare. Dacă mai... funcționează, fiindcă, după cum se știe, se cunoaște, dar nu se prea recunoaște, acum, pe teritoriul României s-a întins, binefăcătoare, forța democrației. Forță care nu prea mai are nevoie de alte forțe, organe, organisme, mijloace, instituții...

Dar ori cum aș da-o și aș potrivi-o, ca să pară genială, scriitura mea este tot una de duzină: vulgară, banală, îndoielnică. Și atunci? Atunci, ce? A ordonat cineva sistarea, s-a transmis vreo comandă prevestitoare care să anunțe oprirea din marș? Nu. Deci... În cadență, marș! Vorba militarilor din serviciul fost obligatoriu, actual o urâtă amintire.

Și dacă tot veni... vorba, cum ar spune eminentul meu student poreclit Ben Coppyou, să-mi văd de murdărioarele mele literare inspirate din realitatea înconjurătoare. Adică să fac unele căcaturi de compromis și unele compromisuri de căcat. Să fie epice, să pară realiste și să plesnească la fel ca biciul vizitiilor din cântecele despre Veselești de altădată. Să cred încă în mituri, cum ar veni. Ca-n povestea de adormit copii a moșilor darnici din *decembriada* fiecărui an: Nicolae și Crăciun. Darnicul și Pârdalnicul. Copii primitivi (de dar) cu părinți primitivi (de însă).

Chiar: ce-o mai fi făcând răposatul fost vecin Viorel Birjă poreclit Darînsă? Și-o fi înjghebat vreun sereleu împreună cu Pavle, fostul meu vecin de pat și de salon al morții pentru viață de la spitalul Frunzeasca, pe-

acolo pe unde a ajuns? Că nevastă-sa (amanta mea Zambilica, cum îi ziceam când locuiau la bloc, sub noi, Trucălariei de asfalt, generația de țărani urbanizați și pripășiți în mahalaua Colenchina) a ajuns, bine mersi, exact ceea ce și-a dorit: codoașă de bordel clandestin și consoartă de întreprinzător particular de succes, zis și Pric Fioreanu, grangure de matrapazlâc din sumedenia de „ierarhi” ai Primăriei Veseleștilor. Care Pricopie, nu de mult și indirect, prin intermediul fiului său rătăcitor și nevăzător, mi-a furnizat cea mai mare surpriză potrivit căreia, a câta oară, pot spune că viața bate filmul și, amândouă, romanul!

Ca instigator de babalâci am luat inițiativa redactării unei misive á la Caragiale (adică anonime!) în care să-l amenințăm pe primarul general al Veseleștilor, alde Ermolai Hoțeanu, că dacă nu stârpește câinii vagabonzi, boschetarii braconieri și ȋiganii șparlitori din parcul Ghintuita, o să-l stărpim noi pe el. Deocamdată îl sfătuim să nu mai utilizeze clanțele ușilor și să nu mai dea mâna cu nimeni, dacă ține la sănătatea sa care poate fi afectată de un microb fatal. În caz că nu dispune rezolvarea celor trei puncte ale petiției vârâte într-o cutie de tablă pe care scrie: „Primăria așteaptă opiniile locuitorilor orașului”.

Căcaturi și sacrificii, dragă cititorule, cum spune... tânărul ogar alergător pe ogorul învătământului jurnalistic privat de la Universitatea Venus. El care nu se mai visează jurnalist-pistol bântuind, cu aparatul Laika, Smena sau Lubitel atârnat de gât și blocnotesul în buzunarul de la piept prin coclauri și mahalale din VRANG-ul veseleştean, ca mine și ai din generația mea, ci înarmat cu miniaturi electronice sofisticate Fuji, Nikon sau Nokia ce captează sunet și imagine retransmițând totul instantaneu, și dotat cu mijloace de transport ultrarapide capabile nu dor să străbată sectoare de metropolă (ca Verdele, Roșul, Albastrul, Negrul și Galbenul de odinioară!), ci să cutureiere kilometrii de țară ori de continent terestru, aerian sau naval, dacă e cazul.

Iar eu, furnizorul de căcățișuri teoretice (furnizate la răndu-le de jakobsoni, lasswelli și mcquaili ori de mucchielli, cuilenburgi și kapfereri) să-l persuadez, să-l cointerez, să-l ghidez spre compromisuri teoretice împuțite sau spre împuțiciuni de compromis, atunci când vine vorba de practică! Practică euro-atlantică ale cărei valori sunt: pluralismul, egalitatea, nediscriminarea, toleranța, justiția și solidaritatea. Toate, umane!

Dar, dacă năuceala zilei s-a estompat, mai bine mi-aș exersa mâna pentru a alcătui rime pe care să le risipesc apoi spre silfide cu sufler

virtual pe facebook:

*Mi-e foame, mașele-mi sunt goale,
Sticla de votcă, și ea, s-a golit,
Vântul îmi pișcă trupul fără țoale
Și toate merg aiurea și zilele-s nasoale,
De am ajuns un moș, un ramolit!*

Mă refrișează și mă excită onomatopeele, prescurtările construite din semne de punctuație și emoticonurile pipițelor cu foliculina în exces. Ce altceva mă mai poate excita, căci acesta e fondul principal de cuvinte ale trupurilor dezgolate postate în varii poziții sexy, chiar sexuale, pe rețelele de socializare? Și dialogul masculilor pe care-i văd ca pe niște dulăi grăbiți și nerăbdători să miroase subcoada căteleur aflate în călduri se reduc tot la păsăreasca IT, cel mult la euro-atlanticul invariabil nice, atribuit otova silfidelor cu burice, țâțe, buci și fătăciuni goale.

Dar, cum spuneam, acest mod de a fi al noii generații mă refrișează și mă excită intelectual. Cum se și vede din reacția de până aici, despre care i-aș cere părerea lui Ben Coppyou! Dar, mai bine, nu i-o cer. Și-mi văd de rimele mele. Politice. Manifeste. Zadarnice:

*Drag guvern, cat în arhivă
Pentru biruri noi dovezi,
Că-ntr-o țară în derivă,
Ce mai faci? Impozitezi!*

*Pui impozit pentru fumuri,
Pentru fițe, fâțe, țâțe,
Nu pentru cei ce dau tunuri,
Ci pe cozile de mțe.*

*Nu impozitezi pungașii
Care au conturi balșoi,
Spoliezi tot nevoiașii
Și tot cauți biruri noi.*

*Eu te rog, iubit guvern,
Căruia îi dau dreptate,
Să impozitezi etern
Și șteița-ne de carte.*

*Deci să pui taxe, accize,
Pentru analfabetism,
Să aduni bani și devise,
Pentru-al nostru cretinism.*

Nu, n-are rost să-mi răcesc tastatura! Nici să vă agresez retina. Mai bine aș da o fugă, fiindcă tot e întunerit și prima ora a zilei nu s-a născut, la fostul șantier devenit zonă interzisă unde s-a descoperit nu se știe ce - o comoară din vremea dacică sau dovezi ale altei civilizații cosmice - în curtea campusului Academiei Bravus, din pricina vântului care a doborât un plop la rădăcina căruia s-a căscat accesul spre mister. Ba nu, Scriitorincul mi-a zis să nu mai rup zgaiba de pe acea rană, dacă vreau să nu pățesc la fel ca decanul

Eros Pușcalău, care, potrivit proverbului, știind prea multe, a trebuit să moară!

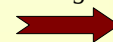
Mai bine mi-aș face testamentul, dacă la doctor refuz să mă caut, adică să-i cer sprijinul pentru a-l înfunda pe infractorul Alzheimer, care nu-mi dă pace din ce în ce mai agresiv. Mi-a zburat gândul acolo, după ce am parcurs o fiuică rezervată a fi piesă a acestei narațiuni. Mi se pare că textul e un deja vu, pe care l-am mai folosit la prepararea unui meniu epic. Îl reproduc aici, pentru cine are curiozitatea și răbdarea să constate dacă mă înșel sau nu.

„Așa cum consoarta mea crede că-i fac bine produsele naturiste, pe care le cumpără rentabilizând farmaciile arabilor ce au năpădit Veseleștii și pe care le-nghite cu nemiluita, eu cred că-mi face bine la creierul care uită en gros, biciuirile la care mă supun (dezlegări de cuvinte încrucișate, lecturi diversificate, exerciții de scriere, construcții pentru stoc tematic în calculator). Amândoi credem în ceva: ea, în ajutorul primit de la Mântuitorul Christos și mama Lui, eu, dimpotrivă, în răul pe care-l face muritorilor, acest primul dintre cei trei mari evrei care au schimbat lumea după placul și-n folosul lor: Iisus, Marx și Einstein.

Cum ar veni, libertatea de a se smeri și crede în raial de după - a consoartei, și cea de a cădea în păcat și a crede în valoarea prezentului - a mea! Eu, diletantul și credulul, eu oscilantul între Istoria PCUS și Carta drepturilor omului, eu degustătorul de egalitate în drepturi și dreptate inegală! Eu frustratul, ai cărui soldați de plumb erau din plastic, uitatul de lume și bătut de Dumnezeu (Catela ar spune, uitat de Dumnezeu și bătut de soartă, ceea ce mi se pare același lucru), mă simt uneori drept rod al unui experiment evadat din eprubeta cu încercări scăpate de sub control.

Mă aflu sub efectul trecerii sub tăcere, un uitat și uitător. Sunt un țăran reciclat, un Mucea-Falimucea cum îmi spunea mai-camare Dumitra, un rod al interdicțiilor fiindcă am cântat cântece interzise, am ascultat posturi de radio interzise, am citit autori interziși, am mâncat alimente interzise. Un diletant bântuind între restricții și libertăți. Un degustător de psalmi din care am înțeles că „abyssus abyssum invocat”. Da, prăpastia cheamă prăpastie, genunea cheamă genune, abisul cheamă abis, hăul cu hăul se contopește, dar eu mă aflu sub binecuvântarea blestemului așa zicând, un diletant care trăiește în imperiul fricii unde îmbătrânești subit și te gârbovești instantaneu.

Mă simt, totuși, ca un pașă, la fel ca Șoptică, un personaj și un vecin al meu din Ciocești, gagicul celebrei curve Mangica

→ din Adâncata, care și-a făcut pat boieresc, baldachin regal, pat ca al lui Franz Josef, cum spunea el. Stau lungit pe recamierul (pe doamna Recamier, am scris undeva!) și torc amintiri. Răsfoiesc colecția de cărți poștale ilustrate, ca un călăreț fără cal, că doar nu ca un cal fără călăreț, un înșelat fără șa, cavalier sau roșior cu dor de șale.

Mă stânjenește o unghie ruptă. Caut clipsul și mă chinui să scap de ea. Îmi privesc brațele păroase și-mi reamintesc că un amic doctor m-a avertizat că dacă nu-mi țin diabetul sub control risc să orbesc ori să-mi pierd picioarele. Bine că nu și mâinile, c-aș fi ca un Venus bărbat, chit că așa, aș scăpa de chinul tăiatului unghiilor.

Rememorez avertismente. O mai pot face deși sunt bântuit de angrosistul uitării. Aseară urmăream un documentar despre regretatul actor Gheorghe Dinică răpus ca și președintele-actor Roland Reagan al SUA, de temutul asasin parșiv Alzheimer. Din pricină că nu mai ținea minte replicile, avea o cască-bondar în ureche unde i le șoptea cineva din platou la filmări. Maestrul juca rolul unui general. Ar cam trebui să port și eu acest grad, că uit corespunzător.

Uneori cred că aceste infirmități intelectuale se datoresc profesorilor care m-au terorizat de-a lungul îndelungilor mele școli. Și, totuși, sunt unii care din pricina acele terori au acumulat câte ceva, fiindcă ulterior, fie s-au spurcat la bani, fie la matrapazlăc politic, așa încât lectura s-a reportat, iar cultura, dacă a fost, a rămas cea obținută prin teroarea practică de dascăli.

Citeam recent că pentru a obține permisul de șofer, de pilot, de marinar trebuie să treci un test psihologic, în vreme ce, pentru a conduce un guvern, un parlament, ori o țară nu se cere să fii apt psihic! Se cere, mă

peaua mea bătrână, bolnavă și scârțâitoare, cu ce se deosebește biblioteca mea abundentă în care umblu zilnic cu degetele și cu ochii, de biblioteca alcătuită din cărți scumpe, legate, lustruite a unui învățat a-nalfabet care o are fiindcă dă bine la filmat.

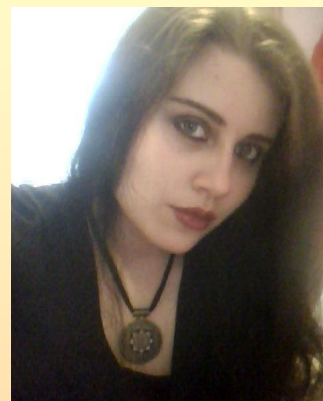
Aud apa scurgându-se la chiuveța ălo-
ra de deasupra, semn că s-a întors Garoy de la prădăit. Mi se pare c-aud boii lui Gogu Dahalea opriți la puțul lelei Dumitra, pe Valea Seacă, îndemnați de stăpân printr-un fluierat prelung să urineze. Acei lujeri drepti, paraleli, de sub burțile animalelor - Plăvanul de hăis și Suran cel de cea - îmi apar mereu în priviri când, neînchis bine, robinetul de la bucătărie lasă un firicel de apă să curgă monoton.

Tot apa care-mi franjуреază cu onomatopea jetului ei liniștea, matinală e cea care-mi aduce aminte de electrocutarea preotului din Ciulinița și a copilului lui Zdigă morarul. Fiindcă era un făurar cu ger ca la Bobotează, cineva avusese ideea să vâre în apa din cristelniță termoplonjoane pe care le-a băgat într-un triplu ștecăr. Din cauza unui scurtcircuit popa a dat în băfâială, iar pruncul i-a scăpat din mână și s-a pus pe orăcăit. Noroc cu un martor la botez care a dat cu bombeul cizmei în priza din care sărea scânteii.

Stau pe canapea în exces de extaz și privesc cum se-ncumetă soarele să îndulcească bocna de afară. Nu-mi dă inima ghes, deși am de realizat un articol autoasumat și pompos intitulat: „Aspecte de non-verbalism iconic dinamic și limbajul ludico-umoristic în comunicarea vizuală. Afișul, bannerul, sloganul”.

Așa-mi trebuie, că-ncepusem să văd în Universitatea Venus doar o pepinieră de făpturi destinate oculezicii și hapticii erotice, necum travaliului didactic și al cercetării științifice!”.

Diana Adriana MATEI

Născută

Mi-am așteptat iubirea platonice
într-una din acele zile
de eu infinit și-un eu
târziu de tine

Din acele
una m-apăsa
c-o plăcere drăcească
în moalele inimii

ultima

Cuvintele nu mai erau
cuvinte

Cerul se burnița
în cratime

Din pântecul tău
miroseam a maro de toamnă
pentru a doua

oară!

Cele două inimi

Când m-am născut
aveam două inimi

dintr-una tușea
inima mamei
iar din cealaltă
încă una

astfel au crescut
și s-au umplut
una pe alta

până când
alta a devenit una
și una
totuna

până când
fiecare s-a vindecat
de fiecare

dintre noi

Tiepolo - Triumful gloriei

Virgil DATCU

Adriana. Cuvinte din iarna vieții

De curând, cu titlul „**Adriana. Cuvinte din iarna vieții. Memorialistică**” a apărut în librăriile Iașului o nouă carte, autor Ion N. Oprea, din salba memorialisticii sale, care pune în valoare amintirile unei doamne, asistate social într-un Cămin de profil, ajunsă la venerabila vârstă de 94 de ani

„Cartea aceasta, aş aprecia, este o cronică vie a ceea ce este viaţa şi activitatea într-o astfel de instituţie unde totul este bine organizat, gazdele şi oaspeţii lor, ducând o viaţă normală, cu bucuriile şi relele întâmplătoare, dar mult mai atent trăite decât dacă sositii ar fi rămas acasă sau pe stradă. Ea se citeşte cu interes şi instituţional şi particular, chiar şi de vizitatori, care au confirmarea că Instituţia - Căminul - este necesară, trăieşte prin grija statului şi a sponsorilor, a personalului angajat, asigurându-le internaţilor ceea ce li-ar fi lipsit dacă ar fi rămas fie şi în familie - liniştea, confortul, medicaţia, vorba bună, ba şi literatura, o carte, cântecul mai ales, cântecul de acasă, de la mama sau de la biserică, muzica, poezia mai ales, scrisă de ei sau a clasicilor ori trăitorilor, conservată în memoria talentaţilor şi pusă în carte să nu se piardă, că cine ştie, ne întoarcem, vreodată, la tot ce-a fost tinereţea pacienţilor”, spune în Destăinuire, cu rol de prefaţă, Ion N. Oprea.

Este o carte, arată acelaşi, care cuprinde în majoritate relatarea amintirilor unui om care, la o vârstă venerabilă - peste 90 de ani - străluceşte intelectual şi, deşi nu are studii superioare, se dovedeşte o povestitoare care ne-a încântat şi nu am cutezat să nu le facem un dar preţios cititorilor, relatându-le. Totul

prezintă interes, în primul rând importanţa Căminelor de bătrâni, activitatea personalului medical, de asistenţă şi administrativ, factorii de ajutorare şi sprijinire a unor oameni care au nevoie de oameni de omenie, de gesturi de mare generozitate.

Luată în mână şi măcar răsfoită, dai că ideile naratoarei şi poate şi ale autorului sunt şi regretele tale ca cititor, şi atunci, poţi să nu citeşti cartea cu „Adriana”... de la un capăt la altul, să nu inviţi sau să-i împrumuţi volumul şi vecinului, prietenului tău, după ce l-ai citit şi tata şi mama, sora mai mică?: „În atare situaţie începem să mai răscolim trecutul, să mai găsim ceva din el, noi, noi care totuşi, am trecut prin multe şi am rezistat cu tărie, şi de ce nu, cu un zâmbet în casă, cu o mângâiere, cu un cântec, şi ce cântece erau pe timpul copilăriei şi tinereţii noastre, de te făceau să uiţi de toate necazurile. Te făceau să vii acasă cu dragoste. Unde se mai cântă astăzi Barca pe valuri pluteşte uşor, La umbra nucului bătrân, În micul oraşel uitat de lume, Smaranda e cea mai frumoasă, Păsărică mută-ţi cuibul şi te du, - de venea omul acasă cu cântecul pe buze, cu dragoste. Astăzi, habar nu ai ce spune cântecul, dar te asurzesc zgomotele, parcă lipsesc notele muzicale şi toţi tipă”, p.202.

Că această carte este darul făcut nu doar bătrânilor, ci şi altora, mai ales factorilor de decizie şi tineretului de după 1989, ne-o spune tot autorul în cele ce urmează: „Publicarea volumului vine să învedereze nu doar opera creatoarei, povestitoare, a doamnei Adriana Andreiaş-Micu, cât mai ales Instituţia care este gazdă pentru asemenea oameni, adevărate valori ale optimismului omenesc, care sunt înfrăţiţi şi iubesc din convingere munca, tradiţia, prezentul, dar cu speranţa viitorul. Viitorul pentru că Instituţia dacă serveşte azi celor care au muncit de dimineaţă şi până noaptea, cu atât mai mult va fi necesară mâine când miile de asistaţi sociali din mai fiecare casă, cei care aşteaptă poştăşul cu cupoanele să le înmâneze plata votului primit, dar nu ies pe dealuri cu sapa să muncească ogoarele lăsate pârloagă, chiar acestora şi altora le va fi şi mai utilă înţelegerea. Îmbătrânirea populaţiei României, ca şi prelungirea vârstei de ieşire la pensie, dar mai ales depărtarea

descendenţilor de bătrâni sunt realităţi care înseamnă programe de protecţie socială la care este chemat să participe nu doar Statul şi factorii săi de resort, ci mult mai mulţi, noi şi întreaga societate civilă. Organizaţiile non-guvernamentale care vor proba «*cine-i om şi cine-i câine*». Nu spun o noutate, doar o repet, de multă vreme fiecare casă, dar mai ales la blocuri, unde uşile rămân închise cu lunile, există oameni care nu numai trebuie vizitaţi şi ajutaţi, dar le-ar fi efectiv utilă interarea la căminul de asistaţi sociali”.

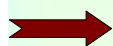
Lucru pe care îl spune şi autoarea scrisorilor adresate celui care semnează cartea - că întreaga naraţiune este un total al corespondenţei purtate cu doamna Adriana: „...Nu m-aş fi oprit să aştern pe hârtie aceste mari necazuri care azi apasă cu greutate pe umerii bătrânilor bolnavi şi singuratici, dar şi situaţia tinerilor, fără de ajutor, plecaţi departe m-a îndemnat să nu ocolesc acest adevăr care cade tot în seama vârstnicilor să-l rezolve - familiile, copiii, gospodăriile tinerilor, satele, au rămas tocmai sub îngrijirea bătrânilor, lipsiţi de putere, pierduţi de minte, fără o îngrijire medicală, fără medicamente şi supraveghere, fără o mâncare cum trebuie şi o bucurie imediată.

Oricât ar fi omul de bătrân, el are nevoie de o vorbă bună, de o mângâiere, de o încurajare din partea copiilor lui, să simtă o mână caldă de ajutorare, care, până la urmă, în lipsa banilor, pot înlocui şi medicamentele. Chiar şi eu am perioade când personal simt lipsa unei vorbe de încurajare, de mângâiere, deşi, îmi dau seama că lumea care a fost nu mai este.

Când eram copii aveam şi purtam cel mai mare respect profesorilor, ne aplecam până la pământ în faţa lor când îi întâlneam, preotului îi spuneam de la mare distanţă respectuos „sărut mâna”, ne purtam cuviincios cu conducerea jandarmeriei locale, a funcţionarilor primăriei, pe primar îl respectam cu sfinţenie şi mare încredere. În ziua de astăzi este mare batjocură în relaţiile dintre noi oamenii, bătrânii nu mai sunt respectaţi ca şi educatorii în general şi autorităţile statului”, p.166.

În spiritul celor de mai sus cartea evidenţiază eforturile Statului, dăruirea unor sponsori, acţiunile bisericii catolice şi a comunităţii

evreilor pentru protejarea celor aflați în neputință la un moment dat, cheamă biserica ortodoxă și clericii ei, îndeosebi pe călugări și măicuțe, să facă mai mult în acest sens, salutând intențiile Termo-Service Iași - care, ocupându-se de administrarea unor apartamente a imobilelor, vrea să demareze și un proiect de ajutorare a persoanelor vârstnice, bolnave, fără aparținători legali și cu mobilitate redusă.

«Direcția de Asistență Comunitară acordă ajutoare, dar le acordă celor care depun dosare. Sunt însă, din ce am văzut noi, bătrâni care nu se pot deplasa, care nu au rude să umble pentru ei sau care nici nu știu de ajutoarele sociale la care au dreptul. Către aceștia ne îndreptăm. Cu un sfat, cu un telefon dat la instituția responsabilă sau cu o vizită la domiciliu, vrem să ajutăm și noi pe cât posibil. Nu avem nici experiența, nici calificarea pentru o intervenție directă, dar vrem să creăm măcar legături omenești între instituții și oamenii care au nevoie de ele», se redau în Destăinuire spusele lui Tudor Tudose, directorul Termo-Service, preluate dintr-un ziar de la Iași.

Cu valoare de document, cartea se constituie și într-o bibliotecă care împrumută cititorilor ei operă religioasă și beletristică, o redare și din aduceri aminte a mai marilor noștri. Mihai Eminescu, Al. Vlahuță, George Coșbuc, Grigore Alexandrescu, Magda Isanos, Iulia Hașdeu, Ciprian Porumbescu, Ion Minulescu, Vasile Militaru, Alexe Mateevici, Grigore Vieru, Adrian Păunescu, Constantin Tănase, dar și multe texte de cântece, aproape uitate. Ne readuce folclorul și pe buze... Caloianul!

Portetistica cărții este aproape în totalitate meritul celei care și-a cunoscut și-și iubeste vecinii sau pe cei de care s-a despărțit, ne-a informat Ion N. Oprea. Topica frazei, expresia curat românească, poate și unuia și altuia, autor și povestitoare.

Luminoase și inventive, prietenoase, coperte cărții.

Ne-am bucura dacă Adriana, cu Cuvintele din iarna vieții ei ar ajunge și în mâinile și sub privirile lacome de lectură ale celor cărora cartea a fost realizată: Instituțiile și oamenii lor din domeniul unde asistații sociali, nu numai bătrânii, o așteaptă. O carte, dusă în dar celor de acolo, de către cei care îi mai vizităză pe cei internați, ar fi bucuria lor de suflet întâlnindu-se unii cu alții. Adică cei din povestirile Adrianei cu cei care înseamnă omenirea Căminelor de ajutorare a celor care mai gândesc, scriu, citesc și speră că oamenii au rămas oameni. Ar fi bucuria lor dar și a Doamnei Adriana, cum am intuit din cele scrise de Ion N. Oprea.

Sebastian COLOMOZ

Sine die

Deși nu mă cunoști, îmi ești deja iubită
M-a mângâiat iubirea. Iar tu de cupidon
Măine sau sine die, vei fi subtil ochită
În pași de serenade cântate sub balcon

Ochii vor spune tot ceea ce gura nu știe
Îți vor deschide ușa comorii de scrisori
Credința ne va spăla pe frunți cu apă vie
Ne va săruta viața, ne vor parfuma flori

Trupurile îmbrățișate într-un unghi obtuz
Ne vor fi invidiate de însuși zenitul nopții
Inimile noastre vor dansa-n ritm de blues
Acompaniate de-ale reginei stelelor ovații

Precum Adam și Eva de toți vom fi știuți
Ca două suflete curate, în taine inițiatori
Să brevetez model de aripi, o să mă ajuți
În istoria lumii vom fi eterni învingători.

Amantul dragostei

De la Orfeu și până astăzi dragostea
A fost primul postulat al poeziei
Nimeni nu i-a citit corect povestea
Până nu l-au cuprins brațele feeriei

În fiecare noapte aleargă prin vise
Sunt dimineți în care la ușă bate
Mai nimerește și la inimi închise
Dar nu le va omite pe cele curate

Protagoniștii ei învață să zboare
Mii de speranțe pe buze le cântă
Fețele le sunt tatuate c-un zâmbet

Calitățile odată latente îi încântă
Are un răspuns această schimbare
Amantul dragostei s-a născut poet.

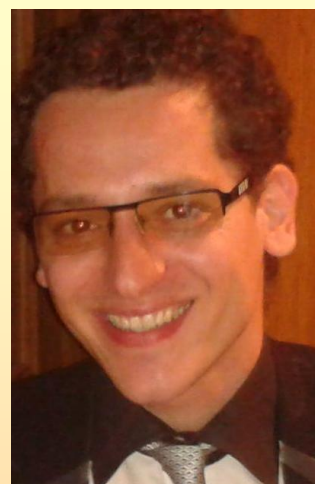
Testament

Te-am așteptat vreo zece primăveri
Cu visul fiind prieten la cataramă
Fumam speranțe și mușcam din meri
Păcate cu picioare lungi de damă

Te-am căutat și-n vale și pe deal
Mi-a dat adresa ta doar luna plină
Ca minoritarul m-am înecat la mal
Sub dansul-zbor al tău de balerină

Având în suflet urme mici de vară
Scriu o ultimă pagină în belvedere
Cu toate că plouă și este frig afară
Fiindcă nu ne-am luat la revedere

Fără pretenția c-am fost mare poet
Îți las drept moștenire acest sonet.

Sonet din Par(ad)is

Mi-am luat steaua la subraț
Pe soare l-am ținut în palmă
Din vis am mușcat cu nesaț
Uitând de eșec să-mi fie teamă
Mi-am lăsat inima să zboare
Depart. Ți-am uitat de norii
Ce mă pictaseră-ntr-o culoare
Gri. Acum fluturii și cocorii

Îmi țin pumnii s-ajung
La tine. Dansând mă înșoțesc.
De fericire ochii-mi plâng
Știind că o să te gălesc
Mai frumoasă decât în vis
Pe străduța din Par(ad)is.

Contract pe durată nedeterminată

zefirul intră agitat în camera mea
fără să mai bată la ușă
n-are răbdare să mă lase
să văd dacă filmul nopții
se va termina cu happy-end

mă bate pe umăr și gesticulează
cu voce tare, plin de entuziasm
amintindu-mi că aseară am semnat
un contract pe durată nedeterminată
cu norocul - domnul pe care oricine
și l-ar dori ca invitat
cel puțin o dată în viață

mă asigură că sunt fericitul posesor
al unui bilet dus
cu destinația iubire
că în curând ne vom petrece
serile în trei
dezbrăcați de secrete
prin palate de visuri

scoate șampania de la rece și
propune un toast în cinstea
„incurabilului visător care
zboară prin labirinturile dorințelor”

mă felicită pentru că nu am divorțat
de speranță - eternul scut al sufletului meu
mă convinge că bigamia nu-i interzisă
dimpotrivă, în compania speranței
și a iubirii mă voi delecta
cu un ménage à trois dumnezeiesc.

Constelații epigramatice

Valerian LIĂ (n. 10.04.1929)

S-a născut în com. Verguleasa, jud. Olt. A absolvit Liceul *Radu Greceanu* din Slatina și Facultatea de Chimie Industrială, Institutul Politehnic București. A lucrat ca inginer specialist în materiale izolante, ocupând diferite funcții, timp de 40 de ani, la Întreprinderea de Cabluri și Materiale Electroizolante București (I.C.M.E.B.). Este membru fondator și Membru de Onoare al Uniunii Epigramiștilor din România, redactor-șef al revistei „Epigrama” (2002-2012). Este autorul a două cărți de specialitate și al volumelor *Gloanțe oarbe* (1997), *Epigrame cu și fără adresă* (1999), *Florilegiu epigramatic* (2004), *Licăriri spirituale* (2009), toate de epigramă. A îngrijit apariția a 20 de volume colective de epigramă (5 în colaborare), între care *Ce-mi șoptește mie muza / Ingineri și tehnicieni români epigramiști* (1998), *Antologia epigramei românești* (2007, în colaborare), *Terapie intensivă* (2011). A obținut mai multe premii la concursuri naționale de gen și este inclus în peste 50 de volume colective și antologii de epigramă.

Inspirația

E iubita ce-o accepți
Cu capricii feminine,
Vine când nici nu te-ăștepți
Și când o aștepți, nu vine!

Ideatică

Pe-ale vieții lungi trasee
Unii mor pentru-o idee,
Însă alții, -n alt decor,
N-au idee de ce mor.

Imprudență

I-am spus c-o iubesc, că are
Trup frumos, de balerină,
Eu, un tânăr oarecare,
Fără vilă și mașină.

Triunghiul

E o figură mărginită
Colțos din fire, imoral,
Cu o prezență insolită
În perimetrul conjugal.

Postdecembristă

În actuala existență
Ne remarcăm, cu precădere:
Iubita mea prin transparență,
Iar eu - prin vidul de putere.

Politicienilor demagogi

Ne mint întruna pe ecran
Și un dentist, întâmplător,
E singurul contemporan
Ce se mai uită-n gura lor.

Guvernul

Când reforma n-avansează,
Revoltat și plin de groază,
Strig și eu ca orice om:
„Jos Guvernul!... că e-n pom”.

Probitate

Amicul meu e colosal,
Un moralist feroce, iacă:
Mi-apreciază CINSTEĂ, dacă
I-o fac la... cel mai bun local!

Consecvență

Prostia lui e-o boală,
Ce nu cunoaște frâne,
Cu noaptea-n cap se scoală,
Cu ea în cap rămâne!

Obsesia prostului

Obsedat că nu mai scapă
De blestemul cunoscut,
Ocolind în cale-o groapă,
În prăpastie-a căzut.

Fiii satului

În comuna lor natală,
La măicuța ce suspină,
Vin mereu cu mâna goală
Și se-ntorc cu traista plină.

Pompierul îndrăgostit

Când pompierul focu-a stins
Și a salvat din flăcări fata,
Când a crezut că totu-i gata,
Călcâiele i s-au „apris”!

Virilitate întârziată

O strâng în brațe, o dezbrac,
O sorb cu patimi, ca flămândul;
Dar câte nebunii nu fac
La vârsta-a treia... doar cu gândul!

Nepotismul

Făcând statistici, uneori,
Putem să fim și patrioți,
C-avem azi cei mai mulți nepoți
La mia de locuitori.

Pletosul

Năravuri noi, năravuri vechi,
Cu plete lungi, murdar, netuns,
Ce l-aș mai trage de urechi,
Dar nu știu unde le-a ascuns!

SIDA

În etapa actuală-i, poate,
Rezultatul cel mai evident
Al „contactelor apropiate”
Dintre Răsărit și Occident!

Calea Lactee

Roi strălucitor de stele,
Ca o salbă de mărgele,
Conturând în miez de noapte
Visul unui papă-lapte!

Evadare din cotidian

Resimțind din plin sindromul
Unor stări, fărădelegi,
Urc adesea pe Bucegi,
Căutând prin ceață... OMU’!

Bețivul

Un cetățean plin de arțag,
De-un caragialian calibru,
La care mersul în zig-zag
E starea lui de echilibru.

Oprimatul

Mult l-a încercat amarul
Zi de zi, mereu, încât
Nici nu s-a umplut paharul
Și l-a răsturnat pe gât!

Terapie de șoc

Să tăiem în grabă, dintr-odată, coada
Câinelui? Greșală! Iacătă dovada:
Ce ne facem dacă, peste-o perioadă,
Or să umble câinii cu... covrigi în coadă?

Starea națiunii

O stare jalnică de criză,
În care se disting, pe față,
Corupția, ca o deviză,
Iar sărăcia – mod de viață.

Epitaful unui pescar

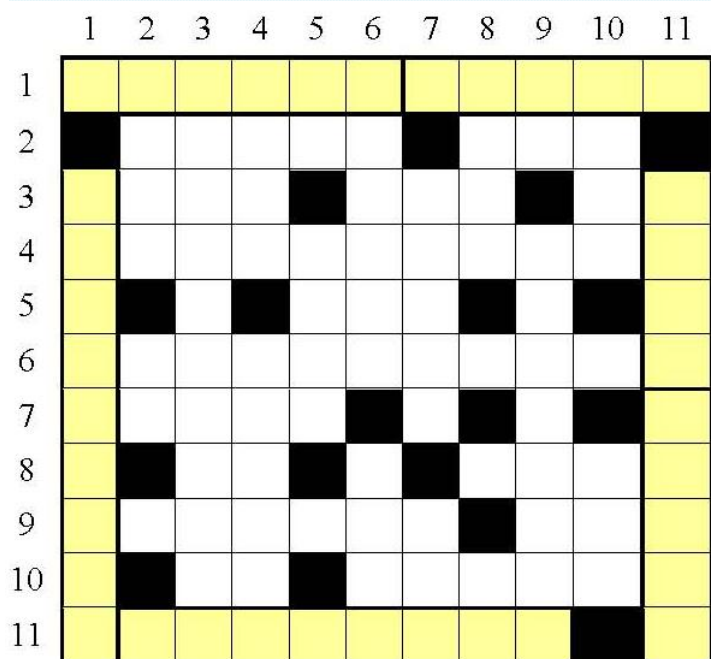
De-a pururi zace mulțumit,
Sub piatra grea, pescarul care
A prins un *somn* atât de mare,
Din care nu s-a mai trezit!

Epitaful

Ca o trâmbiță răsună
Pe sinistrul adăpost:
Este ultima minciună
Despre omul care-a fost.

Nelu VASILE

Constelații rebusiste (fantezie)

ORIZONTAL: 1) ... 2) Doică... ucraineană - Paznicul lagărului! 3) Partea comună a două sau mai multe versuri (pl.) - Alb și negru - Ștab fără inimă! 4) Studiază mișcarea particulelor electrice. 5) Asta a ajuns departe. 6) În mod cert e febrifug (pl.). 7) Onomatopeea ronțăitului. 8) Picată la BAC! - Ține cadența. 9) A găsi drumul - Asta nu duce lipsă de ceva. 10) Marginile lăcașului! - Atributul celui mai tare. 11) ...
VERTICAL: 1) ... 2) Lipsit de pretenții - Nor fără nimic! 3) E vrednic de plâns (pl.). 4) Te bagă de tot la apă - Legătură sexuală în afara legii. 5) Aruncă pielea vacii! - Vechi scaun domnesc. 6) Asta se apropie de negru - Se pretinde vedetă. 7) E-nlocuită cu o tărăboanță - Stofă țărănească. 8) Tip câinos - Luate de pe miriște și puse în șir! 9) Cap de iguană din Antigua! - Au destule cunoștințe. 10) Parazitul din copac - Face cât trei. 11) ...

P.S.: La o dezlegare corectă, pe manșeta careului veți descoperi numele și prenumele a doi dintre colaboratorii revistei "Constelații diamantine" și responsabilitatea lor în Colegiul de redacție.

Nelu VASILE

neva194987@yahoo.com

Dominic DIAMANT

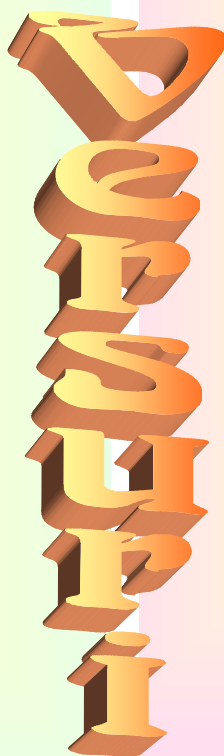
UN OSCAR INEDIT ȘI CARPATIN

Că Oscaru-mi lipsește, nu este un mister
o scară-l compensează, urcându-mă la cer
nici nu îmi plâng de milă, cât o Scarlette vrea
s-o scarpin când pojarul dă buzna peste ea
terorizat de spaima că n-o să-mi mai revin
exult nebun când lâna i-o scarpin, gest divin,
luptând din greu, c-un Oscar sa fiu recompensat
atâtea lupte grele ducând neînfricat

Ți s-ar cam face părul măciucă, doar văzând
intensele combustii din cuplu, ca și când
iubirea n-ar cunoaște decât, fenomenal,
dezastrul orgiastic, spasmodic și total (letal)

Indiferent de-un Oscar, că-l am sau n-o să-l am,
am unica mândrie și unicul balsam
mai bune decât toate averile ce sînt
autoamăgirea supremă pe pământ

Nici tu, o, Scaraoțchi, n-ai fi mai iscusit
tactician pe frontul fantastic de iubit
iar eu cu o Scarlette mai mândră ca o stea
nici nu-mi doresc mai multe decât eu pot avea
exact ce spun, sublimul, amorul infinit.

Ecaterina NEGARA (R. Moldova)

SOLDATUL ACESTA

Pe soldatul acesta l-am văzut viu
statea lângă flacăra veșnică,
în cimitirul eroilor,
avea mânuși albe
și o armă tăcută,
o fetiță alunga porumbei.
Părea desenat,
turnat în formă de soldățel,
îmi amintea de un fior anume
când sentimentul devine zglobiu
și se uită în ochii celuiilalt.
Un sentiment anume.
Dar cine să ne iubească soldatele,
nici eu nu cunosc, nici tu nu știi!
De obicei sunt războaie
și rămân văduve, fete singure,
case cu ferestrele sparte
și cimitirele eroilor multe, multe
pe fața pământului.

Dezlegarea careului: IULIAN CHIVU - MANCE - AGA - RIME - GRI - SB - ELECTRONICA
- D - N - AIA - N - K - ANTEEBRILI - CRANT - A - T - Y - T - BC - S - RITM - ORIENTA
- ARE - R - LS - ABITIR - ILITERARI - I (JULIAN CHIVU; BAKI YMERI; REDACTORI
LITERARI)

Leonard Ionuț VOICU
(Canada)

FUNIA ROȘIE

- L-ai găsit?
- Nu!
- Unde-o fi Doamne? Unde-o fi? Ai fost de vale?
- Am fost!
- Ai fost la Floarea?
- Am fost! Am fost la unchiul Marin, la magazin, la terenul de fotbal, la școală, la gărlă, nu e și nu e. Parcă a intrat în pământ, Doamne iartă-mă!
- Știi ceva? O fi la a lu' Malec, să se joace cu fi-su. Se-mpacă bine împreună. Ia du-te și vezi!
- Păi și bagajele?
- Lasă că le fac eu!
- Da. Ca ultima dată când ai uitat să-i pui penarul în ghiozdan, de a trebuit să stea un trimestru întreg fără creioane.
- Taci măi omule! Du-te și caută-l că trece timpul și-acu' trebuie să plecați la gară. Dar mai e ceva.
- Ce mai e, măi femeie?
- A dispărut funia...
- Care funie, măi femeie?
- Funia... Funia aia... știi tu, de. Și nici restelul nu mai e la locul lui.
- Cum așa? Nu mai e funia la locul ei? Și nici restelul?
- Nu!
- Asta... chiar că nu miroase a bine!

Tudor Vardan simți cum este traversat de un fior rece și amintiri înfricoșătoare, pe care nu le uitase, dar prefera să le țină ascunse în locul cel mai întunecos al memoriei sale, sub lacăt, izbucniră precum șuvoiul unui râu ce sparge zăgazul ce-l înlătuie în albia sa căutând libertatea de a curge după bunul său plac, de a fi rebel, distrugător, sursă de înnoire și de viață în același timp. Atâția ani de zile trecuseră și groaza acelor amintiri nu l-a părăsit niciodată, așteptau parcă doar momentul declanșator pentru a reveni reprezentând trecutul și, paradoxal, fiind de actualitate chiar și astăzi, pentru că acea istorie începuse, dar el, cum de altfel și alți oameni din sat, considerau că nu se sfârșise niciodată.

Cu venele de la tâmpile umflate, cu fruntea plină de broboane de sudoare și cu mâinile încleștate și reci ca de gheață, privi încruntat spre pământ și nevrând să zică nimic, Tudor Vardan oftă de necaz, împinse pălăria și mai mult pe ceafă de parcă soarele lumina numai

dinapoi, împreună mâinile și ridică privirile făcând o rugăciune scurtă spre cer. Apoi, porni cu nădejdea disperatului în suflet, către o nouă destinație, diferită de cele enumerate anterior, pentru a răscoli tot satul dacă era nevoie, doar-doar, o avea norocul să-l găsească. Deschise poarta veche de lemn înnegrită de trecerea timpului, pe care se mai vedeau resturi de vopsea albă - reminiscențe ale unui vechi strat de culoare ce se scorojise aproape complet de-a lungul anilor, și dus a fost.

§

Satul Antonești era înconjurat de salcâmi stufoși, iar din înaltul cerului, pe timpul verii, semăna cu o pată verde-cenușie printre lanurile galbene de grâu și secară. Întins pe malul stâng al Tinoasei și coborât parcă într-o albie, nu se lăsa văzut decât odată ajuns la marginea sa. Câmpuri de floarea soarelui, porumb, sfeclă și pajiști cu lucernă, completau un mozaic de culori estompate de căldura dogoritoare, mai ales a lunii iulie, ce contopeau cerul și pământul într-o zăpușeală sufocantă. Zumzăitul bondarilor, al muștelor și scârțâitul carelor trase de boi mari albi cu coarne negre amenințătoare pe drumurile de pământ bățătorii, acoperite cu un strat fin de nisip alb format din pietrele sparte de roți, iritau simțurile oamenilor într-o palidă încercare de a-i trezi din somnolența caniculei de la șes.

Iar la vie, se ajungea doar trecând un pod larg atât cât să aibă loc o căruță. Acest pod, se afla deasupra unui mic baraj ce obliga râul să formeze un lac cu o lărgime de numai câteva zeci de metri, suficient de mare pentru găștele și rațele gospodarilor, care aterizau din zborul lor grăbit direct pe oglinda apei, gâgâind, măcăind și bătând din aripi cu satisfacție. Cât despre copiii satului, acolo se îmbăiau și tot acolo mergeau la pescuit cu alăul, prostovolul, ori cu undița.

Moara era pe drumul spre vie și în spatele ei cazanul de țiucă. Moara se mai oprea din când în când - se mai strica ceva și trebuia reparată, ori nu avea ce să macine, dar la cazan? Întotdeauna se lucra la foc plin și se stătea la coadă pentru a obține licoarea mult dorită. Acolo, Dan Vardan a aflat numele primilor vapori condensați sub formă de picături ce curgeau din spirala de răcire - fruntea

- care, având o mai mare concentrație de alcool, se folosea la frecții, răceli, și alte leacuri. Tot la cazan se putea afla ce se întâmpla în sat. Noutățile circulau cu iuțeala fulgerului de la un sâtean la altul. Așa se știa cine a murit, cine s-a certat cu cine și multe alte pățanii, unele mai năstrușnice decât altele, care, în mod normal, fac parte din viața de zi cu zi a oamenilor.

De pe dealul viei se vedea tot satul - case albe acoperite cu tablă ori cu carton smolit erau așezate într-un labirint întortocheat de-a lungul ulițelor. Curțile, unele mai largi, altele mai înguste, erau delimitate cu garduri de lemn vopsit, însemnând pe vecie locul de drept al fiecăruia. Pentru acest drept, precum și pentru animalele lor, uneori, unii dintre ei au plătit cu viața.

Stâlpi înalți de beton susțineau firele electrice și câțiva dintre ei deveniseră locaș pentru cuiburile încăpătoare ale berzelor. Satul să fi avut vreo trei sute de suflète, toți se cunoșteau - al lui unchiu' Stan, al lui tușa Floarea, vărul Săndel, și chiar dacă nu... tot se salutau atunci când se încrucișau pe drum. Așa au pomenit de la părinții și bunicii lor, așa făceau toți, deci, inclusiv cei tineri - fiii satului.

Iar Dan Vardan, fiind și el unul dintre ei, nu se deosebea prea mult de ceilalți. Dar dacă toți copiii cu care se juca umblau desculți pe timpul verii, lui nu i-a plăcut nicicum. Prefera teniși din pânză - erau ușori și îl apărau de mărăcinii de pe câmpurile pe care umbla.

Fiecare sâtean avea în dulapuri ii brodate cu flori albastre și roșii, cojoace cu diferite motive tradiționale, ițari, cizme de piele, dar în viața de zi cu zi purtau cămăși albe și pantaloni negri din postav. Câte un brâu lat de piele încingea uneori mijlocul celor mai vârstnici. Femeile aveau fuste lungi, de obicei de culoare neagră, cămăși, și nelipsitele basmale - subțiri și înflorate vara, închise la culoare și făcute dintr-o țesătură mai groasă iarna. Și unii și alții, vara purtau în picioare gumari - o încălțăminte din cauciuc în care intra tot praful drumurilor, ori umblau desculți. Iar când se lăsa toamna și începeau ploile - pantofi, ghetе din piele și cizme din cauciuc, bune, mai ales pe timpul noraiei.

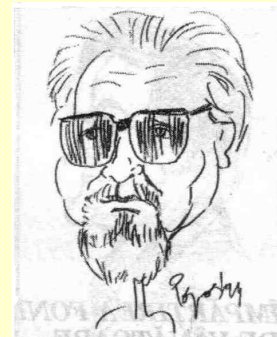
(va urma)

Constelații epigramatice

Constantin IURAȘCU-TATAIA (n. 01.03.1929)

S-a născut în loc. Vaslui, a absolvit liceul „Mihail Kogălniceanu” din Vaslui și Institutul Agronomic din București. A lucrat în cercetare, pe teme privind combaterea eroziunii solului și mai mulți ani a deținut funcții de conducere la o unitate de proiectare și execuție de lucrări de îmbunătățiri funciare din Iași, până la pensionare (1990). Este membru al Academiei Libere „Păstorel” din Iași, al Uniunii Epigramiștilor din România, și membru fondator al Cercului Epigramiștilor Ingineri ING-EPIGRAMA, din cadrul AGIR.

Scrie epigrame, rondeluri, fabule, apare în publicații de gen, a primit 43 de premii pentru creațiile literare. A publicat volumele *Politice... nepoliticoase* (vol.I - 1999; vol.II - 2001), *Atacuri și riposte* (2002), *Armaghedonul lui Tataia* (2003), *Reflex (și reflexii) într-o picătură de cerneală* (2005), *Vorbe despre vorbe* (definiții epigramatice, în colaborare cu Mihai Cosma și Eugen Deutsch, 2006). A colaborat la apariția volumelor *Păstorel după 20 de ani* (1995) și *Stirpea lui Păstorel* (I-2008, II-2011). Este inclus în circa 50 de volume colective de epigramă.

Papa este vizitat de conducători din fostele țări comuniste

Vaticanul e etapa
Ce-o parcurg toți politrucii,
Ca să-i instruiască Papa
Cum se face semnul crucii!

Chemare pentru teatru

Diva noastră, care place,
Pentru teatru, mi se pare,
Are, evident, chemare,
Dar mai mult pe „vino-ncoace”.

Aroganța

Se traduce prin dispreț
Și sictir ce dă fiori,
Când te crezi mult mai de preț
Decât simplii muritori.

Statisticianul

E om de cifre, informat,
Ce poate face-aprecieri,
Că un sărac și un bogat
În medie-s doi tipi prosperi...

Ghicitoare turistică

Ce gândește un turist stilat,
Când constată omul, cu stupoare,
Că hotelu-n care-a fost cazat
Este de „trei stele” căzătoare?

Consiliul

E doar un grup de ageamii
Ce-ar pune trebile la cale;
Consilier de-ajungi, o știi:
Nu faci nimic și ieși parale.

Păcală

Eroul legendar Păcală
E de-o valoare colosală:
În spațiul nostru mioritic
El este primul om politic.

Automobilului „OLTCIT

Un ciudat metis metalic
E pe cale să se nască...
Din părinți: cocoșul galic
Și cățeaua oltenească.

Dar

E un cadou și-i plin de har
Pentru-un moment aniversar,
Dar nu accept anomalia
Că tot un “dar” e și beția.

Marșuri și demonstrații pe străzi

De-un timp am observat atent
O situație neroadă:
Dezbatem legi în Parlament...
Și le perfecționăm pe stradă.

Parazitism

De-a mamei pensie nu-i pasă,
Probând prin bar și discotecă,
Că n-are șapte ani de-acasă,
Deși e-acasă de treizeci...

Gropile

Sunt niște găuri, azi banale
De prin rețelele stradale
Și-n plus, aici, în România,
Cu ele măsurăm prostia.

„Opoziție constructivă”

Contradictorie idei
Ce-ar putea fi comparată
Cu dârzul NU, spus de-o femeie,
Pe când se lasă dezbrăcată.

Definiția eternității

Eternitate, un cuvânt banal
Și-n cazul că-l supui unei extensii,
Se poate defini ca interval,
Ce se prelinge între două pensii.

Kilometrajul

Mecanism ce-nregistrează
Kilometrii de rulare
Care, brusc, se micșorează
Când mașina-i de vânzare.

Hippocrate

Lui Hippocrate medicii îi jură
Cum că vor profesa cu tot tipicul;
Că-n epoca aceea, mai obscură,
Nu se descoperise încă plicul.

Destin de pensionar

Soarta lui paradoxală
El o suduie pe față,
Că și pensia-i egală
Cu speranța sa de viață.

Deznodământul

Un om pe pământ viețuiește,
Nu chiar cu viteza rachetei,
Dar zborul spre stele sfârșește
Doi metri sub scoarța planetei.

Marxismul

Se definește doar acum,
Deși a dominat un veac:
Doctrina ce te-nvață cum
Din proletar s-ajungi sărac.

Legea împotriva averilor dobândite ilegal

Baronilor nu prea li-e frică,
Ba, într-un fel s-au liniștit,
Știind că legea o aplică
Acei care-au sustras cinstii.

Necrologul

Când ai trecut lumeștile hotare
Vreun amic solemn, cu demnitate,
Într-o pioasă, demnă cuvântare,
Orice defect ți-l face calitate.

Fotbalul

La fotbal de gândești profund
Să-l definești fără de greșeli
E sportul cu balon rotund
Ce generează învârteli.

Incertitudine

O întrebare am, concretă:
În cazul că s-ar reuși,
Ca gânduri să putem citi,
Ar mai fi oameni pe planetă?

Epitaf la incinerarea unuia

Oricine poate să-nțeleagă
Că soarta nu l-a răsfățat.
Pârilit a fost o viață-ntreagă,
Sfârșește azi incinerat.

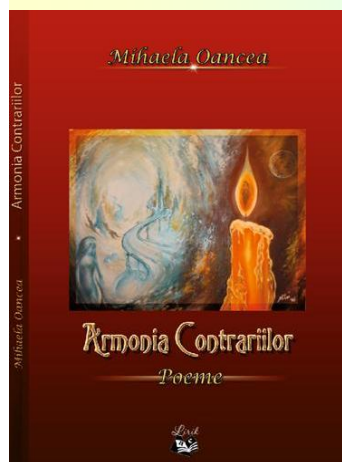
Semnal editorial

NOI APARIȚII LITERARE LA ARMONII CULTURALE

COLECȚIA LIRIK

1. **MIHAELA OANCEA** (București) - ARMONIA CONTRARIILOR (versuri, A5, 116 pagini), coperta și ilustrațiile - pictor Mihai Cătrună, București.

Poezia Mihaelei Oancea este de factură modernă, traversând mai multe etape ale devenirii poetice. Versul său (alb, dar și versul clasic) degajă căldură, respiră în ritmul vieții, se abandonează timpului și reînvie într-un anotimp al speranței. Uneori romantică, alteori expresionistă, Mihaela Oancea rămâne un creator de frumos ce nu-și dorește să epateze, înscriindu-se în canoane sau reguli, ci să fie ea însăși. Prin natura meseriei, filolog fiind, lectura își pune amprenta până la nivel subconștient, acesta fiind motivul pentru care se remarcă în poeme și apelul la neologism, ba chiar la cuvinte tăioase, dar potrivite pentru redarea unei anumite realități, așa cum declară însăși poeta. Cum să descrii o realitate a universului-carceră, un mediu al recluziunii în care rodește doar întunericul, elementul suprarealist din care nu poți dori decât „debranșarea”? Cum o poți face, spune poeta, altfel decât prin apelul la lexeme potrivite? Pentru creatoare, poezia reprezintă un tărâm prolific în care poate sur-

prinde fațetele, melanjul de trăiri umane, prefacerile naturii, elemente pe care simte că le prinde cu o mai mare acuitate expresia lirică. (Gheorghe A. Stroia, editor, Adjud)

2. **PAULA DIANA HANDRA** (Timișoara) - Autograf (versuri, A5, 120 pagini)

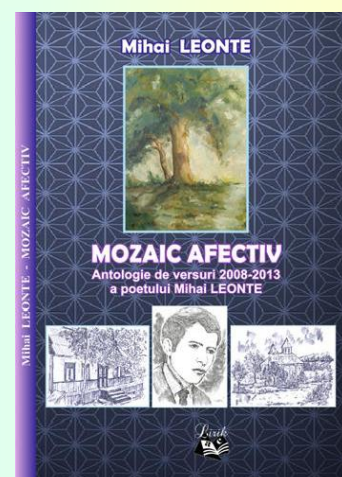
Nici că se putea găsi un titlu mai potrivit volumului tinerei poete Paula Diana Handra care, după opinia mea, cu cele 68 de poezii cuprinse în el își face adevăratul debut poetic. Diana, făptură gingașă și extrem de sensibilă, aș putea spune că s-a născut cu poemele pe umeri, întrupate în îngeri, zburând împreună întreaga copilărie petrecută în satul bunicii materni, Călățele, județul Cluj. Acolo a vibrat pentru prima dată sufletul ei, sub ochii blânzi ai „măicuței” (bunica), învăluită în dragostea mamei pe care o adoră, în cântul gureșelor rândunele atunci când liliacul e potop de floare, în unduirea ierburilor miez de vară pe dealuri vălurate de dogoare - făclii de maci de doruri grele-, aprinse, dar și în ruginiul toamnelor sublime și în splendoarea cetinilor ninse. Însă tremurul ingenuu al sufletului de copil s-a preschimbat în poezie și mai târziu, pe când era elevă a

Scolii Generale nr. 18 din Timișoara, atunci când a început să publice în diverse reviste, ba să și editeze și să tipărească poezioare adecvate vârstei celei neatinse de trufia vremurilor și-a oamenilor lor (cam pe la 10 ani...). Iată-o acum, tânără adolescentă, elevă în clasa a IX-a a Liceului Pedagogic „Carmen Sylva” din Timișoara, pășind cu sficiune și curățime pe drumul scrisului, mai închegat, mai profund, uneori chiar tulburător prin tematica socială abordată, dar fidelă versului rimat de început. Ne dăruiește astăzi o carte în care adună poezie scrisă cu gingășia și puritatea lacrimii călduțe de copil când sufletu-i se îmbată cu miresmele amintirilor copilăriei și, mai nou, a adolescenței timpurii, semnând cu toată încărcătura de sentimente ce-i stăpânește ființa plâpândă patru capitole, elemente care amprentează vizibil viața și creația ei: „Nostalgie chemări, copilărie”, „Mamei dăruite”, „Primăvara amintirilor” și „Suflet de colindător”, în care a așternut cu mîgăla, cu strădanie, dăruire și har trăiri inedite... (Georgeta Minodora Resteman (Cluj, poetă)

3. **MIHAI LEONTE** (Moldova Veche, Caraș-Severin) - Mozaic Afectiv (antologie lirică de autor, A5, 312 pagini)

Solicitat de un lirism pierdut în visurile sale de nedeșlășit pentru profilul său prin ciclul de versuri „Scriinul cu vechituri”. Poetul Mihai Leonte își găsește treptat chemarea autentică pentru spiritul său meditativ. Veșnic visător, măcinat de doruri nepotolite prin misiunea scrisului, ajunge la ceea ce a căutat; simplitatea. Marele sculptor Constantin Brâncuși spunea cândva despre lucrurile simple că sunt cel mai greu de realizat. Fluxul scrierilor sale

și le-a rezolvat peste marginile unei simple teme, pe cicluri - ceea ce l-a echilibrat în spațiu și timp.

Toată pasiunea sa pentru poezie s-a consumat pe malurile timpului. Ciclurile poeziei lui Mihai Leonte au legea lor, au vigoarea lor și sunt reprezentative. În ordinea lor cronologică aceste volume tipărite au fost botezate metaforizat: *Mirajele albastre* 2008, *Armonii majore* 2010, *Arabescuri modelate* 2011, *Metafore aprinse* 2012, *Martor autentic* 2013. Sub pana autorului Mihai Leonte s-a tălmăcit cu autenticitate și în ciclul *Distihurile lui Bujor*. Am trecut cu inepuizabila mea energie prin calmul versurilor poetului Mihai Leonte; deși ne cunoscându-l personal i-am citit autoritatea morală a domniei sale, imensa dorință de a colabora cu semenii de breaslă, ne plăcându-i laudele la superlativ. (Constanța Abălașei Donosă, poetă, pictoriță, graficiană)

Autorii interesați ne pot contacta pe adresa editurii sau pe pagina web: Editura ARMONII CULTURALE, Str. Siret, bloc 28, ap. 30, Adjud, jud. Vrancea, fix: 0374-064.594, mobil: 0741-078.627, email: geocosynus@gmail.com, web: www.armoniiiculturale.ro

